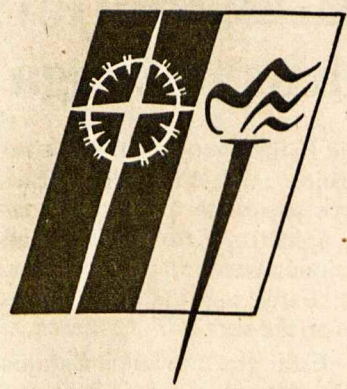

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 22 (2517) 1998 GEGUŽĖ-MAY 26

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT.

L5C 1T3, CANADA

NUMERIO KAINA - \$1

Sluoksnių santarvė

Viešumon keliama klausimai dažnai ne visiems įdomūs. Tačiau klausimų kėlėjai, nors tai ir žinodami, nori visuomenę supažindinti su jų manymu, svarbiais ar bent jau aktualiais dalykais.

AUKŠTIEJI valstybės sluoksniai kalba apie savo problemas, kelia savo ratelių rūpesčius, skleidžia juos visiems, ritina kaip kokius akmenis iki pačių žemųjų sluoksnių. Pastariesiems savuosius stumti prieš kalną yra daug sunkiau, ir ne kartą iš aukštybių pasigirsta balsai: gerai neišaiškinatė savo bėdų. Aukštieji dažnai mano, kad jų problemos labai svarbios visiems; apačioje ne sykį atrodo, kad tikrų problemų ten daug mažiau. Jos tik sukuriamos, garsiai skelbiamos, jautriai išsakomos. Pvz., kiek įvairių svarstymų, nuomonių ir siūlymų plačiai skelbta apie Vytauto Didžiojo I laipsnio ordinų su auksu grandinėmis teikimą ar neteikimą besikeičiant prezidentams. Klausimas buvo pristatytas labai rimtai, tartum tas aukštųjų vadovų apsidekoravimas kažką nulemtų. Ir nėra ko stebėtis, jei žemutiniuose sluoksniuose, kur durstymai galo su galu tapo kone gyvenimo būdu, šitokie dūsavimai dėl ordinų iššaukia mažų mažiausiai juoką, jeigu ne pyktį. Apskritai, nereikšmingų dalykų kėlimas ir perdėtas jų vertinimas padeda maišyti vertybių gradaciją, net ima supanašėti su laisvalaikio žaidimais. Nėra abejonės, kad tautos ir valstybės atstovams yra svarbi ir jų išorė, tačiau nesaikingas dekoravimas nupigina ir pačius ordinus, o kai kam net primena sovietinių maršalų laikotarpi...

KELTI įvairius klausimus viešumon, reikšti savo nuomones bei kritikas visiems labiausiai prieinama priemonė yra spauda. Ne visi betgi patenka į Lietuvoje leidžiamus laikraščius. Tokiems kartais gelbsti ir išėjimos spauda, jokių honorarų niekam nemokanti. Užtat dauguma jų, kurie rašo išėjimos laikraščiams, ne pinigą tikisi, bet tik nori, kad jų balsas būtų kaip galima plačiau paskleistas. Ne vienas išėjimos skaitytojas, susipažinęs su kai kuriais (gal ir dažniais) iš ten ateinančiais straipsniais, daro išvadą, kad tėvynėje kažkas negerai. O taip norėtųsi matyti, kad nuo viršūnių iki apačios visi sartinai pirmiausia rūpintųsi valstybės statymo ir žmonių gerovės kėlimo reikalais. Deja, didžiosios spaudos puslapiuose mirga marga partinių bei grupinių interesų klausimai, aukštoji politika, nusikaltimų aprašymai, amžinas valdžios pareigūnų judėjimas po pasaulį, sutiktušės, priėmimai, sakomos kalbos mūsų pačių ir kitų apie mus. Jei iš tikrųjų spauda atspindi gyvenimą, vaizdas ne kažin koks. Jį, žinoma, pataiso kai kuri provinciniai bei kaimiui skirta spauda bei kiti atspindžiai. Turbūt visiems išėjimams smagu skaityti apie gražiai ūkiuose besikuriančias, savo darbu ir aplinka patenkintas šeimas, stebėti veiklą idėjinio krikščioniško jaunimo, kalbėtis su žmonėmis, kuriems užtenka Lietuvos savo gerovei kurti. Štai į tokius reikėtų labiausiai žiūrėti, skubėti pagalbon, jei reikia net aukso grandinių kalimo atsisakant, mažinant puošmenas bei lankstymąsi išorė. Ar galima būtų tai padaryti? Kalbama apie kažkokių jėgų santarvę. Viskas kažkur aukščiau. O ar ne daugiau naudoti, bent šiuo metu, neščių sluoksnių santarvę? Č.S.

KANADOS ĮVYKIAI

Nepritaria Indijos bandymams

Indijos branduolinių ginklų bandymai susilaukė griežto pasipriešinimo iš pasaulio G-8 valstybių vadovų, susirinkusių pasitarimams Anglijoje birželio 15-17 d.d. Kanada su JAV skatino bendros visų valstybių veiklos ir pati nusprendė nutraukti \$15 mln. šalpą Indijai nehumanitariniams tikslams.

Europos kraštų ir Rusijos vadovai nepritarė bendrai veiklai. Ministras pirmininkas Jean Chretien ėmėsi iniciatyvos įtikinti Pakistaną ministrai pirmininką, kad nesektų Indijos pavyzdžiu, bet sutikimo negavo. Dar svarstomos kitos galimos sankcijos. Kanados ambasadorius jau atšauktas iš pareigų Indijoje, nutraukti kariniai eksportai bei šalpa ir prekybos pasitarimai, kurie turėjo įvykti gegužės pabaigoje.

Kanados ministras pirmininkas Jean Chretien dalyvavo G-8 pramonėje pažengusių valstybių konferencijoje Anglijoje gegužės viduryje. Valstybių vadovų nutarimu, reikia Jungtinės Tautos pasirašyti naują sutartį norint veiksmingai vykdyti kovą su nusikalstamumu. Taip pat ieškota kitų naujų priemonių šiam tikslui, pareikštas pasipriešinimas narkotikų legalizavimui. Vadovai pritarė tarptautinių finansinių institucijų reformai ir pastangoms įjungti Afrikos valstybes bei kitus var-

gingesnius kraštus į pasaulinę ekonominę santvarką.

Birminghame, kur vyko vadovų susitikimas, demonstravo 50,000 minia, norinti, kad vargingiausių kraštų skolos būtų panaikintos.

Tarptautinės prekybos ministro Sergio Marchi su delegacija lankėsi Italijoje. Kanados prekyba su Italija siekia vos \$5 bln. per metus. Ministerio manymu, per 5 metus galėtų ji dukart padidėti.

Italija yra penktoji pasaulyje savo ekonominiu pajėgumu. Kanada domisi jai eksportuoti "aerospace", telekomunikacijos, paslaugų, konservuoto maisto ir kitus gaminius. Ligšiol didžiausią prekybos dalį sudaro Kanados siunčiama mediena ir iš Italijos importuojami baldai.

Prekybos misijoje taip pat dalyvavo ministras pirmininkas Jean Chretien, susitikęs su verslininkais Milane ir Romoje. Dėl Raudonojo Kryžiaus neatidumo užterštu krauju "hepatitis C" virusu užsikrėtė tūkstančiai kanadiečių. Valdžia sutiko skirti \$1.1 bln. kompensacijų 22,000 gyventojų, kurie užsikrėtė tarp 1986 ir 1990 m. Tačiau kompensacijos reikalauja ir kiti, prieš ir po šio laikotarpio nukentėję.

Kanados sveikatos ministras Allan Rock, kurį palaiko ir ministras pirmininkas Jean

Dalis konferencijos dalyvių, svarsčiusių Lietuvos kelią į ŠAS (NATO) Mississaugos Anapilyje. Iš kairės: ambasadorius dr. ALF. EIDINTAS, dr. ELONA VAIŠNIENĖ, ambasadorius LINAS LINKEVIČIUS, PLB kontrolės komisijos pirm. PETRAS ADAMONIS

Lietuva, NATO ir Rusija

JUOZAS VITĖNAS

Prez. V. Adamkus kovo 26 d. paskelbė pareiškimą "Dėl santykių su Rusija plėtros ir saugumo bei pasitikėjimo skatinančių priemonių", o Lietuvos užsienio reikalų ministerija (LURM) parengė konkrečių siūlymų, kurie padėtų stiprinti gerus kaimynystės santykius. Šį prez. V. Adamkaus pareiškimą ir LURM parengtus siūlymus balandžio 1 d. Maskvoje Lietuvos delegacija įteikė Rusijos užsienio reikalų vice-ministeriui A. Avdejevui.

Lietuvos parengti siūlymai apima bendradarbiavimo politinę, ekonominę, socialinę, kultūrinę, švietimo, aplinkosaugos ir teisės saugos srityse.

Atsakydama į šiuos Lietuvos siūlymus, prez. Jelcino spaudos tarnyba išplatino pareiškimą, sveikinantį "Lietuvos prezidento pasirengimą tęsti aktyvų dialogą ir praktinį bendradarbiavimą tarp abiejų valstybių įvairiose srityse". Taip pat buvo pažymėta, kad "tikrosios draugystės ir pasitikėjimo stiprinimas su Lietuva lieka Rusijos užsienio politikos tikslas. Tai tvirtas Rusijos vadovybės ketinimas".

Šiuose Lietuvos siūlymuose ir Rusijos atsakymuose nebuvo aiškiai išsakyta Lietuvos siekis įsijungti į ŠAS, kam Rusija, kaip žinoma, griežtai priešinasi. Prez. V. Adamkus tik netiesioginiai užsiminė apie ŠAS, pareiškdamas, kad Lietuva turi teisę pati pasirinkti savo saugumo garantijas, o savo santykius su Rusija grindžia visuotinai priimtoms teisės normomis bei tarptautinių santykių sutartimi. (Tai žinomas prez. Adamkaus pasisakymas, ginant Lietuvos teisę įsijungti į ŠAS).

Rusija taip pat nepalietė ŠAS klausimo tiesioginiai, bet davė suprasti savo nepritariaimą. "Rusija sveikina visus žingsnius, kuriais siekiama užmegzti lygiateisišką geros kaimynystės bendradarbiavimą Baltijos regione kaip sudedamąją naujos Europos be skiriamųjų linijų kūrimo dalį", sakoma pareiškimė. (Taip Rusijos pareigūnai paprastai pasisako už "naują Europą be skiriamųjų linijų", prieštaraujanti ŠAS plėtimui į Rytus).

Chretien, tikėjosi, kad provincijų vyriausybės prisidės bent 50%. Provincijos iš karto atsakė, bet dabar, kai Otava nutarė daugiau lėšų neskirti, stengiamasi federacinę valdžią kaltinti nepankankamu nukentėjusių atjautimu. Ontario premjeras Michael Harris šiuo klausimu susirėmė su ministru pirmininku, demonstratyviai pareiškė skirsia \$200 mln. padėti kompensuoti nukentėjusius prieš 1986 m.

(Nukelta į 8 psl.)

Maskva ne tik nerado nieko nepriimtino prez. V. Adamkaus siūlymuose, bet net žiūrėjo bendrumą tarp jo ir prez. Jelcino anksčiau prez. Brazauskui pateiktų siūlymų. Pasak pareiškimo, Maskva atidžiai apsvarstysianti pasitikėjimo regione stiprinimo priemonės, kurias pasiūlė Lietuvos valstybės vadovas, "išplėtodamas prezidento Jelcino iškeltas iniciatyvas užtikrinti saugumą ir stabilumą Baltijos jūros baseine".

Tokią pažūrą patvirtino ir Rusijos ambasadorius Lietuvai K. Mozelis. Pasak jo, prez. V. Adamkaus pareiškime buvo atsiliepta į ankstesnius Rusijos pasiūlymus suteikti Baltijos šalims vienašales saugumo garantijas, o dabartinius Lietuvos ir Rusijos santykius amb. Mozelis apibūdino kaip "aktyvų dialogą" stiprinant ryšius tarp abiejų šalių.

Vykstant šiam dialogui, prez. V. Adamkus balandžio 22 d. išvyko dvių dienų vizitui į Briuselį, kur jis, kaip ELTA pranešė, ketino "dar kartą pareikšti apie Lietuvos strateginius tikslus - įstoti į Europos sąjungą ir ŠAS bei aptarti galimybes siekti narystės šiose organizacijose".

Šiems reikalams aptarti tokia Lietuvos prezidento kelionė į Briuselį atrodo neįprasta, nes sudaro įspūdį, lyg būtų svarbių klausimų, kurių negalėjo išspręsti nei Lietuvos specialus ambasadorius ŠAS-gai nei Lietuvos ambasada.

Tai ką gi prez. V. Adamkus atliko ir pasiekė Briuselyje?

Jis susitiko su ŠAS gen. sekret. Javier Solana ir dalyvavo posėdyje ŠAS tarybos, kurią sudaro visų 16 ŠAS valstybių ambasadoriai. Pasak prez. Adamkaus, pritarėjo A. Januškos, visi jie vieningai pritarė sąjungos atvirų durų politikai. Pagal BNS pranešimą prez. V. Adamkus pasakė: "Drįstu tikėtis, kad kitą kar-

tą, kai čia grįšiu, dar nepasibaigus mano kadencijai, galėsiu sėdėti prie šito stalo, atstovaudamas pilnateisei ŠAS narei".

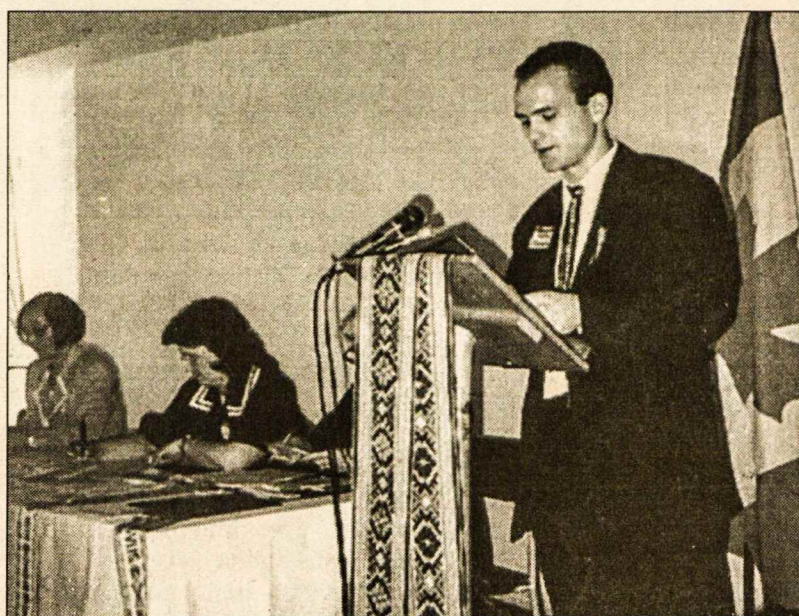
Atsakydamas į klausimą apie kategorišką Rusijos prieštaravimą Lietuvos narystei ŠAS, prez. V. Adamkus pareiškė netikėjimą atskirų valstybių sugebėjimais užtikrinti saugumą.

Prez. V. Adamkus taip pat susitiko su Europos komisijos pirmininku Jacques Santer, kuris jam tiesiai neatsakė, ar Lietuva šiemet bus pakviesta deryboms dėl narystės. Pasak jo, įstojimo procesas esąs atviras visai dešimčiai ES narystės siekiančių valstybių.

Europos parlamento vicepirmininkė Magdalena Hoff susitikime su prez. V. Adamkus domėjosi Lietuvos santykiais su Rusija ir ypač su Karaliaučiaus sritimi. Jai buvo pasakyta, kad santykiai su Rusija esą konstruktyvūs.

Rusijos pareigūnai be abejonės stebėjo prez. V. Adamkaus vizitą Briuselyje ir sekė jo pokalbius dėl Lietuvos įsijungimo į ŠAS, tačiau jie, atrodo, tarsi į tai nekreipė dėmesio. Prez. V. Adamkus grįžus iš Briuselio, prez. Jelcino balandžio 27 d. paskambino jam. Pusvalandį trukusio pasikalbėjimo metu jiedu aptarė dvišalius santykius, pripažino reikala plėtoti politinį dialogą, ekonominius ryšius bei Lietuvos bendradarbiavimą su Karaliaučiaus sritimi. Taip pat buvo pareikšta viltis, kad bus palaikomi asmeniniai ryšiai tarp abiejų prezidentų ne tik telefonu, bet ir susitikimais.

Taigi prez. Adamkus siekia palaikyti gerus santykius su Rusija ir įsijungti į ŠAS. Kaip jam tai seksis, priklausys nuo to, kaip Rusija reaguos, kai Lietuva bus pakviesta į ŠAS vidų pro dabar jau atviras duris.

Kanados lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkas MATAS STANEVIČIUS skaito Lietuvos seimo pirmininko VYTAUTO LANDSBERGIO sveikinimą konferencijai Mississaugos Anapilyje, svarsčiusiai Lietuvos kelią į ŠAS (NATO)

Nuotr. R. S. Jonaitienės

Savaitė Lietuvoje

Prezidentų susitikimas

Kaip praneša BNS, Rygoje gegužės 12 d. susitiko Lietuvos, Latvijos ir Estijos prezidentai Valdas Adamkus, Guntis Ulmanis ir Lennart Meri. Tradiciniame susitikime jie pabrėžė savo valstybių pagarbą demokratiniais principais bei jų įsipareigojimą palaikyti gerus santykius su visomis kaimyninėmis šalimis. Bendrame pareiškime jie pažymėjo taip pat tarpusavio solidarumo svarbą.

Baltijos kraštų prezidentai pasirašė pirmą konkretų pareiškimą dėl trišalio ekonominio bendradarbiavimo ir infrastruktūros. Dokumente vyriausybės raginamos atkreipti dėmesį į sienų pralaidumą, bendrą kontrolės postų steigimą, kovą su nelegalia migracija bei narkotikų kontrabanda, o taip pat į "Via Baltica" projekto svarbą.

Prezidentai nutarė įsteigti tarptautinę komisiją, kuri peržiūrėtų 1939-1991 m. įvykius Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje, kad būtų objektyviai įvertinti nacių ir sovietų okupacijos metais padaryti nusikaltimai.

Prezidentas Vatikane

"Lietuvos ryto" pranešimu, Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus su žmona lankėsi Vatikane gegužės 18 d. Audiencijoje pas Šventąjį Tėvą prezidentas įteikė jam dovaną ir pakvietė aplankyti Lietuvą kitų metų kelionės į Lenkiją proga.

Popiežius Jonas Paulius II domėjosi krikščioniškosios moralės padėtimi Lietuvoje, religijos dėstymo perspektyvomis, naujos kunigų kartos pagalba vidurinių mokyklų mokytojams. Lietuvos delegacija buvo vienintelė, kurią popiežius priėmė tą dieną, kurią jam suėjo 78-ieji metai.

V. Adamkus taip pat susitiko su Maltos ordino didžiuoju magistru Andrew Bertie, Italijos prezidentu Luigi Scalfaro bei premjeru Romano Prodi.

Prancūzija rems išsiskilimą

Prancūzijos prezidento patarėjas užsienio politikos klausimais Jean-David Levitte susitikime su Lietuvos ambasadore Paryžiuje Asta Skaistgiryte pareiškė, kad Prancūzija pasirengusi finansuoti Rusijos atstovų išsiskilimą iš Baltijos valstybės priklausantių pastatų Paryžiuje. ELTOS žiniomis, jis teigė, kad Prancūzija vis primena Rusijai apie Baltijos kraštų nekilnojamo turto Paryžiuje problemą. Negrąžintame Lietuvos ambasados pastate yra įsikūrus Rusijos konsulas ir naujiųjų agentūros RIA atstovybė.

Pareigūno nuomone, Lietuvos santykiai su Rusija geriausi iš visų trijų Baltijos valstybių, o

Lietuvos ekonomikos problemos kelyje į Europos sąjungą nesunkiai ištaisomos. Ambasadorė pasiteiravus apie ŠAS (NATO) plėtrą, J. D. Levitte pabrėžė, kad durys turi būti atviros visoms valstybėms, norinčioms į šią organizaciją įstoti.

Prekyba su Lenkija

Lietuvos užsienio reikalų ministerijos informacijos ir spaudos skyrius praneša, kad Lietuva ir Lenkija susitarė palengvinti prekybą pramonės gaminiiais bei patvirtino naujas prekių kilmės taisykles. Laisvesnis režimas palengvins tarpusavio prekybos ryšius ir sudarys geresnes sąlygas Lietuvos pramonės prekių patekti į Lenkijos rinką.

Kaip rašo ELTA, Lenkija yra viena svarbiausių Lietuvos užsienio prekybos partnerių. Praėjusiais metais šių dviejų kraštų prekybos apyvarta sudarė 1.533 bln. litų, arba beveik 4% visos Lietuvos užsienio prekybos apyvartos (nuo 1996 m. šis skaičius padidėjo 28%).

Ministerių susitikimas Graikijoje

Gegužės 11 d. Lietuvos delegacija išvyko į Graikijos Rodos salą, kur vyko Vakarų Europos sąjungos (VES) ministrų tarybos susirinkimas, praneša ELTA. Pasitarime dalyvavo 28 valstybių delegacijos, daugiausia dėmesio skyrytos padėčiai Serbijos Kosovo provincijoje. Lietuvos užsienio reikalų ministras pasakė kalbą apie Vakarų Europos sąjungos vaidmenį kovojant su pasaulį ištikusiomis krizėmis.

Susitikime taip pat aptarta nepilnateisių narių dalyvavimas VES veikloje. Joje yra 10 tikrų valstybių narių, 3 "asocijuotais" narės bei 5 valstybės stebėtojos.

JAV žinovų įvertinimas

Pusmetį tyrusi Lietuvos kariuomenę JAV žinovų grupė, vadovaujama generolo majoro Henry A. Kievenaar, gegužės 7 d. pristatė prezidentui Valdui Adamkui savo išvadas. Kariuomenės reorganizavimas ir prietaikymas Vakarų standartams aplamai buvo teigiamai vertinamas, skelbia ELTA.

Išvadose pažymėta, kad Lietuvai dar trūksta valstybės gynybos strategijos ir patobulinto gynybos plano, kuriuo būtų galima patikslinti kariuomenės struktūrą ir mobilizacinio rezervo kiekį. Žinovų nuomone, nenorint prarasti geriausių specialistų, būtina gerinti karininkų ir puskarininkų būtinės sąlygas ir kelti atlyginimą. Taip pat galima padėti kelti kariuomenės autoritetą "suartinant visuomenę ir kariuomenę". RSJ

Šiame numeryje

Sluoksnių santarvė

Bendrai krašto gerovei kelti aukso grandinių nereikia
Lietuva, NATO ir Rusija

Prezidentai pripažino reikala plėtoti politinį dialogą

Atgaivinta praetis, palietusi Lietuvą

Visi gyventojai žinojo, kad toji moteris yra H. Himmler'io dukterė

Ekonominė Lietuvos pažanga

Pagerėjo sąlygos užsieniečiams įsigyti nuosavybę

Su daina ir muzika Lietuvos padangėje

Muz. Pr. Jurkonis - daugelio dainų šventųjų meno vadovas

Kai priespaudoje švietė žiburėlis

Kun. A. Budrikio asmenybė patraukdavo daugelį tautiečių

Baltijos valstybių užgrobinimas

Lietuvoje buvo rinkta medžiaga apie nusikalstamą politiką

Diplomatinė veikla okupacijų metais

Savo bute ruošdavo kuklų Vasario 16 minėjimą

Šviesiai skamba "Varpai"

Rašytoja Alė Rūta apžvelgia sukaitytųjų almanacho numerį

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672. FAX 905 275-6755. E-mail: tevzib@pathcom.com

Canada Post Registration nr. 509 Sales Product Agreement nr. 1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai".
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaiztutienė. Metinė prenumerata – \$42, pusmetinė – \$21, mėnė – \$52, garbės – \$62. Oro pašto į užjūrius – \$135. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalų kreiptis į "TZ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę. Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular \$42.00, supporter \$52.00, honorary \$62.00 per year. PERIODICALS Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

RELIGINIAME GYVENIME

Vilniaus arkivyskupas A. J. Bačkis š.m. balandžio 10 d. vadovavo Kryžiaus keliams nuo arkikatedros iki Trijų kryžių kalno. Eisenoje dalyvavo lietuvių ir lenkų tikintieji, jaunimo organizacijos. Du masyvus buvo parengę lenkai ir jie buvo skaityti lenkų kalba. Kryžiaus keliusėjo labai daug žmonių. Jie buvo pradėti ir baigti arkivyskupo maldą. Vadovavęs Kryžiaus keliams diakonas R. Doveika padėjo maldininkams ir pasveikino arkivyskupą Velykų proga.

Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas arkivyskupas A. J. Bačkis š.m. balandžio 15 d. susitiko su žydų bendruomenės pirmininku Simonu Alperavičiumi bei kitais bendruomenės atstovais. Aptartas Vatikano dokumentas "Mes atsimename: Šoa apmąstymas". Dokumente reikiama atgaila dėl žydų tautžudystės, pareiškiamas Katalikų Bendrijos požiūris į žydų tragediją, pareiškiamas krikščionių atsakomybė dėl antijudaizmo ir antisemitizmo. A. Alperavičius pabrėžė, kad norėtų paneigti žydų žiniasklaidoje paskelbtą mintį, esą Lietuvos žydai nėra patenkinti šiuo Vatikano dokumentu. Jam pačiam tas dokumentas labai patikęs. Tai esanti medžiaga, kuri gali padėti gerinti Lietuvos katalikų ir žydų tarpusavio supratimą.

Seminaras tikybos mokytojų Velykų atostogų metu buvo surengtas Klaipėdoje Dvasinės pagalbos jaunimui centro iniciatyva. Tris dienas buvo mokomasi klausytis, vertinti save, žaisti. Nusietaikę akademiškam seminarui buvo nutebinti skirtinga dvasia ir neformalia nuotaika. Panašus seminaras kovo pabaigoje buvo surengtas ir Biržuose.

Tarptautinis religinės muzikos festivalis, vadovaujamas prof. S. Sondeckio, įvyko š.m. balandžio 13 – 19 d.d. Šiauliuose. Visą savaitę Šv. Petro ir Povilo katedroje bei kitose šventovėse žmonės galėjo klausytis Vokietijos, Gudijos, Švedijos, Lietuvos ir kitų kraštų menininkų atliekamų J. S. Bacho, J. Haydno, A.Vivaldžio kūrinių. Atlikęjų dauguma buvo lietuviai. Buvo keletas bendrų Lietuvos-Vokietijos bei Lietuvos-Švedijos vakarų. Tokie festivaliai Šiauliuose rengiami jau nuo 1978 metų.

Vokietijos Oldenburgo krašto "Caritas" direktorius P. Schneider š.m. balandžio 13 – 20 d.d. viešėjo Lietuvoje norėdamas susipažinti, kaip vyksta veikla po praeitą vasarą įvykusio suvažiavimo, kokios problemos iškilusios, kokia pagalba reikalinga. Su gen. direktoriumi kun. R. Grigu svečias lankėsi Šiauliuose, Panevėžyje, Vilniuje, Kaune, susipažino su vykdomais darbais, pažadėjo teikti paramą. Jis taipgi aplankė Šančių vaikų dienos centrą ir parapijos senelių namus, susipažino su Vilijampolės parapijos "Caritas" projektais, lankėsi Kaune veikiančioje suvykloje ir spaustuvėje. Oldenburgo "Caritas" kartu su Maltos ordino tarnyba Lietuvoje veikiančius projektus remia jau nuo 1990 metų. Didžioji problema, keltanti nerimą šiuo metu, yra jaunimo tarpe plintanti narkomanija ir prostitucija.

Kaišiadorių parapijos altaris kanaaninkas kun. Jonas Mintaučis mirė 1998 m. balandžio 9 d., nebesulaukęs 85 metų amžiaus. Vėlonis gimė Kutkiskėse, mokėsi Utenos gimnazijoje. Baigė Kauno kunigų seminariją. Kunigų įšventintas 1940 m. balandžio 15 d. Vikaravo įvairiose pa-

rapijose, buvo Merkinės gimnazijos kapelionu, nuo 1944 m. klebonavo Merkinėje, Kaišiadoryse, Želvoje, Molėtuose, Giedraičiuose, Pabirkiskėse. Vėliau ėjo įvairias pareigas Kaišiadorių vyskupijoje. Palaidotas Kaišiadorių katedros šventoriuje. Laidotuvių apeigoms vadovavo vysk. J. Matulaitis. Dalyvavo vysk. V. Michelevičius ir 24 kunigai.

Pasaulyje garsėja katalikų žurnalas "Communio" (Bendrija), pasirodantis kas trys mėnesiai įvairiomis Europos kalbomis. Yra net 14 laidų paskiriems kraštams. Šis žurnalas gvildena dabarties klausimus teologiniu požiūriu. Jame bendradarbiauja žymūs teologai iš įvairių kraštų. Ilgame šio žurnalo laidų sąrašė lietuviškos laidos nėra. Artimiausias Lietuvos žurnalas minėtajam "Communio" yra "Logos" savo akademiniu lygiu ir temomis, išeinantis taip pat kas trys mėnesiai.

Vokietijos Koelno arkivyskupas kardinolas Joachimas Meisneris š.m. balandžio 13 – 18 d. Lietuvoje lankėsi penktą kartą. Pirmąją viešnagės dieną aukėjo Mišias Šiaulių Šv. Petro ir Povilo katedroje ir pasakė pamokslą, kuriame pabrėžė, kad jokia kita tauta neturėjusi tiek sunkių išbandymų kaip lietuviai. Perdavė ir popiežiaus Jono Pauliaus II sveikinimo žodžius: "Sveikink Lietuvą. Tai tvirta, ryžtinga, krikščioniška tauta." Svečiai pakvietę vysk. E. Bartulis pasidžiaugė galįs sutikti čia tokią garbingą hierarchą, kuris kita dieną aplankė statomą Šv. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo šventovę, savivaldybėje susitiko su miesto meru A. Lancausku ir kitais miesto jaunimu, katalikiškų organizacijų atstovais, atsakinėjo į klausimus.

Balandžio 15 d. su Telšių vyskupu A. Vaičiūmi ir kitais kunigais koncertavo Mišias Šv. Antano Paduviečio katedroje. Pamoksle Lietuvą pavadino tiltu tarp Rytų ir Vakarų. Kunigų seminarijoje surengtoje konferencijoje kalbėjo apie Vatikano II susirinkimo nuostatas, pasidalino mintimis apie tikinčiųjų būklę Vokietijoje, pasidžiaugė lietuvių pastangomis kelti žmonių dvasingumą. Konferencijoje dalyvavo vysk. A.Vaičius, kunigai, seminarijos auklėtiniai, miesto savivaldybės atstovai.

Kaišiadorių vyskupijoje kardinolas lankėsi balandžio 16 d. Atvykęs su vyskupu ir kunigų palyda sutiko vysk. J. Matulaitis, rajono meras K. Jakelis, parapijos klebonas kun. V. Sudavičius, kiti kunigai bei miesto pareigūnai. Pamaldose dalyvavo ir seimo pirm. V. Landsbergis, kiti seimo bei vyriausybės atstovai. Pamoksle kardinolas J. Meisneris pareiškė dėkingumą lietuvių tautai, kuri kaip nė viena kita kentėjusi kalvarijų skausmus, bet sugebėjusi išsaugoti didžiulias vertybes. Priminė, kad žmogus paprastai turi vieną pasirinkimą – tapti Kristaus broliu ar Jo priešu. Į Kryžių kalno Lietuvą kardinolas antrą kartą atvykęs Velykų metu. Susirinkusius penki vyskupa palaimino, vysk. J. Matulaitis padėjo svečiams už atsilankymą ir apjuosė juos tautinėmis juostomis. Kurios rūmose vakarienės metu paklaustas, kokį įspūdį daranti dabartinė Lietuva, kardinolas atsakė, kad jį žavi tikinčiųjų pamaldumas, atvirumas, nuoširdumas. Prisipažino, kad jam patinka Velykų laikotarpio šventovėse įrengiami Viešpaties kapai. Arkivyskupas kardinolas J. Meisneris lankėsi taipgi Vilniuje ir Kaune.

Tvirtas ir darnus šių dienų Lietuvos karių žingsnis

Nuotr. H. Paulausko

Atgaivinta praeitis, palietusi Lietuvą

Vokietijos televizija šešias savaites rodė filmą apie Hitlerio laikus, jo talkininkus, baigusius savo dienas savijudybėmis, o spauda išryškino "Tyliosios pagalbos" organizaciją, šelpiančią vargstančius buvusius nacių veikėjus. Toje labdaros veikloje pasižyminti ypač Himmler'io dukte

KAZYS BARONAS, Vokietija

Vokietijos televizija archyviniais filmais bei gvais liudininkais šešias savaites perkėlė žiūrovus į Hitlerio laikus, parodydama "fuererį" jau 1923 m. Miunchene, kariuomenės paradoose, Antrojo pasaulinio karo pradžią – užpuolimą Lenkijos, Sov. Sąjungos, jo dalį gyvenimo Berchtesgadene su Ieva, paskutines dienas kai prie Berlyno fronto jis glostė uniformuotų vaikinių veidus ("Milchgesichte").

Nacių vadai

Ne tik Hitlerio gyvenimas įtrauktas į filmą, bet ir jo valdininkų: Goering'o, Goebels'o, J. von Ribbentrop'o, Bormann'o, Himmler'io, Eichman'o ir kt. aukštų Reicho pareigūnų. Goering'as nusižudė kalėjime, Goebels'as su visa šeima nusienuodijo, Borman'as, bėgdamas iš Hitlerio Berlyno bunkerio buvo nušautas raudonarmiečių, Himmler'is nusižudęs.

Lietuvių tautai dvi pavardės liks įrašytos juodam raidėm – J. von Ribbentrop, įsakęs J. Urbšui gražinti Klaipėdos kraštą, bei H. Himmler'is, reikalavęs įsteigti Lietuvoje SS legionus.

Apie H. Himmler'į LE VIII t. 260 psl. rašoma, kad jis jau 1923 m. dalyvavęs nacių surengtame sukilime Miunchene ir 1929 m. ėjęs SS dalinių viršininko pareigas, 1934m. Gestapo viršininkas, vienas žiauriausių vokiečių nacių vadų. Po atentato prieš Hitlerį H. Himmler'is ėjo armijos vado pareigas.

SS legionas

Išsteigimas SS legiono Lietuvoje nepavyko. Tuo reikalu vokiečių komisaras "Ostland'ui" (Lietuvai, Latvijai, Estijai, Gudijai) Heinrich Lohse (pateko į sovietų rankas, nužudytas) 1943 m. kovo 12 d. Lietuvos gen. komisarui dr. von Renteln rašė: "An den Herrn Generalkommissar Dr. von Renteln, Kauen. Gautomis žiniomis iš Lietuvos, naujųjų šaukimas, dėl politikuojančių intelektualinių grupuočių įtakos nepasiekė ma-

no atsišaukimo tikslo. Toms grupuočioms, priešingai latvių ir estų tautų teikiamai pagalbai kovoję su bolševikais, atsisakius nuo paramos (...) pabaigoje pranešu Tamstai, kad SS Reichsfuerer (H. Himmler, K.B.), atsižvelgdamas į esamas aplinkybes, atsisakė nuo lietuviškų SS legiono steigimo Lietuvoje. Lietuviai tuo būdu patys pakenkė gyvenimams savo tautos interesams". (Vasingtono valstybinis archyvas, faksimilė, gauta iš dr. B. Nemicko. Raštas sutrumpintas K.B.)

Žinome, kokių pasekmių susilaukė lietuvių tauta: vokiečiai surengė jaunų vyrų gaudynes, uždarė universitetus, įtakingus lietuvius pasitė į koncentracijos stovyklas.

Himmler'io dukte

Nuo savo tėvo H. Himmler'io ideologijos neatsisakė Miuncheno priemiestyje gyvenanti jo 68 m. dukte Gudrun Burwitz. Ji priklauso "Stille Hilfe" – "Tyliosios pagalbos" organizacijai, kurios pagrindinis tikslas – moralinis ir materialinis įvargę patekusių nacių rėmimas. Štai iš pietinio Tiolio i Miuncheną ištremtą vienos Čekoslovakijos k. stovyklos prižiūrėtojų (jis už akių nuteistas mirties bausme) G. Burwitz teikia visokeriopą paramą.

Bulvarinis "Bild" dienraštis išspausdino "Tyliosios pagalbos" posėdžio protokolo ištrauką, kurioje rašoma: "Ponia Burwitz rūpinasi iš Italijos atsiųstu Malloth likimu. Jis gyvena vyrų bendrabutyje labai sunkiose sąlygose. Ponia Burwitz su vieno gydytojo pagalba, pasirūpino Malloth (jis kaltinamas 700 Čekoslovakijos žydų nužudymu) apgyvendinimu senelių prieglaudoje".

SS. kpt. E. Priebke (kaltinamas italų ir žydų žudymu), pabėgęs į Argentiją, joje surastas ir gražintas Italijon, taip pat yra remiamas Gudrun Burwitz. "Stern" žurnalas rašė, esą G.B. renka pinigų advokatams, šokoladą "Lebkuchen" (meduolių) siuntiniais remia šį aukštą

SS pareigūną. Jau 1970 m. "Tyliosios pagalbos" ižde turėjusi per 300,000 markių (apie 280,000 knd. dol.), tad šian dieną jos iždas siekia keletą milijonų markių. Keistokai skamba tai, kad iki 1994 m. pinigėnės aukos galėjo būti nurašomos nuo pajamų mokesčio. Šiuo metu "Tylioji pagalba" turi 23 narius. Įtakingiausia jų yra Reichsfuerer SS H. Himmler'io dukte Gudrun. Ji gimė jau po metų, vedus H. Himmler'ui septyniais metais už save vyresnę žmoną. H. Himmler'is prieš pat karo pabaigą nusižudė, nurišęs ciankalio ampulę.

Buvo nežinoma

Gudrun Burwitz 4 metus praleido kalėjime. "Tyliosios pagalbos" paramos dėka gavo raštinės darbą, ištekojo už rašytojo, gyvenio trijų kambarių bute. Sūnus ir dukra baigė gimnaziją Miunchene. Niekas iš kaimynų nežinojo, kad už Gudrun Burwitz pavarės slepiasi H. Himmler'io dukte. Mirus vienam jos globėjui, G.B. paveldėjo stamboką pinigų sumą, nusipirko netoli Miuncheno beveik už vieną milijoną markių puikią dviejų aukštų vilą su židiniu, rūšyje įrengė savo vyro 20,000 knygų biblioteką.

"Ir šioje gyvenvietėje dar niekas nežino, kad aukšta moteris, su klostėmis ir iki kelių sijonu, su griežta ir aštria veido išraiška, su dar aštresniu mazgu užrišta šukuosena, yra H. Himmler'io dukte" rašė "Bild" laikraštis.

Iš išspausdintos nuotraukos bei vietovės pavadinimo jau sekančią dieną visi gyventojai žinojo, kad toji moteris yra H. Himmler'io dukte.

Žuvę lietuviai

"TZ" rašiau apie nušautus Luebecko-Hamburgo greitkelyje automobilii važiuavusius du keleivius ir sunkiai sužeistą vairuotoją. Pasirodė, kad jie visi buvo Klaipėdos lietuviai, priekvių vartotais autovežimais. Vokietijos televizija plačiai nušvietė šį įvykį, įžiūrėdama jame mafijos darbą bei paliesdama Klaipėdos uostą. Neatsilikio ir spauda, ypač puikiai jį aprašęs Luebeck'o laikraštinnikas. Pasirodė, kad mafijos ranka ir jį pasiekė: jam važiuojant Hamburgo gatve ir sustojus kryžkelėje prie raudonos šviesos, stiga iš automobilio su lietuviškais ženklais išsoko vyras ir paleido šūvius į vokiečio laikraštinniko automobilį. Vokietis laimingai išvengė mirties, tačiau gavo nerūvų sukrėtimą ir buvo nuvežtas į ligoninę. Laikraštinnikas savo straipsnyje rašė apie automobilii vogimą bei jų pervežimą į Rytų Europą bei Lietuvą.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(Prieš Lietuvių Namus)

Tel. 416 535-6252

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

SPAUDOS BALSAI

Ekonominė Lietuvos pažanga

Lietuvos suklestėjimas aiškiai pastebimas – rašo mėnesinis Vokietijos ekonomikos žurnalas "Ost-West Contact" š.m. ketvirtroje (balandžio) laidoje:

"Privatizuojant 80% valstybės turto yra numatoma rimta galimybė tolimesniam krašto ekonomikos plėtimui. Užsienio investicijų dydis vien tik 1997 m. buvo 572 milijonai JAV dolerių, o sukauptas kiekis visų užsienio investicijų tuo metu siekė 1,1 bilijono JAV dolerių. Šio suklestėjimo priežastis, pagal ministerį (Paunksnį, Europos reikalų min. pavaduotoją) buvo augantis teisės, ūkio ir politikos pastovumu pasitikėjimas krašte ir tuo pačiu investavimo sąlygų pagerėjimas. Lietuvos telemekomo, naftos perdirbimo gamyklos, oro linijos ir laivininkystės privatizavimas yra skelbiamas tarptautinėje plotmėje. Tuo būdu kraštas atsivėrė užsieniui ligi šiol nežinomų pločių. (...)

Pagal OMV (Ost und Mitteleuropa Verein) reikalų vedėju dr. Ulrich Dietsch apskaičiavimus Lietuvos suklestėjimas gali sekančiais metais ir toliau tęstis. Nuo formalaus Lietuvos patvirtinimo kaip Europos sąjungos tarybos narės, ES ir ŠAS pilnos narystės siekimas yra rimtai skatinamas. Pagerėjo ir sąlygos užsieniečiams įsigyti nuosavybę ir gauti ilgalaikį finansavimą, pvz. įvedant pagrindinius įrengimus. Dėl to ir vokiečių įsipareigojimas, kuris ligi šiol nebuvo žymus, gali padidėti. Politinis Lietuvos pastovumas atliks visa kita".

Lietuva ir Estija – priešiai?

Maskvos dienraštis "Izvestia", š.m. balandžio 29 d. laidojo rašo: "Estų laikraštįje "Postimees" paskelbti sociologinės apklausos rezultatai sukėlė Baltijos kraštuose iš vienos pusės sukrėtimą, o iš kitos – patvirtino sociologų-pesimistų įvertinimus, skelbiančius krizę "baltiečių namuose". Pasirodo, kad mažos Estijos gyventojai svarbiausiu savo krašto priešu, nepaisant pirmo tradicinio priešo Rusijos, laiko... Lietuvą. (...)

Estų spaudoje Lietuva dažniausiai vaizduojama juodomis spalvomis. Lietuviai kaltinami besaikiu politiniu romantizmu, prisirišimu prie komandinės ekonomikos, biurokratizmu, pavydu "sėkmingesniems kaimynams" ir kitomis nuodėmėmis. Beje, pastaruoju metu ir lietuviai nepasiliko skolingi: savo šiaurinį kaimyną kaltina išdidumu, nekuklumu ir dvideidyste. Nenuostabu, kad tokioje aplin-

koje Estijos nedraugų sąrašė po Rusijos yra Lietuva. Jeigu Lietuvos sociologai pravestų panašią apklausą lietuvių tarpe, be abejonės rezultatas būtų panašus: Estija irgi atsirastų Lietuvos priešu sąrašė".

Estai yra už vienos Baltijos šalių dalyvavimą Europos sąjungoje. Ta šalis, jų manymu, yra kaip tik Estija, todėl jie bando aukščiau iškelti savo kraštą, kartu stengdamiesi pabrėžti kitų dviejų Baltijos valstybių klaidas ir trūkumus.

Lenkų sąjungos šaknys

Š.m. balandžio 18 d. įvyko Vilniuje VII Lietuvos lenkų sąjungos atstovų suvažiavimas, kuriame be vietinių lenkų dalyvavo Lenkijos ambasadorė, gen. konsulas, Lenkijos seimo ir senato nariai, įvairių Vilniaus mėlėtojų organizacijų atstovai. Taip pat dalyvavo du Lietuvos seimo atstovai – LLS nariai. Kiti du lenkai, kurie nėra šios organizacijos nariai, nebuvo pakviesti. Nebuvo pakviestas nė Lietuvos prezidento patarėjas lenkų reikalams. Okinczyr ir Lietuvos valstybės pareigūnas Widtmann.

Vienas iš nepakviestų Lietuvos seimo narių konservatorius Z. Mackiewicz š.m. gegužės 5 d. "Kurier Wilenski" laidoje papasakojo apie LLS pradžią.

"1998 m. gegužės pradžioje (lenkų laikraštinnikų) grupė suorganizavo Kultūros fondo (lenkų skyriaus) steigiamąjį posėdį. Kurį laiką formaliai priklauso fondui. Mus kontroliavo ne tik fondas, bet ir centro komitetas, ir Vilniaus miesto partijos komitetas. Įdomu, kad pastarasis jau turėjo savo Vilniaus lenkų kultūrinio atgimimo planus ir dažnai mums siūlė bendradarbiauti jų įgyvendinime.

Tuo metu buvau labai nuštevęs, kad komitetas taip gerai žinojo mūsų poreikius, Lenkijos istoriją ir gerai orientavosi lenkų kultūriname gyvenime Vilniaus srityje. Lenkų kultūros atgimimas buvo reikalingas to meto valdžios kaip atsvara tautiniam lietuvių atgimimui".

Vėliau šis Kultūros fondo lenkų skyrius persiorganizavo į Lietuvos lenkų visuomenės-kultūros draugiją, o 1989 m. – į Lietuvos lenkų sąjungą, tačiau ir jai sunku buvo atsipalaiduoti nuo sovietinio pradmenis. (...) "LLS veikėjai silpnai orientavosi to meto politinėje tikrovėje. Jie nepastebėjo, kad Sovietų Sąjunga byra ir santykių su lietuviais problemas vis dar bandė spręsti Maskvoje, o ne Vilniuje. Jie manė, kad Maskva amžinai juos gins". J.B.

AŲA

STASIUI NAIKAUSKUI

mirus,

jo žmoną DANĄ, dukras – RITĄ ir ALMĄ su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame –

A. I. Čerškai

R. V. Valaičiai

Aldona Čerškienė

PADĖKA

Buvusio tarpukario nepriklausomos Lietuvos kadro karininko, jaunesniojo leitenanto

a. a. VLADO JEGELEVIČIAUS

kūnas buvo sudegintas krematoriume 1998 m. gegužės 2 d. Toronte, Kanadoje. Urna su pelenais bus pasiųsta į Lietuvą palaidojimui.

Nesant artimų giminių, laidotuviams rūpinosi testamentu vykdytojai. Nuoširdi padėka Prisikėlimo parapijos klebonui kun. Augustinui Simanavičiui, OFM, kun. Eugenijui Jurgučui, OFM, ir kun. Liudui Janušai, OFM, už maldas prie karsto laidotuvių namuose ir atnaušautas Mišias už a.a. Vlado sielą. Padėka D. Radtkienei už vargonavimą ir giedojimą Mišių metu, visiems, užprašiusiems Mišias ir taip pat Monikai Povilaitienei už talką ir aukų rinkimą Vilniaus krašto lietuviškoms mokykloms, kurios yra atsidūrusios sunkesnėje finansinėje padėtyje, negu svetimalbių mokyklos Vilniuje.

Dėkojame dalyvavusiems maldose prie karsto ir Mišiose išlydinti amžinybę mūsų tautietį a.a. Vladą Jeglevičių.

Testamento vykdytojai

MIRTIES PRANEŠIMAS

AŲA

VLADAS BACEVIČIUS

1998 m. gegužės 16 d. Cleveland, Ohio,

padėjo savo skautiško gyvenimo paskutinį kelio ženklą ir išėjo Namu. Lietuvoje liko jo liūdinti sesuo Genė Brilinkėvičienė ir kiti giminės. Išėjimoje paliko visą savo mirusio brolio Vlodo liūdinciją lietuviškąją skautiją. Gegužės 20 d. po Prisikėlimo Mišių Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos šventovėje v.s. Vladas Bacevičius buvo palaidotas Visų Šientų kapinėse.

Paskutinė žemiška savo mirusio brolio kelione rūpinosi v.s. Remigijus Belzinskis, s. Vytautas Staškus, s. kun. Gediminas Kijauskas, SJ, ir visa Klivlando skautija. Pranešdami šią liūdną žinią visiems savo sesėms ir broliams bei visai lietuvių visuomenei, mes taip pat dalinamės tuo gražiu ir prasmingu skautiško gyvenimo pavyzdžiu, kurį mums paliko mūsų mielas brolis Vladas. Jis čia darbavosi visomis savo jėgomis, idant vieną dieną galėtų vertai pabaigti žemės kelionę savo Vyriausiojo Brolio Kristaus akivadoje.

Klivlando skautija

Vilniaus senamiestis: Šv. Jono, Universiteto ir Gaono gatvių sankryža

Nuotr. V. Kukoraiciū

Su daina ir muzika Lietuvos padangėje

Sulaukus chorvedžio ir dainų švenčių organizatoriaus PRANO JURKONIO 60-tojo gyvenimo pavasario

ADOLFAS STANKEVIČIUS, Čikaga

Dirigentas ir pedagogas Pranas Jurkionis yra gimęs 1938. IV.12 d. Lazdijų rajone, Mizarų kaime, žemdirbių šeimoje. 1961 m. baigė Vilniaus pedagoginio instituto muzikos katedrą, 1976 m. – konservatoriją.

Pirmieji veiklos žingsniai prasidėjo 1961-1971 m. Jis dėstė Anykščių vaikų muzikos mokykloje, buvo paskirtas rajono muzikos mokytoju metodinės komisijos pirmininku. Subūrė tris chorų – vaikų muzikos mokyklos, rajono profsąjungų (vėliau tapęs liaudies chorą „Šilas“) ir „Anykščių vyno“.

Pakviestas Pr. Jurkionis dirbo Kauno valstybinio choro chormeisteriu iki 1975 m. Be to, 1972-1979 m. vadovavo Kauno respublikinės ligoninės moterų chorui „Kanklės“. Šio choro dainos skambėjo radijo bangomis ir televizijos laidose visai Lietuvai. Surengė apie 100 koncertų.

1971 m. Pr. Jurkionis buvo pakviestas dėstyti Kauno Politechnikos instituto pedagogikos ir estetinio lavinimo katedroje. Čia jis 1975 m. tapo šio instituto dainų ir šokių ansamblio „Nemunas“ chormeisteriu, vėliau, 1979 m., meno vadovu ir dirigentu.

Prasidėjo naujų programų kūrimas, jų režisavimas, kontaktai su kompozitoriais, choreografa, folkloristais. Minėtinos jo programos „Jaunystės daina Tėvynei“ (1985) ir „Atgimstančiai Lietuvai“ (1989).

Panaudodamas tautinių operų ir baletų fragmentus, sukūrė antrąją programą „Atgimstančiai Lietuvai“ ir skyrė ją pirmiesiems Sąjūdžio spinduliams. Ši programa keliavo po visus didžiuosius Lietuvos miestus ir kvietė žmones pasiklausyti „ką pabudę paukščiai pagirų šneka...“

Jo vadovaujamas „Nemuno“ ansamblis įvairiuose konkursuose užėmė pirmąją vietą. Šiam ansambliui yra sukūręs bei paruošęs dešimtis įvairios formos kūrinių. Per 20 metų bendro darbo su „Nemunu“ surengė per 500 koncertų, o per 30 savo kūrybinio darbo metų – per tūkstantį.

Koncertavo Jugoslavijoje,

Rumunijoje, Čekoslovakijoje, Lenkijoje, Danijoje. Yra parašęs 12 probleminių straipsnių muzikinės kultūros ugdymo klausimais. Jo veiklą koncertinio darbo kontekste daugelį kartų yra vertinusi Lietuvos ir užsienio spauda.

Pr. Jurkionis buvo daugelio Kauno miesto, respublikinių ir Baltijos šalių studentų dainų švenčių „Gaudemus“ režisierius, dirigentas, meno vadovas ir kitų įvairių regioninių švenčių vyriausiasis dirigentas, konkursų vertintojų narys. 10 metų vadovavo Kauno liaudies dainų ir šokių ansamblių metodinei komisijai. Už pastangas puoselėjant liaudies šokių ir dainų kolektyvus 1977 m. Pr. Jurkionui buvo suteiktas nusipelnusio artisto vardas.

Pr. Jurkionis apie žmogaus ir menininko dalią samprotuoja taip: „Domina mane Lietuvos atgimimo rūpesčiai, poezija. Dimiuosi architektūra, renku straipsnius aktualiais kultūros klausimais, apmąstau, kaip užpildyti esamas proterpas kultūros ir moralės pageltuosiose laukuose, kaip įvesti juose naują sėjomainą. Mėgstu pabūti vienas ir apmąstyti patirtus asmeninius ir filosofinius išspūdžius. Myliu tą lietuvišką kaimą, jo žmones ir gamtą. Tik čia aš galiu ko nors pasisemti iš praeities“.

Dėl liaudies instrumentinės muzikos tautiškojo maestro pastebi dvi kryptis: instrumentų techninį tobulinimą ir polinkį į natūralaus skambesio liaudies instrumentus. „Mano galva abi šios tendencijos svarbios, tik reikia sugebėti jomis kūrybiškai naudotis ir išmokyti liaudies instrumentų katedroje rengiamus jaunuosius specialistus“.

Toliau Pr. Jurkionis su reikiama pasakoja: „1991 m., susiklosčius aplinkybėms, nutariau išeiti iš ansamblio. Mat Vilniuje, respublikiniame ansambliu vadovų pasitarime kartu su Vidu Aleksandravičiumi buvau išrinktas vadovauti formuojant naują, tautiškesnę ansamblių veiklos kryptį. Mes kritikavom įprastus baletinius liaudies šokių ir liaudies dainas bei muziką. Tačiau to nepanoro suprasti kiti „Nemuno“ vadovai. Nesu-
prato ir daugelis studentų. Ne-

atkreipė dėmesio ir VVV rektoratas, kuris dar alsavo 'tautine forma, socialistiniu turiniu'. Be-
viltiškoje situacijoje nutraukiau 'grumtynes' žlugę ir koncepcija. Jaučiu skriaudą ir skolą Lietu-
vos kolegoms ir lietuviams ben-
draminčiams. Bet per 20 'ne-
munitišku' metų daug ko iš-
mokau: vienas dirbti su 120 da-
lyvių chorą, dideliu 4-rių žanrų
kolektyvu. Rašiau scenarijus,
režisavau ir kūrėu programas,
didelės apimties sceninius kū-
rinus“.

1991 m. Pr. Jurkionis buvo pakviestas dirbti su Kauno vyrų chorą „Perkūnas“ chormeiste-
riu. Buvęs garsus gausus „Per-
kūno“ choras teturėjo 25 vyrus. 1993 m. jis liko vieninteliu šio
choro vadovu ir dirigentu. Da-
lyvių skaičius augo ir netrukus
susidarė per 40 vyrų ir plačiai
pagarsėjo. Per 6-rius metus pa-
maldose dalyvavo ir šventovėse
concertavo per 40 kartų. Gie-
dojo Vilniaus ir Kauno katedro-
se, Šiluvos ir kitose Lietuvos
šventovėse. Dalyvavo žymiųjų
Lietuvos kovotojų ir veikėjų
paminklų šventinio iškilmės,
kaip vilties prezidentui S. Lo-
zoraičiui, partizanų vadui J. Luksai.

Vasario 16-ji LDDP valdy-
mo laikotarpiu buvo minima
šaltu veidu, nesuteikiant jai rei-
kiamos prasmės. Esant tokiai
padėčiai, buvo sumanyta pa-
ruošti Vasario 16-ajai radijo va-
landėlę „Lietuva – savanorių ir
didvyrių žemė“. Po ilgų ieškoji-
mų archyvuose buvo „atkasta“
palaidota „Malda už žuvusius
1918-1920 savanorius“ ir kartu
„Savanorių maršas“. „Perkūno“
choras, vadovaujamas Pr. Jur-
kionio, gana trumpu laiku juos
įsisavino. Pirmą kartą po oku-
pacijos stambioje radijo laidoje
nuskambėjo „Savanorių mar-
šas“ ir dar apie 20 patriotinių
dainų, taip pat Vydūno, Kudir-
kos kūrinių, jo paties harmoni-
zuotos partizanų dainos.

Po to Pr. Jurkionis surado
naują veiklos barą – „Druski-
ninkai-Mizarai“. Nuosirdžiai sa-
vo vadovą remia „Perkūno“
choras, druskininkų mokyklų
etnografinių ansamblių „Volun-
gėlė“ ir „Racilukai“ vadovai. Su
šiais ansambliais be atlyginimo
dirbo 3 metus, išmokė apie 40
šokių, grodamas armonika. Gri-
žęs jautėsi laimingas palikęs
gimtosios apylinkės žmonėms
naujų dainų, šokių.

Išiebtas troškimas prisimin-
ti Lietuvos nepriklausomybės
laikus, vėl kvietė gimtinės žmo-
nės Pr. Jurkionį į talką. Jis ne-
atsisakė ir organizavo paciliui
platesnio masto dainų šventes.
Pirmoji šventė buvo surengta
Mizaruose. Susirinko didelė mi-
nia žmonių iš tolimesnių kaimų
ir vienkiemų. Dainų šventės
pasisekimas gimtinės laukuose
buvo įspūdingas, todėl sekan-
čiais metais Pr. Jurkionis vėl
organizavo dainų šventę. 1996
m. birželio 10 d. ir 1997 m. bir-
želio 1 d. jau dalyvavo žinomi
chorai ir žymios asmenybės.
Nors ir Pr. Jurkionio gyven-
mo duris pasibeldė 60-tis, jis
nori savo motinai, garsiai liau-
dies dainininkei, išreikšti padė-
ką ir stengiasi, kad Mizarai būtų
kultūros ir patriotizmo židinys
šalia Druskininkų, netoli Gar-
dino.

1997 m. šventinant Kaune
Prisikėlimo – tautos šventovės
didįjį altorių, maestro vėl pasi-
rodė su nauju ir gausiu chorą.

Mažeikių apylinkės - menininkų gimtines

Jose gimė žymūs dailininkai, teatralai, poetai

A. POŠKUS

Česlovas Kontrimas

Ten, kur teka Varduva ir
šnara senieji ažuolai – Dapšių
kaime 1902 m. gimė vienas žy-
miausių lietuvių dailininkų ak-
varelis ir pedagogas Česlovas
Kontrimas. Jis mokėsi Liepojo-
je ir Telšiuose, o 1922 m. atvyko
į Kauną ir įstojo į Aukštąją
technikos mokyklą. Po to tapo
aukštųjų piešimo kursų klausy-
toju, o juos perorganizavus į
Kauno meno mokyklą – jos stu-
dentu. Čia pas A. Galdiką jis
studijavo grafiką, o pas V. Di-
džioką, J. Šileiką, P. Kalpoką ir
K. Sklierį – kitus meno daly-
kus. Dailininkas keliavo po Eu-
ropą, gilino meno studijas Pran-
cūzijoje, Vokietijoje, Italijoje ir
kitur.

1939 m. Č. Kontrimas su-
rengė pirmąją asmeninę parodą
Kaune. 1940 m. grįžo į gimtąjį
Mažeikių kraštą ir gimnazijoje
dėstė piešimą, o gabesnius mo-
kinius subūrė į M. K. Čiurlionio
meno būrelį, išugdžiusį nemažai
talentingų menininkų – B.
Valantinaitį-Jokūbėnienę, B.
Klovą, V. Gečą, J. ir K. Švažus
bei kitus. 1945 m. jis išvyko į
Telšius. Čia dirbo mokytoju se-
minarijoje ir dailės amatų mo-
kykloje bei dramos teatre. 1946
m. buvo paskirtas naujai įsteig-
tus Kauno vidurinės dailės mo-
kyklos direktoriumi.

Daug dirbo Č. Kontrimas,
siekdamas pagyventi mūsų kul-
tūros gyvenimą. Jis skaitė pa-
skaitas piešimo mokytojams,
dėstė dailės kursą Vilniaus uni-
versitete ir Šiaulių pedagoginia-
me institute. Spaudoje paskelbė
nemažai straipsnių apie meną,
parašė atsiminimus. Jis buvo la-
bai produktyvus menininkas,
dalyvavo daugiau kaip 200-se
parodų. Sukūrė per 2000 akva-
relių ir 400 kūrėnėlių. Palaikė
glaudžius ryšius su gimtosios
Ukrinų apylinkės žmonėmis.

Su gilia pagarba jį mena
mažeikiškiai. Dapšių kaime su-
remontuotas dailininko gimtasis
namas, prie kurio atidengta me-
morialinė lenta. Ankščiau ten
buvo įrengta memorialinė pa-
veikslų galerija, kurios šiuo me-
tu nebėra.

Juozas Vaičius

Zastaučių kaime 1895 m.
gimė Lietuvos dramos teatro
steigėjas režisierius Juozas
Vaičius. Dar besimokydamas
Liepojos gimnazijoje jis išbandė
savo jėgas scenoje ir liko jai išti-
kimas iki gyvenimo pabaigos.
1905 m., atostogaudamas tėviš-
kėje, pradėjo organizuoti vaka-
rus su vaidinimais ir dainomis.
Prikalbinęs Mažeikiuose ir jų
apylinkėse atostogavusius stu-
dentus bei gimnazistus, jis pa-
stātė G. Petkevičaitės-Bitės ir J.
Žemaitės trijų veiksmų kome-
diją „Velnias spąstuose“, kuri
susilaukė didelio populiarumo.
1905-1914 m. jis aplankė dau-
giau kaip penkiasdešimt mūsų
krašto vietovių, suvaidindamas
apie du šimtus spektaklių. J.
Vaičiaus mėgėjiška trupė buvo
pavadinta „Skrąjojančiu teat-
ru“. Ji surengė spektaklius veika-
lus – „Genovaitė“, Zuder-
mano „Joninės“, „Meilė galvon
- velnias uodegon“ ir kitus.

Kilus Pirmajam pasauli-
niam karui, teatro gastrolės nu-
trūko, o J. Vaičius atsidūrė
Petrapilyje. Čia jis vėl aktyviai
dalyvavo teatrinėje veikloje.
1918 m. grįžo Lietuvon. Vidur-
vasaryje Vilniuje pradėjo rengti
naujas pjeses. Tada sparčiai vys-
tėsi profesionalus dramos teat-
ras. Dėl to jo grupė 1920 m. pa-
baigoje Kaune tapo steigamojo
dramos teatro (dabar – Kauno
valstybinis muzikinis teatras)
pagrindu. J. Vaičius buvo pir-
masis to teatro vadovas ir reži-
sierius. Jis labai mėgo vaidinti ir
lavinti vis naujus aktorius. Lie-

Šis choras Lietuvos neprikla-
usomybės 80-ties metų proga
tautos šventėje pirmą kartą
sugiedojo „Maldą už žuvusius
savanorius dėl Tėvynės laisvės
ir nepriklausomybės“.

Šių metų balandžio 12 d.
maestro sulaukė 60-jo gyvenimo
pavasario. Telydi jį Aukščiau-
siojo palaima.

tuvoje pirmasis kibo steigti kino
studiją. Todėl 1923 m. visą de-
šimtmetį buvo išvykęs į JAV,
kad galėtų susipažinti su kino
menu. 1932 m., grįžęs į Lietuvą,
įsteigė lietuviško kino bendrovę
„Lietfilmas“. Važinėjo su pa-
skaitomis, organizavo kino stu-
dijų, teatro mokyklą, bet sukurti
lietuviško kino filmo nepasi-
skė...

Lietuvos teatro steigėjas
mirė 1935 m., nesulaukęs 50
metų. Jo atminimas saugomas
gimtinėje, Zastaučių kaime, kur
J. Vaičiaus memorialiniame
muziejuje-sodyboje yra sukaup-
ta daug medžiagos apie režisie-
riaus gyvenimą ir kūrybinę
veiklą.

Henrikas Nagys

Mažeikiuose, geležinkelio sto-
ties name, kuris ir dabar tebestovi,
gimė išeivijos poetas Henrikas
Nagys ir jo sesuo Zinaida Nagytė-
Katiliškienė – Liūnė Sutema. H.
Nagio poetinė šlovė yra susijusi
su „Žemės“ antologija, išleista
Amerikoje. Poetas parašė ir iš-
leido šešis eilėraščių rinkinius,
vertimų ir kritikos straipsnių.

Jo parašytuose eilėraščiuo-
se yra vaikystės išspūdžių, susi-
jusių su Buknaičių ir Reivėčių
kaimų realijomis. Jo poezija jau
sugrįžo į Lietuvą. Gimtinėje pa-
sirodė jo geriausių eilėraščių
rinkinys „Grįžulas“. H. Nagio
giminaitė C. Pračkauskaitė yra
išleidusi apysaką „Kumečio
duktė“. Poetas H. Nagys ne
kartą lankėsi Lietuvoje ir gim-
tuosiuose Mažeikiuose bei tėvų
gimtinėje – Buknaičiuose. Mirė
1996 m. Montrealyje. Palaido-
tas 1997 m. Antakalnio kapinė-
se.

Marija Pečkauskaitė

Židikai – šiaurinės Žemaiti-
jos miestelis, kuris yra susijęs su
rašytojos Marijos Pečkauskaitės-
Šatrijos Raganos gyvenimu
ir kūryba. Čia rašytoja gyveno ir
sukūrė geriausias savo kūrinius.
Po mirties ji buvo palaidota Ži-
dikų kapinėse, kur yra pastatyta
raudonų plytų koplyčia. Jos vi-
duje ilsimi rašytojos palaikai.
Miestelyje veikia rašytojos me-
morialinis muziejus ir tebestovi
namas (klebonija), kuriame iki
mirties ji gyveno.

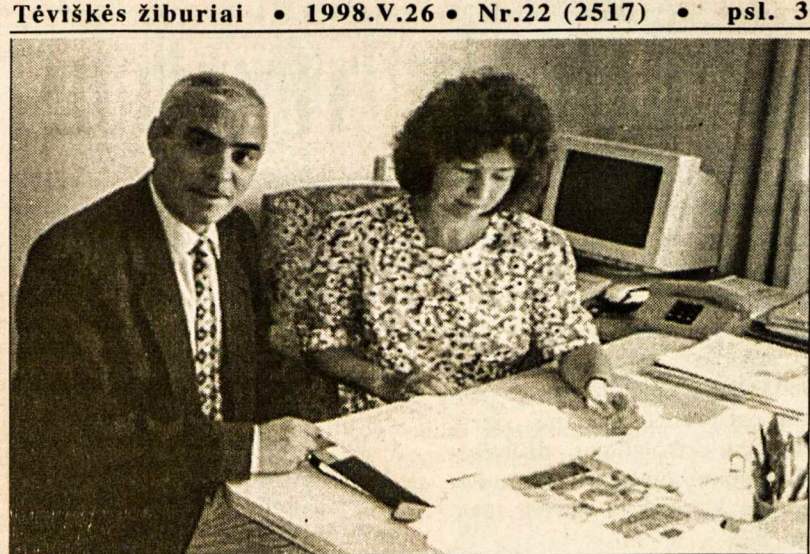
M. Pečkauskaitė gimė Me-
dingėnuose, netoli Varnių. Na-
muose ją mokė Povilas Višins-
kis, kuris ir paskatino ją imtis
literatūrinės plunksnos. Ji mo-
kėsi Petrapilyje, Šveicarijoje ir
kitur. 1909 m. tapo Marijam-
polės „Ziburio“ progimnazijos
direktore. Prasidėjus Pirmajam
pasauliniam karui, rašytoja at-
vyko į Židikus, kur gyveno jos
motina ir sesuo. Židikuose M.
Pečkauskaitė globojo vargšus,
našlaičius. Vaikus mokė raš-
to.

Šatrijos Ragana buvo rašy-
toja, vertėja, pedagogė, literatū-
ros kritikė. Ji – idealistinės pa-
saulėžiūros žymė atstovė. Dėl to
rašytojos atminimas yra įamžin-
tas Židikuose: jos vardu pava-
dinta vidurinė mokykla, prie na-
mo, kuriame ji gyveno, atid-
engta memorialinė lenta, at-
naujinta jos amžinojo poilsio vie-
ta – koplyčia. Mažeikių parke
stovi rašytojos paminklas.

Antanas Vienažindys

Devynioliktojo amžiaus pa-
baigoje Laižuvoje klebonavo ly-
rinio žodžio menininkas Anta-
nas Vienažindys, dėjęs pa-
grindus meilės poezijai. Laižu-
voje poetas paliko ženklus pėd-
sakus: pastatė naują šventovę,
rūpinosi apylinkės žmonių švie-
timu ir kultūra. A. Vienažindys
palaidotas Laižuvos kapinėse.
Čia stovi poeto antkapinis pa-
minklas. Netoli šventoriaus te-
bežaliuoja liepa, menanti jį kaip
kunigą ir poetą, o pavadakstyje
guli akmuo, prie kurio jis mėgo
susikaupti.... Gal čia ne vienam
jo lyrikos posmui atėjo įkvė-
pimas. Laižuvoje yra kunigaivės
ir rašytojos Juozas Tumas-Vaiž-
gantas.

Mažeikių miesto parko alė-
joje stovi trys skulptūros. Jos
skirtos poetui Antanui Viena-
žindžiui (autorius skulptorius
G. Jokūbonis), antroji – rašyto-
jai Marijai Pečkauskaitė-Šatri-
jos Ragana, o trečioji – Lie-
tuvos teatro steigėjui Juozui
Vaičiui.

Lietuvos krašto apsaugos ministerijos archyvo vedėja REGINĄ DRUČIUNIENĘ su pulkininku STASIU KNEZIU – prezidentūros patarėju 1997 m.

Nuotr. V. Kukoraiciū

Laukiame Jūsų, tėvynainiai!

BIRUTĖ ŽYMANTINĖ, Šiauliai

1992 m. Šiauliuose įvyko I
Šiaulių krašto tėvynainių suva-
žiavimas. Kartu su Jumis, po
platų pasaulį pasklidusiais, bet
savo krašto nepamiršusiais, o
neretai – ir Jūsų dėka, tuomet
pradėjome didelę programą ir
labai svarbių darbų ciklą. Da-
bar, kai jau ruošiamės ketvirta-
jam suvažiavimui, sunku ir beį-
vardyti žmones, kurie rūpinasi
įvairiausiais krašto reikalais,
nors geografiškai nuo to krašto
yra nutolę už šimtų ar tūkstan-
čių kilometrų.

Tuomet, 1992-aisiais, pir-
majį žingsnį šiuo keliu žengė
mūsų mieloji kraštiečių iš Vini-
pego (Kanada) Teklė Timmer-
man: būsimajai Šiaurės Lietu-
vos meno galerijai (tuomet tik
ideja tebuvo) ji nupirkė didelį ir
vertingą paveikslą – Bonaventū-
ro Šalčio „Žemė“. Ponios Tek-
lės geranoriškumas ir pasitikėji-
mas mumis nuddžiugino ir pa-
drąsino. O mūsų kraštiečių ir to-
liau mus rėmė – buvo pirmoji
užsienio lietuvių, lėšomis parė-
musi knygų leidybą, būtent,
Šiaulių krašto poetų almanachą
„Kas esi“.

Su didžiausia pagarba ir šil-
luma šiauliečiai taria lietuviu iš
Santa Monikos (Los Angeles,
Kalifornija), Antano Mikalajū-
no pavarde. Tai jis nupirko
Šiaulių pedagoginio instituto
(dabar – Šiaulių universitetas)
pirmuosius kompiuterius, finan-
savo kai kurių knygų leidybą, vi-
sada rėmė daugelį Lietuvos kul-
tūros fondo Šiaulių krašto sky-
riaus projektų, dosniai finansavo
tuos, kurie, jo nuomone, bu-
vo svarbūs.

Lietuvos kultūros fondo
Šiaulių krašto skyriaus pirmi-
ninkas Hubertas Smilgys Ame-
rikijoje gyvenantį tėvynainį dr.
Vladą Kaupą vadina Gerąja
dvasia, kuri lyg iš dangaus ir pa-
čiu laiku nusileido į mūsų sudė-
tingą nūdienos gyvenimą. Kaip
tik tada, prieš keletą metų, šiau-
liečiai, miesto kultūros raidos
organizatoriai, suko galvas, iš
kur gauti pinigų išleisti prieš ke-
lis dešimtmečius mirusio Šiau-
lių miesto architekto, poeto,
vertėjo, visuomenės veikėjo Vy-
tauto Nistelio knygą. Jo našlė,
taip pat architektė Apolonija
Nistelienė, buvo paruošusi lei-
dybai nuostabios savo vyro po-
ezijos. Ir štai ateina tomis die-
nomis į miesto savivaldybės kul-
tūros skyriaus vedėjo Huberto
Smilgio kabinetą malonus,
linksmų akių ponas, prisistato
esąs iš užjūrio dr. Vladas Kau-
pas. Klausia, kaip gyvename,
gal reikia kokios pagalbos. Po
pirmųjų pažinties sakinių sve-
čias papasakojo, kad buvęs ka-
tik miesto bibliotekoje, sklaidęs
vertingų knygų, matyt, dovano-
tų, nes ant jų yra V. Nistelio
nuosavybės ženklai. Kas jis
toks, tas šviesuolis V. Nistelis?
– klausia dr. Vladas Kaupas.
Čia jau H. Smilgys išdrįso ir
apie savo rūpesčius dėl knygos
išleidimo pasipasakoti. Dakta-
ras tapo pomirtinių Vytauto
Nistelio knygų serijos leidybos
rėmėju.

Šiaulių krašto tėvynainių
sambūris yra visų ši kraštą my-
linčių žmonių santalka, nepri-
klausomai nuo to, kur jie gyve-
na – už jūrų marių, ar gretimame
rajone. Vienintelė sąlyga va-
dintis tėvynainiu – rūpestis dėl
šio krašto ateities, meilė ir pa-
garba jo tradicijoms, dalyvavi-
mas ir pagalba sprendžiant
problemas. O kiek šiame krašte
gimė, užaugo, po Lietuvą ir po

platųjį pasaulį pasklido talen-
tingų, šaunių žmonių!

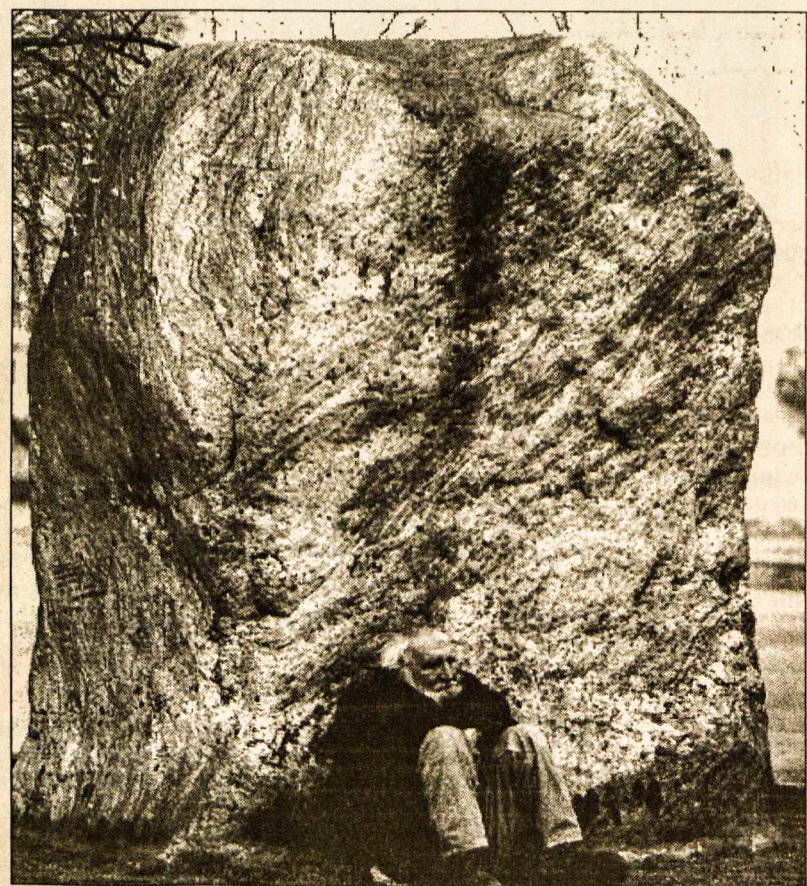
Kartą pabandėme sudaryti
labai garsų, visam pasauliui pa-
žįstamų šiauliečių sąrašą. Pra-
dėjome nuo Amerikoje gyve-
nančio fotomenininko Kazio
Daugėlos, Vytauto Šliūpo, Val-
do Adamkaus, vilniečių maest-
ro Sauliaus Sondeckio, Vytauto
Juozapaičio, Kaune gyvenan-
čios profesorės Eugenijos
Lašienės... Surasėme pusšimtį,
o galo vis dar nesimatė.

Džiugu ne tik dėl to, kad
mūsų daug, o ir dėl to, kad kas
dveji metai vis daugėja tėvynai-
nių. Į namus bent porai dienų
parlekia vaikai, apsidairio, senti-
mentų pasisemia, pamąsto, kuo
galėtų padėti ši kraštą gražinti,
šviesinti. Skirtinga ši parama,
bet labai svarbi.

Kartais ją sunku ir išmatuo-
ti, ypač, kai jos mato vienetas –
džiaugsmas. Pvz. Vytauto Juo-
zapaičio didelio muzikinio kūri-
nio, skirto M. Mažvydo sukak-
čiai, premjera kartu su „Polifo-
nijos“ chorą Šiaulių katedroje.
Arba nuostabus Sondeckių šei-
mos koncertas su Šiaulių kame-
riniu orkestru Šiaulių krašto tė-
vynainių suvažiavimo metu.
Sondeckių šeimos dabar, kai stū-
nūs mažai būna Lietuvoje, vil-
niečiai beveik nemato koncer-
tuojančios kartu, o į Šiaulius su-
siriniko visi. Tai buvo šventė ir
dovana.

Ketvirtasis mūsų suvažiavi-
mas prasidės tuoj pat po Joni-
nių – birželio 25-ąją. Susitiksi-
me visi vidurdienį Šiaulių dailės
galerijoje (Vilniaus g. 245). Susi-
pažinsime su naujais brangiais
žmonėmis, paspausime ranką
seniems pažįstamiems, pasi-
klausysime muzikos, pasižiūrė-
sime parodos ir filmo „Tėvynai-
niai“. Pirmosios suvažiavimo
dienos vakare dalyvausime šv.
Mišiose, o vėliau muzikuosime,
šoksime ir dainuosime Kultū-
ros, laisvalaikio ir pramogų
centre MAX. Antrąją dieną,
birželio 26-ąją, suvažiavimo da-
lyviai susipažins su Šiaulių
„Aušros“ muziejumi, su kuria-
ma Šiaurės Lietuvos meno gale-
rija, su Šiaulių universitetu.
Visi kartu aptars problemas ir
tolimesnį bendradarbiavimą. Va-
kare P. Višinskio viešojoje bib-
liotekoje įvyks svečių ir šiaulie-
čių literatūrinis vakaras, kuria-
me skambės garsūs vardai, šyp-
sisis brangūs veidai, skambės
poezija ir proza. Dar vėliau tą
patį penktadienio vakarą, šis bi-
bliotekos patalukame į Kultūros
ir poilsio parką pasilinksinti
tarptautiniame muzikos festiva-
lyje „Country Joninės“. Paskuti-
nį suvažiavimo dieną, šeštadie-
nį, važiuosime pasidairyti po žy-
miausias vietoves. Gali taip atsi-
tikti, kad maršrutai bus du: vie-
nas per Žemaitijos „perlus“ –
Telšius, Platelius, Renavą, Židi-
kus, Vieknčius, Papilę, o kitas –
į Žagarę, kuri kaip tik tomis
dienomis švęs savo gyvavimo
800 metų sukaktį. Grįžę iš ke-
lionės aptarsime mūsų bendrus
darbus ir projektus, numatysi-
me penktąjį suvažiavimą, su-
rengsime atsisveikinimą Šiaulių
dailės galerijoje. Atsisveikinti
(šokti, dainuoti, asarą braukti
padės Šiaulių mokytojų folkloro
ansamblis „Salduvė“).

Laukiame Jūsų, tėvynainiai!

Vienišas elgeta Vilniuje, laukiantis dosnių praėvių

Ntr. V. Kapočiaus

Knygų rīškykla
“SAMOGITIA”
meniška ir žurnalas
knygas bei žurnalas

A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

LAISVOJE TĖVYNĖJE

ZARASIŠKIAI MYLI VAIKUS

Dvidešimt devynios šeimos Zarasų rajone augina trisdešimt penkis globojamus vaikus. Jų pastangas gražiai įvertino Vilniuje veikiančio uždarčio akcinės bendrovės "Alkajas", per Lietuvos vaikų fondą toms šeimoms prieš Kalėdas atsiuntusi vaikams skirtų saldinių, šokoladukų, džiovintų, skalbimo miltelių bei kitų dovanėlių, kainavusių beveik tūkstantį litų.

MOTINOS DIENA

Lietuvoje populiarija Motinos dienos minėjimai, nesiribojantys vien tik Mišiomis šventovėse, bet išsiantys ir viešumon. Šiemetinės iškilmingos Mišios Vilniuje buvo atnaujamos arkikatedroje ir visose šventovėse, o po vidurdienio Mišių įvyko koncertas Rotušės aikštėje. Artėjant vakarui, Vilniaus burmistras Rolandas Pakas buvo surengęs specialų priėmimą daugiaaukščių šeimų motinoms Vilniaus rotušės Kolonų salėje. Kaune Motinos dienos Mišios dar po valandų prieš vidurdienį buvo atnaujamos Šv. Arkangelo Mykolo (Igulos) šventovėje. Po jų įvyko eitynės Laisvės alėja į Vytauto Didžiojo karo muziejus sodelį ir gėlių padėjimas prie paminklų. Tada dar prieš vidurdienį ten buvo surengtas šventinis koncertas "Ant motulės delno volungėlė gieda".

BŪSIMOJI RAŠYTOJA?

"Lietuvos aidas" Motinos dienos proga paskelbė įdomų Teodoros Bartusevičiūtės rašinį "Jei Mama virtų medžiu, būtų žuolas". Jame su redakcijos įvadu pasakojama: "Devyntmetė Teodora Bartusevičiūtė savo Mamai padovanos lūpų dažus. Gal dar ir gėlių, atvirukų, piešinių. 'Gera mano Mama, nes žiemą neleidžia valgyti ledų. Nei namie, nei tuo labiau lauke. Todėl ir neprašau, kad jų nupirktų. Mama beveik visai nesiada, nes ir taip labai graži. Jeigu mama galėtų virsti medžiu, būtų žuolas, jeigu paukščiu – vanagas. Mamos plaukai rudi. O jeigu tapytų gėlę? Ji būtų raudona rožė. Arba pakalnutė", – svarsto Teodora. Mergaitė prisipažino svajojanti turėti sesutę, tačiau su Mama apie tai dar nekalbėjusi".

ŠAUNIAUSIA MOČIUTĖ

Pasvalio rajono kultūros namų darbuotojai, paskatinę Motinos dienos, bando pagerbti ir močiutes. Juk ir jos yra motinos, pagimdžiusios ir gyveniman išleidusias dabartines motinas. Pasvaliečiai konkursu būdu šiemet išrinko šauniausią močiutę savo rajone. Atrankiniai šauniausių močiutė rinkimai pirmiausia buvo praversti seniūnijose, o devynios laimėtojos konkurso baigė suvažiavo Pasvalin. Čia jos originalių būdų turėjo parodyti žiūrovams savo neeilinius sugebėjimus. "Lietuvos aidas"

pranešimu, senolės pasvaliečius vaišino sūriais, kaimiškais dešromis, įvairiais skanėstais, rodė savo audinius bei rankdarbius, dainavo senovines dainas, porino poringas, vijo siūlus į kamuoli, atliko kitus darbus, talkon pasikvietusios net vaikaites ar vaikaičius. Šauniausią Pasvalio krašto močiutę buvo išrinkta žilagalvė Felicija Adomonienė iš senojo Kriklinių bažnytkaimio. Ji gražiausiai dainavo, miklasiausiai vijo siūlus, smagiai pokštavo ir atrodė elegantiškiausia, nors jau įveikusi amžiaus aštuoniadešimtmetį. Toks šauniausios močiutės rinkimas betgi turi ir silpnąją pusę. Jos ne visos gali džiaugtis sveikata, ne visos yra turėjusios lengvesnes gyvenimo sąlygas, kai buvo tik motinos. Juk yra močiutė, negalinčių džiaugtis net ir senatvės dienomis.

JAUNIMAS KRYŽIAUS KELYJE

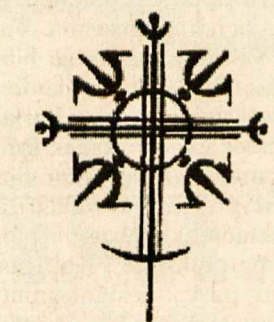
Vilniaus arkivyskupijos jaunimo centras Didįjį penktadienį surengė įspūdingą jaunimo žygį Kryžiaus keliu nuo Vilniaus arkikatedros į Trijų kryžių kalną. Šiai jaunų maldininkų eisenai vadovavo su rankose iškelti kryžiumi žygiuojantis arkivyskupas Audrys Juozas Bačkis. Kryžiaus kelio stotyse skambėjo jaunimo tariami maldos žodžiai, skirti Kristui, nešiam žmonių atpirkimo kryžių Golgoton. Vysk. Jonas Boruta kalbėjo apie Trijų kryžių kalną, kuris yra simbolinė Vilniaus vieta. Mat ten 1392 m. įvyko mūšis tarp Jogailos ir Vytauto šalininkų. Mūšyje žuvusiųjų atminimui ant to kalno ir buvo pastatyti kryžiai. "Lietuvos aidas" atstovė Audrė Srėbaliene, atskleisdama vysk. Jono Borutos mintis, rašo: "Jis apgailestavo, kad dalis mūsų tautos dar neišmoko gerbti kitų žmonių įsitikinimų, kad Didysis penktadienis, Vėlinės ar Birželio keturioliktoji dar nėra rimties dienos, kurių metu pasistengtume bent jau netrukdyti vieni kitiems susikaupti ir susimastyti".

PARTIZANO PAGERBIMAS

Prienų krašto muziejaus sodelyje jau atidengtas dail. Algimanto Sakalausko sukurtas paminklas Taurio partizanų apygardos Geležinio vilko rinktinės štabo žvalgybos skyriaus viršininkui Itn. Kazimierui Pypliui-Mažyčiui. Jis yra dalyvavęs 1941 m. birželio sukilime, o 1947 m. su Juozu Lukša-Daumantu prasižvelgęs į laisvąjį Vakarų pasaulį su partizanų laiškais bei dokumentais Šv. Tėvui ir išsiųsijos lietuvių vadams. Lietuvon jis grįžo 1949 m. pavasarį ir žuvo rugsejo 23 d. Alytaus apskrities Kaštelinų miške, kai ten rusų šnipas išdavė bunkerį. Partizanų gyvenybų pajėgų vadov plk. Adolfo Ramanausko-Vanago įsakymu velionis po mirties buvo apdovanotas pirmojo laipsnio "Laisvės kovos" kryžiumi su kardais. Pernykštėse Lietuvos kariuomenės šventės išvakarėse Lietuvos prez. Algirdas Brazauskas Itn. Pyplį-Mažytį apdovanojo pomirtiniu Vyčio kryžiaus pirmojo laipsnio ordinu. Prienų krašto muziejaus sodelyje Itn. K. Pypliui-Mažyčiui pastatytą paminklą pašventino mons. Alfonsas Svarinskas. Apie velionį kalbėjo sesuo Ona Pyplytė-Vincevičienė ir Lietuvos seimo narys Kazys Bobelis, su juo mokėsis Kauno "Aušros" gimnazijoje. V. Kst.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel 905 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tu, kurį Jis mums duoda

Lougheed Funeral Home

Žmonės, kurie atjaučia kitus

Sudbury

Ontario

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPDIST ROBERTAS NEKRAŠAS, M.D., D.C.H.

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- JAUGĖ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

- VAIKŲ EISENOS NESKALDUMAI
- PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAIŠYMAS ORTOPEDINIAIS INDEKLAIŠ
- PRITAMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILŲ ĮRANKIŲ

PRIMAME LIGONIUS TRIJOSE JUMS PATOGIOSE VIETOSE:
88 ANCASTER, 352 WILSON ST. E. TEL 648-9176
88 HAMILTON, 609 UPPER JAMES ST. TEL 388-3541
88 HAMILTON, 255 MAIN ST. W. TEL 523-7944

Klivlande gegužės 10 d. Pirmąją Komuniją lietuviškai priėmė: L. Majorovaitė, M. Hallal, V. Idzelis, N. Pollock, K. Sušinskaitė, A. Majorovaitė su kun. G. Kijausku, SJ ir tėveliais

Atsisveikino su savo mokytoju Sovietmečiu nepalaužtai iškeliauo amžinybėn

STASYS ILGŪNAS

1998 m. kovo 31 d. Viešpats staiga pasišaukė Marijampolės pedagogą **Justiną Montvilą**. Velionis gimė 1926 m. Marijampolės apskr., Paikiškių k. Mokėsi Marijampolės II-oje pradinėje mokykloje ir Rygiškių Jono gimnazijoje. 1946 m. baigė Marijampolės mokytojų seminariją.

Mokytojo darbą pradėjo dar pedagoginių mokslų nebaigęs. Jau 18-metis jaunuolis paskiriamas Kybartų centrinės pradinės mokyklos vedėju. Sugrįžęs Marijampolės dirbo švietimo skyriuje. Neakivaizdinio būdu studijavo Vilniaus pedagoginiame institute. 1952 m. paskiriamas Švietimo ministerijos inspektoriumi. Tačiau biurokrato darbas nepatraukė. Trejetą metų dėstė Vilniaus pedagoginiame institute. 1956 m. sugrįžo į Suvalkijos širdį Marijampolę, kurioje ir liko. Velionis dėstė metų dirbo V. Mykolaičio-Putino mokykloje-internate direktoriaus pavaduotoju mokyimo reikalams. Beveik trisdešimt metų atidavė Marijampolės pedagoginei mokyklai, kurioje dėstė lietuvių kalbą ir literatūrą etc. ...

Velionis talkino "Caritas" or-

ganizacijai (ten nuo pat įsteigimo darbuojasi velionės žmona gydytoja Emilija Montvilienė). Šeima nekaupė materialinių vertybių, tačiau spinduliavo šilumą, paguodą.

Balandžio 2 d., 12 v. Sv. Vincento šventovėje varpas liūdnai gaudė pasitikdamas velionies palikus. Gedulines Mišias atnaušo vysk. Juozas Žemaitis, prel. J. Bartuška, kan. Gr. Sakalauskas, kun. J. Pečiukonis, kun. R. Grigas ir kiti. Giedėjo Junevičienės vadovaujamas choras. Pamokslą sakė kun. J. Barkauskas, primindamas velionies nuopelnus jaunimui. Jų namuose okupacijos metais prieglaudą rasdavo tikintis jaunimas. Vyko slaptos religinės pasikaitos su a.a. kun. J. Zdebskiu ir kt.

Saulutei šviečiant, lydyjame velionį į Senusios miesto kapus. Prie duobės prakalbas sakė buvęs internato direktorius Spurga, pedagoginės mokyklos dir. A. Černeckis, kun. R. Grigas...

Kapas pražudo gėlėmis, sužibo žvakėmis. Susirinkusieji sugiedojo "Lietuva brangi". Liko nuiludusi našlė Emilija, dukra ir du sūnūs.

Marijampolė

Pasidalinom dainomis

WASAGA BEACH, ONT. Naujai pakrikštyta "Volungės dalelė" – mūsų vietoje 11 dainininkių, atskirai pasirodantių įvairiomis progomis – susibūrė Vasagos gražioje gamtoje šeštadienį, gegužės 17 d. Su vadovu muz. Dalia Viskontiene atvyko, gavusios malonų kvietimą koncertuoti Gerojo Ganytojo misijoje. Susirinko 1 v.p.p. repeticijai. Diena buvo šilta, bet gerai, kad saliekai dar neįkaitus, tad ruošti nebuvo sunku.

Artėjo koncerto valandėlė. Puoselės, dabinomės išsėdinimais, juodomis, ilgomis suklelėmis. Oras šiltyn, debesys raukšlės aplinkui – gal ateis lietus ir atvėsins.

Salėje alyvomis ir baltomis staltiesėmis papuošti stalai jau apsupti laukiančių klausytojų. Štai su laukėme 5 val., ir koncertas prasidėjo Moterų būrelio pirmininkės A. Vitkienės sveikinimu.

Ratu apsupte salę ir pradėjome programą sutartine liaudies daina. Po dainelės užlipome ant scenos laiptelių. Choro vadovė Dalia Viskontienė paaiškino, kad gegužės mėnuo yra skiriamas Marijai, tad "Dalelė" sugiedos tris giesmes jos garbei. Baigėme pirmąją programą dalį liaudies dainomis. Džiugi nuskubėjome pertraukai ne dėl to, kad nebenorėjome dainuoti, bet gavus vėjelio laukė ieškoti, nes diena jau visai karšta.

Antroji programą dalį prasidėjo pyne, primenančia "Volungės" choro pavarą, kai pirmoji moterų aštuoniukė ją dainavo, seniai, seniai. Na, atėjo laikas pajavinti programą. Sudainovome tris populiarios "Pop Jazz" muzikos dainas. Baigėme programą dviem "aistrin-

gais tango". Mūsų malonūs klausytojai, nepaisydami nei oro tvankumo, nei prakaito srovų, plojo visa širdimi ir kvietė padainuoti dar. Džiugiui sutikome ir linksmai baigėme koncertą.

Laiminga "Volungė", laiminga "Dalelė", kad turi asmenų, kurie praturtina mūsų pasirodymus. Mindaugas Gabrys savo smuiku žavėjo klausytojus, ir per "Mazurką" rodos kai kurie net buvo pasirošę šokti. Mūsų "Dalelės" labai svarbus asmuo – tai žinomas muz. Jonas Go-vėdas. Nebemokėtume dainuoti be jo įdomių improvizacijų bei tokios stiprios muzikinės paramos.

Po koncerto vaišinomės, šnekučiavomės su pažįstamais ir naujais draugais. Vasagos šeimnininkės ne tik paruošė gardžią vakarienę, bet ir prižiūrėjo, kad tik nieko mums netrūktų.

Žinoma, kaip dažnai būna, koncertui baigiantis praėjo debesys, dingio tvankus karštis ir dvelkė gaisrus, sausas vėjelis. Žiūrint į klausytojų besišypsiančius veidus, girdint jų entuziastingą plojimą, užsimiršta temperatūra, ir belieka tik širdyje džiaugsmas, kad galėjome pasidalinti dainomis. Tikimės, kad vėl bus progos su Vasagos telkiniu praleisti dainos valandėlę.

Per Mišias giedojimas, koncertavimas sudaro progą dainininkams garbinti Dievą, gilintis į muzikos platųjį pasaulį, lavinti savas stygeles bei dainų perdavimą ir stiprinti ryšius su klausytojais. Dalinamės kultūra, muzika ir draugyste. Įdėtas ruošos darbas virsta dainos skambėsiu draugų tarpe. Tad jau uoliai ruošiamės ir kitam koncertui. Dalyvė

Hamilton, Ont.

RUOŠIANTIS ŠVĖSTI Hamiltono lietuvių Aušros Vartų parapijos draugijos iniciatyva ir Aušros Vartų parapijos komiteto bei klebono kun. Juvenalio Liaubos, OFM, pritarimu sudarytas komitetas, kuris sutiko pasirūpinti, kad šios parapijos įsteigėjų prelatų dr. Juozo Tadausko vardas būtų įamžintas. Nutarta viename šventovės lange jo vardu įmūryti vitražą. Šiam projektui įvykdyti reikia lėšų. Komitetas kviečia visus parapijiečius ir kitus prisidėti auka prie šio projekto įvykdymo. Prelatas yra daug pasidarbavęs ir patarnavęs savo buvusioms parapijiečiams, tad komitetas tikisi, kad kiekvienas, tai prisimindamas, pagal išgales savo auką prisidės. Aukos bus renkamos sekmdieniais po pamaldų Jaunimo centro visą birželio mėn. Aukas taip pat galima įteikti bet kuriai komiteto narei: R. Chromanskitei, M. Vaitonienei, N. Kudabienei, G. Breichmanienei ir A. Kšivickienei. M.V.

London, Ont.

LONDONO "PAŠVAISTĖS" CHORISTŲ tarpe tradicine švente yra tapęs "garbingo" ir "rimto" pensininko amžiaus salaukusio kiekvieno choristo pagerbimas.

Š.m. gegužės 9 d., saulėtoje šeštadienio pavakarėje, "Pašvaistės" choristai ir draugai susirinko vaingūjų Algimanto ir Vilgos pastogėje choristės Danos Šilpaitės-Adams gimtadienio švėsti. Susirinkusių šveikino "Pašvaistės" choro valdybos pirmininkė Gražina Petrauskienė. Paminėta Danos išskirtinai didelės įnašas į Londono dainas ir giesmes. Ji aktyviai nuo pat jaunystės dalyvavo Londono choruose ne tik kaip choristė, bet ir solistė. Prisiminta, kad Danos gražus, sodrus sopranas taip pat skambėjo duetuose, kvintetė ir oktete. Jos saulėta ir draugiška asmenybė per tą ilgą metų eilę daug prisidėjo prie "Pašvaistės" moralės palaikymo, nes ji neatsisakė pagelbėti, kai "Pašvaistės" nedidelis choras atsidurdavo sunkiosios sąlygos. Su rožėmis įteikta bendra dovana.

Ta pačia proga gėlėmis pagerbti ir pasveikinti Londono "dvy-nukai", švenčią savo gimtadienius kaip tik gegužės devintąją – tai Julija Didžbalienė, choristo Zigmo žmona, ir šio vakaro šeimnininkas, choristas Algis Švilpa. Visų svečių vardu Gražina Petrauskienė padėkojo šeimnininkams už jų svegingumą. Skaniai pasivašinta bei maloniai su daina pabendrauta. "Pašvaistės" choristė – suakutuvininkė Dana linkėta ilgiausią, dainos ir džiaugsmo pilnų metų.

ILGAMETIS LONDONIŠKIS SIMONAS ŽŪPLA, prieš metus išvykęs gyventi pas gausią šeimą ir gimines Lietuvoje, mirė š.m. balandžio 23 d. artėdamas prie 90 metų amžiaus. Palaidotas netoli Mažeikių balandžio 25 d. šalia savo tėvų.

A. a. Simonas buvo atsidavęs savo žmonai ir šeimai, likusioms Lietuvoje ir pašventęs savo darbą ir gyvenimą saviškių gerovei. Buvo labai religingas, tvarkingas ir paslaugus draugams ir pažįstamiems. Velionis priklausė Londono lietuvių bendruomenei, Šiluvos Marijos parapijai ir Londono pensininkų klubui. Londoniškiai pasigėmė jo žinodami, kad a.a. Simas niekad negrįž lankyti savo mlymos Kanados. Gr.P.

• Ar jau parėmė Kanados lietuvių kultūros muziejų?

FIRST PLACE PHARMACY

350 King St. E., Hamilton

540-8877

Viktoras Remesat,

BSc.PhM

- 10% nuolaidos pensininkams (15% trečiadieniais)
- Nemokamas vaistų pristatymas
- Sveikatos priežiūros įrankiai

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Amerikos lietuvių taryba (ALTA) 1998 m. pradėjo su nauja valdyba. Ją, pasiskirsčiusią pareigomis, yra sudaręs pirm. prof. dr. Jonas Račkauskas, vicepirm. Grožvydas Lazauskas, vicepirmininkai Petras Buchas – finansų reikalams, Vytautas Bildušas – informacijos, Kostas Burba – organizaciniais, Stasys Briedis – specialieji reikalams, sekr. Stasys Dubauskas, išd. Jeronimas Gaižutis, valdybos nariai Stanley Balzekas, Jr., dr. Vytautas Dargis, Saulius Kuprys, dr. Bronė Motušienė, Kazimieras Okasas, Evelyn Oželenė ir Birutė Skorubskienė. Išdo globėjais buvo išrinkti Teodoras Blinstrubas, Viktoras Motušis, dr. Jonas Valaitis ir dr. Peter Zansitis. Atstovais Vašingtone buvo pasirinkti Algirdas J. Rimas ir Henry L. Gaidis.

Niujorkietis verslininkas Juozas Kazickas, Lietuvos ir JAV bendros firmos "OmniTel" tarybos pirmininkas, kadaise mokėsis Pasvalio miesto P. Vileišio mokykloje, jai padovanojo dešimtį kompiuterių. Tai tikrai didelė dovana. Mat P. Vileišio vidurinė mokykla Pasvalyje nori sustiprinti mokytojų lygį ir atgauti anksčiau turėtas gimnazijos teises.

Italija

Lietuvos seimo pirm. Vytautas Landsbergis balandžio 19-21 d.d. viešėjo Romoje. Jis ten atvyko su seimo delegacija – Broniumi Kuzmicku, Marija Šerene ir Gintaru Šileikiu. Išvykimo buvo išjūnusi ir jo žmona Gražina Ručytė-Landsbergienė. V. Landsbergio delegaciją priėmė popiežius Jonas Paulius II ir Italijos senato pirm. Nicola Mancino. Šv. Tėvui buvo padėkota už Vilniaus arkivyskupijos įjungimą Lietuvos religinės provincijos. Svarbus buvo ir delegacijos apsilankymas Šv. Kazimiero lietuvių kolegijoje. Ten šiuo metu mokosi tryliką jaunų kunigų iš Lietuvos. Jų, baigusiu studijas Romoje, labai reikės klierikų skaičiui augančiose seminarijose Lietuvoje.

Vokietija

Lietuvių gimnazija Eichstaette veikė 1944-1949 m. Tad sekančiais metais sukaks pusšimtis metų nuo jos uždarymo. Buvusių mokytojų ir jų auklėtinių atsiminimus renka ir juos atsiilepti prašo: Alfred Bammesberger, Richard Strauss Str. 48, D-85072 Eichstaett, Germany. Jis džiaugiasi lig šiol gautais atsiliepimais ir nori jų daugiau, ypač apie mokytojų bei mokinių gyvenimą po gimnazijos uždarymo.

Vasario šešioliktosios gimnazija Kovo vienuoliktosios iškilmes pradėjo sugiedotu Tautos himnu ir Lietuvos trispalvės iškilimu. Lietuvai skirtas Mišias Romovus pilies salėje moksleiviams atnaušo katalikų kapelionas kun. Alfonsas Kelmelis. Tada visi susirinko berniukų bendrabučio salėje, kur buvo galima dalyvauti skaitomų eilėraščių deklamavimo konkurse ar bent stebėti jo eigą ir spėlioti būsimus laimėtojus. Skambėjo jaunais balsais atliekami Maironio,

Bernardo Brazdžionio, Justino Marcinkevičiaus bei kitų poetų eilėraščių posmai. Vertintojų komisija dvi pirmąsias geriausiųjų deklamatorių vietas paskyrė dvylikto-kui Mindaugui Jacinevičiui ir abiturientei Dovilei Masionytei, antrosiose vietose palikusiems devintokę Gretą Stančaitytę ir vienuoliktoką Vytytę Udrį. Jaunesniųjų grupėje premija buvo paskirta aštuntokai Ievai Stakutei. Paskatinamosios premijos už jų savąją kūrybą buvo įteiktos moksleiviams Rūtai Vitkauskaitėi ir Artūriui Mikalaiciui.

Britanija

Antrąją Velykų dieną naujuose Lietuvių namuose Londone buvo surengta margučių vakaronė. Susirinko apie 40 svečių, užėmusių visus staliukus salėje. Dalyviai pasivaikino suneštais užkandžiais ir gėrimais. Buvo premijuoti trys gražiausi margučiai ir ieškota stipriausių. Dalyvių eilėse buvo daug gražaus jaunimo iš Lietuvos. M. Barėnienės surinkutų vėlykynių skaitymų programėlę atliko Žydra ir Laima.

Moldova

Taip dabar vadinasi Sovietų Sąjungos 1940 m. okupuota ir sovietine respublika paversta Moldavija, esanti tarp Rumunijos ir Ukrainos. Jos teritorijoje jau yra beveik tūkstantis lietuvių. Informaciją apie juos pateikia "Lietuvos aidas" Alfonso Kairo paskelbtas pranešimas "Moldovos lietuviams stinging vienybės". Iš tikrųjų tą lietuvių grupę daugiausia sudarė buvusieji Sibiro tremtiniai, kuriems nebuvo leista apsigyventi ir įsidarbinti Lietuvoje. Toks ryškus A. Kairo pavyzdys yra Eugenijus Vytautas Eidukaitis, su tėvais ir broliuku 1941 m. ištremtas Baranauk Altajaus krašte. Jo tėvas – Lietuvos nepriklausomybės kovų karininkas, Vyčio kryžiaus kavalierius, mirė badu Sverdlovsk 1944 m., o brolių prigludė Barnaulo žemė. 1949 m. E. V. Eidukaitis su mama dukart bandė pabėgti iš Sibiro, bet buvo suimti ir uždaryti devyniems mėnesiams Kauno sunkiųjų darbų kalėjime, o iš ten jis vėl buvo grąžintas penkiolekt metų Sibiran. Atlikus šią bausmę, E. V. Eidukaitis iš sovietinių pareigūnų pašauptų paaikšėjo, kad jam, kaip Sibiro tremtiniui, nebus saulėtos vietos Lietuvoje. Tad 1968 m. jis ieškoti saulės atvyko Moldovon ir pradėjo telkti ten gyvenančius lietuvius.

V. Kst.

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker, 38 Hurontario St., Collingwood, Ontario L9Y 2L6
Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamus, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į **Angele Šalvaitytę, B.A.**, pirkimo ir pardavimo atstovę. Ji mielai jums patars. Darbo tel. 705-429-2121 ar 705-445-5640 namų tel. 705-429-6428

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, isikūres nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos.

AKTYVAI PER 39 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

kasd. pal. čekių sąsk. iki 1.75%
santapas 2.25%
kasd. pal. taupymo sąsk. 1.50%

INDĖLIAI:

90 dienų indėlius 3.00%
180 dienų indėlius 3.25%
1 m. term. indėlius 4.00%
2 m. term. indėlius 4.25%
3 m. term. indėlius 4.50%
4 m. term. indėlius 4.75%
5 m. term. indėlius 5.00%
RRSP ir RRIF (Variable) 2.50%
1 m. ind. 4.00%
2 m. ind. 4.25%
3 m. ind. 4.50%
4 m. ind. 4.75%
5 m. ind. 5.00%

PASKOLAS

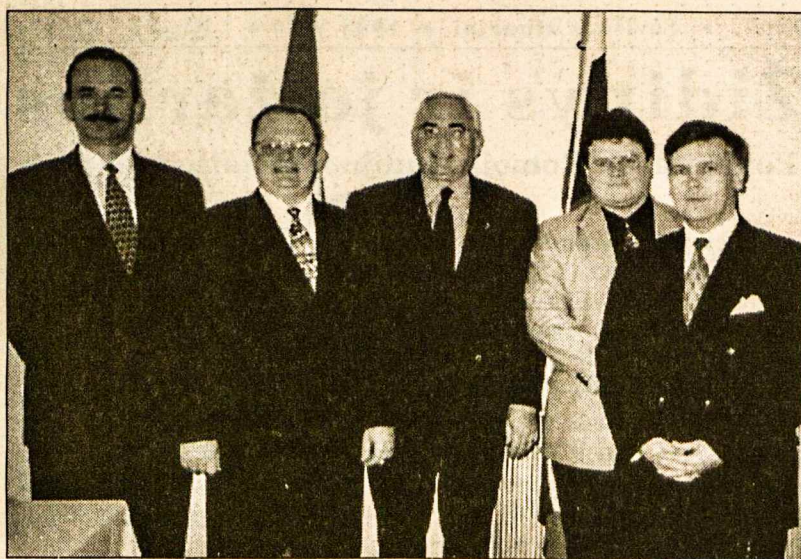
Asmeninės nu. 6.25%
nekl. turto 1 m. 6.50%

Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santapų dydį iki \$2,000. Be to, narių santapuos apdraustas TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki \$60,000 sumos draudimu

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

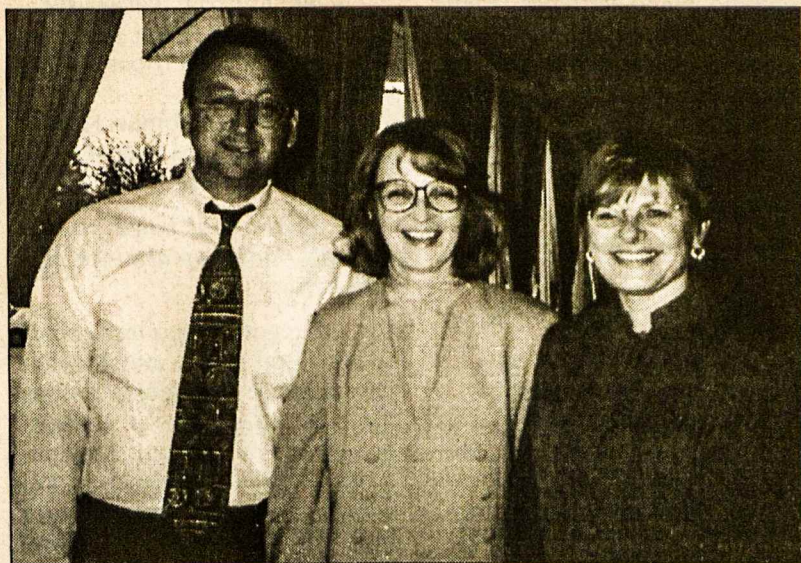
MASTER CARD KREDITO KORTELĖ
INTERAC KORTELĖ

Lietuvos diplomatai, dalyvavę PLB rengtoje visuomeninėje konferencijoje Ontario Mississaugoje, kur buvo svarstomi Lietuvos ir ŠAS klausimai. Iš kairės: ambasadorius Amerikai ir Meksikai dr. ST. SAKALAUSKAS, ambasadorius Kanadai dr. A. EIDINTAS, Kanados parlamento narys J. REYNOLDS, buvęs Lietuvos krašto apsaugos ministeris atstovas ŠAS-gai L. LINKEVIČIUS, ambasadorius Jungtinėms Tautoms O. JUSYS

Nuotr. J. Urbano

PLB rengtoje visuomeninėje konferencijoje po posėdžių Ontario Mississaugoje (Anapilyje): Saulius Anužis iš JAV, Asta Banionytė iš JAV, Joanna Kuraitė-Lasienė iš Kanados

Nuotr. R. S. Jonaitienės

IŠ LAIŠKŲ

Gimė Sibire, gieda Kaune

Gegužės 1-oji – tai mūsų šeimos šventė – Nijolės gimimo diena. Ji gimė prieš 48 metus Sibire. Aš su žmona gyvenau miške su maišais užtaisais langais. Buvo plika lova iš lentų, stalas savos gamybos ir pora kauladžių vietoj taburečių. Aplink du kaimynai – vienas vietinis rusas senis, kitame name 3-4 moterys iš Moldovos irgi tremtinės.

Staiga žmona sunegalavo, stipriau suėmė skausmai. Aš išsigandau, nubėgau pas moldovig ir paprašiau, kad paglobotų žmoną, o aš pėsčias išbėgau į miestelį ieškoti gydytojo. Tas miestelis buvo maždaug 20-25 km nuo mūsų. Tai buvo balandžio 30 d. Visos upės buvo ištvinusios, plaukė ledai. Kai už 5 km pribėgau upelį, kur buvo lieptas, dabar buvo ištvinęs ir plaukė ledai. Aš šokau eiti per upelį. Viduryje man vanduo siekė iki pažastų. Perbridęs upelį bėgti bėgau toliau.

Kada pribėgau upę „Čiu-lim“, ji taip pat buvo ištvinus, ir plaukė ledai. Aš bėgau paupiu. Staiga priešais mane pušys ir žemė virto į upę. Aš šuoliais bėgau atgal į gilumą. Mat ant postūkių upė paplūdavo krantus, ir medžiai su žeme krisdavo į upę. Todėl aš pradėjau laikytis upės.

Pradėjo temti, kai iš miško išbėgęs pamaciau prieš save miestelį. Paspartinau žingsnius ir galų gale vakare apie 8 v. jau sėdėjau mūsų miškų ruošos kontoroje. Tenai sėdėjo buhalterė. Aš visas šlapias papasakojau jam padėti. Jinai skėstelėjo rankomis ir pasakė, kad nieko negali padėti, mane išbarė, kam

aš palikau žmoną vieną. Aš, sėdėdamas kėdėje, šilumoj, labai nuvargęs, pradėjau snausti. Tuo laiku užėjo kažkokia rusė. Kai buhalterė papasakojo dėl ko aš čia sėdžiu, ji riktėlėje: „Negaliama palikti Dievo valiai gimdančios moters miške“. Ji liepė eiti į arkliđę, kinkyt arklį ir važiuoti į jos nurodytą namą. Aš atvažiavau su arkliu prie to namo, o ten sklido armonikos muzika – buvo gegužės 1 išvakarės.

Tenai buvo felčerė. Kai jai pasakė esmė, ji tuoj pat išėjo į lauką, nubėgo namo, paėmė vaistus ir sėdo į mano vežimą. Atgal aš važiuavau geležinkelio bėgiais. Greit negalėjau važiuoti, nes trukdė pabėgiai. Galų gale privažiavau upelį. Jis buvo patvinęs, lieptas apgadintas. Aš išardžiau vežimą, dalimis pernešiau į kitą pusę, o arklį per vieną lentą šiaip taip pervedžiau. Ir vėl į kelionę.

Pradėjo aušti ir maždaug 7 v.r. sustojau prie namo, kur buvo mano žmona. Aš bijojau eiti. Felčerė greit šoko ir nubėgo. Po kelių minučių pašaukė mane. Žmona buvo gyva ir gimusi dukrytė. Felčerė atvežiau laiku, nes dar reikėjo jos pagalbos. Kūdikį priėmė moldovės moterys.

Tai štai kaip gimė duklė Nijolė. Dabar ji groja akordeonu, dainuoja chore, o taip pat gieda Kauno Prisikėlimo šventovėje Mišias. Šventovė ne visai suremontuota. Nijolė sako: kai lauke siaučia pūga, tai ir šventovėje laksto snaigės. Labai geras choras – apie 100 žmonių, žada važiuoti į užsienį.

Kai priespaudoje švietė žiburėlis

Prisimenant velionį kunigą ALBINĄ BUDRIKĮ – istorinės reikšmės asmenybę, anuomet stipriai švietusią, tebelaukiančią platesnio įvertinimo

PROF. HABIL. DR. VYTAUTAS PRANULIS

Vilniuje, Rokantiškių kapinių kalnelyje, prie kuklaus kapo stovį tautodailės motyvais išdrožtas kryžius su užrašu: „Kun. A. Budrikis 1916-1983“. Vėlinių dieną čia galima pamatyti vienuolės, atėjusias pasimelsti, uždegti žvakutes.

Likimas man lėmė kun. A. Budrikį artimai pažinti, bendrauti su juo ir talkinti darbuose jo klebonavimo Zapyškyje 1952-1958 m. Vėliau, komunistinei valdžiai spaudžiant, jis buvo perkeltas į atokesnes nuo didžiųjų miestų parapijas: Seredžių, Želmelį, Kelmę.

1961 m. aš išvykau studijuoti į Vilniaus universitetą. 1964-1967 m. atbuva būtinąjį tarnybą sovietinėje kariuomenėje, po kurios jau visam laikui pasilikau Vilniuje, ir dėl to tik retomis progomis jį aplankydavau. Kiek dažniau vėl susitikdavome ir bendravome tik paskutiniaisiais jo gyvenimo metais, kai jau sunkiai sirgdamas ir vienuolių slaugomas jis gyveno Vilniuje, už geležinkelio stoties esančioje Baltarusių gatvėje.

Žvelgdamas į kun. A. Budrikio veiklą ir darbus anais Lietuvos dvasinio, fizinio ir tautinio naikinimo metais, matau asmenybę; savyje turėjusią dvasios vadovo, filosofo, kovotojo, filantropo, kartu labai nuoširdaus ir draugiško, drąsaus, principingo ir ryžtingo žmogaus savybes. Šiomis savybėmis jis dalindavosi ir turtindavo kiekvieną, kam teko bendrauti su juo ar bent būti šalia, klausyti jo minčių. Kun. A. Budrikio vardas yra vertas minėti su tais, kuriuos šią dieną keliame iš užmaršties ir rašome šalia iškilių, Lietuvai nusipelnusių asmenybių.

***

Po to, kai strībų būrys 1951 m. vasarą apsupo Juozapo ir Agotos Račkaičių sodybą, esančią atokiai Šakių rajono Žuklių kaime ir suėmė ten besislapsčiusį nuo sovietinės tremties kanauniką Antaną Kiečią, iškilo reali grėsmė būti ištremtiems į Sibirą ne tik geriesiems šios sodybos šeimininkams, bet ir ten prigludusiems mūsų šeimos likučiams. Mano mamai Marijai Pranulienai tada teko rūpintis ir atsakomybė už mūsų, dviejų jos sūnų, t.y. mano ir brolio Leonos, bei savo motinos Uršulės Skilandžiūnienės išlikimą.

Pasitraukėme į Ežerėlį, kur tikėjomeis darbo durpių imonėje. Ežerėlis tuo metu buvo tikrojo Sibiro alternatyva, į kurią tais nemaisiais laikais žmonės iš įvairių Lietuvos vietų pasitraukdavo, bėgdami ir gelbėdamiesi nuo represijų ir ištremimo.

Apsigyvenome nedideliame medinio namo kambaryje, išsinuotomame iš vietos gyventojų Gumausko. Durpyno laukuose mamai talkinome abu su broliu Leonu. Dažniausiai tai būdavo durpių vartymo norma, kurią reikėjo įvykdyti per 8 valandų darbo dieną. Ją įvykdė galėjome tikėtis 340 rublių (arba 34 rublių po 1960 m.) atlyginimo. Tačiau normos būdavo didelės ir įvykdyti jas būdavo sunku, be to, ir blogi orai trukdydavo. Dėl

to uždarbis buvo visai menkas. Gerai prisimenu dieną, kai sugrįžus mums visiems po ilgos ir sunkios darbo dienos mama beviltingai blaškėsi, neturėdama nei ką paduoti valgyti, nei už ką valgi pirkti. Badas pažvelgė tiesiai į akis...

Nepamenu kaip mama sužinojo, kad prie Zapyškio esančiame Kluoniškių kaime yra tuščia maža apgruvusi trobelė, kurią sutvarkius dar būtų galima gyventi. Trobelė priklausė tame pat kaime gyvenusiems Adomaičiams, kurie sutiko leisti mums joje apsigyventi. Per kelėtą dienų trobelę išvalėme, sienas išklajavome laikraščiais, kambarėlyje sutalpinome tris loveles ir prie vienintelio lango dar tilpo stalas. Į maža virtuvėlę šviesa patekdavo pro lauko durų langelį. Vietos stalui virtuvėje jau neužteko, tačiau po apgruvusių, bet dar tinkamos naudoti iš plytų sumūrytos viryklės apačia buvo ertmė, kurioje įrengėme vietą keletai vištų. Mažoje trobelėje, nors ir dideliame nepriteklėje, jautėmės laisvi, savarankiški.

Trobelė stovėjo nedidelio miškelio pakraštyje, netoli mario upelio, už kurio buvo platus laukas, o už jo didieji iki Braziūkų, Lekėčių ir toliau nusi-mėnys, drikiantys miškai. Kaimynystėje gyveno gausi Baltrušaičių šeima, už jos – Obeleniai, Vaidečiai ir kiti Kluoniškių kaimo gyventojai. Į Nemuno pusę, gal tik už kilometro nuo mūsų naujos gyvenamosios vietos, buvo Zapyškio šventovė, kurioje tuo metu klebonavo kun. A. Budrikis. Jau pirmojo apsilankymo šventovėje metu aš savo iniciatyva pasiprašiau leidžiamas tarnauti šv. Mišioms. Pagyręs mano norą ir paklausęs kur gyvenu bei dar šiek tiek pakalbėjęs kun. A. Budrikis mane priėmė.

Zapyškio parapija tuo metu buvo gana didelė. Jai priklausė Zapyškio, Kačerginės, Ežerėlio miesteliai bei daug kaimų, įskaitant Pyplius iš Kauno pusės, Altoniškius iš Šakių pusės, o į pietus tolimiausias kaimas, berods Krušinskai, buvo už 15-17 km. Sekmadieniais senoji medinė šventovė beveik visada būdavo pilna žmonių. Šv. Mišioms patarnaudavo 6-8 vaikai, o kartais visi norintys net negalėdavo sutilpti prie altoriaus. Veikė neblogas choras, kuriam vadovavo inteligentiškas vargonininkas J. Baitaitis. Vėliau vargonininko pareigas perėmė J. Gruodžio muzikos mokykloje mokėsis mano brolis Leonas. Kun. A. Budrikis pats buvo muzikalis žmogus, turėjo gražų balsą, mokėjo vargonuoti. Choriui giedant dažnai jis pritardavo savo gražiu stipriu bosu, kuris išsiskirdavo ir girdėdavosi visoje šventovėje.

Tuo metu Zapyškio šventovėje zakristijonų dirbo ramus, geros širdies žmogus J. Rudžinskas. Jis turėjo arklį ir nudirbdavo daug ūkio darbų parapijai, klebonui ir visiems, kam prireikdavo jo pagalbos. Šis žmogus pagelbėjo ir mums, sodinant ir nukasant bulves, apsirūpinant malkomis. Deja, jį ištiko tragiška lemtis: žuvo kliudydas sunkvežimio, kai važiuojo dviračiu

tarpe Kačerginės ir Zapyškio. Po šio tragiško įvykio klebonas A. Budrikis pasiūlė mamai ir man, tuomet dar trylikmečiui „vyru“, prisiimti daugiau pareigų šventovėje ir persikraustyti gyventi į prie šventovės esančiame name laisvą butą. Tai reiškė ir mūsų materialinės padėties pagerėjimą. Tačiau tuo pačiu man susidarė problemų dėl mokyklos lankymo. Vienok, nors sunkiai, abu šiuos dalykus pavyko suderinti ir 1961 m. visai gerai pažymiais baigiau Kaune veikusią neakivaizdinę vidurinę mokyklą.

Kun. A. Budrikis buvo geras pamokslininkas. Pamokslus sakydavo labai aiškiai ir suprantamai. Juose visuomet būdavo gili religinė ir, sakyčiau, filosofinė mintis. Pagrindinę idėją jis mokėdavo perteikti taip, kad jos prasmė ir reikšmė būdavo pakankamai aktuali bet kurio išsilavinimo žmogui. Man atrodo, kad dėl to žmonės noriai rinkdavosi ne tik į pamaldas bet ir kitomis progomis stengdavosi su juo pabendrauti.

Prie šventovės veikiančio choro dalyviai, Mišioms patarnaujantys vaikai bei kitas jaunimas sekmadieniais ir šiaip vakarais noriai rinkdavosi į repeticijas, pokalbį, kuriuos dar galima būtų vadinti savotiškomis pamokomis. Po to žiemos metu patalpoje, o vasarą tiesiog kieme neretai dar vykdavo tinklinio, kvadrato, šachmatų žaidimai. Ši veikla darė nemažą auklėjamąjį, švietėjišką ir dorovinį poveikį tokio bendravimo dalyviams, ypač jaunimui. Pamenu, kaip susižavėjau ir susidomėjau mes klausėme kun. A. Budrikio samprotavimų ir aiškinimų subjektyvaus ir objektyvaus idealizmo klausimais. Tada iš jo girdėtos mintys mane, tuo metu dar tik vidurinę mokyklą lankančią jaunuolį, paskatino rausti po mano dėdes kun. dr. V. Skilandžiūno bibliotekos likučius ir skaityti prof. dr. Pr. Dovydaičio redaguoto žurnalo „Logos“ bei J. Ereto redaguoto žurnalo „Athenaeum“ filosofinius straipsnius. Kiek pamenu, daugiausiai skaičiau ir domėjausi gnoseologijos klausimais.

Kun. A. Budrikio asmenybė patraukdavo ir tuos, kurie anuo metu dėl savo padėties ar užimamų pareigų negalėjo labai atvirai ir viešai rodyti savo tikėjimo ar palankumo katalikų kunigui. Nuosirdžiai kun. A. Budrikį gerbė ir su juo bendravo gydytojos stomatologės Sofijos ir veterinarijos gydytojo Jono Dumčių šeima iš Kačerginės. Pas kleboną lankydavosi ir į svečius jis kviesdavo taip pat Kačerginėje gyvenę girininkas Petrauskas, vaistinės vedėja Vainienė, tuo metu Zapyškyje kolūkiu pirmininku buvęs Satkus ir kiti. Akademikas J. Brėdikis, tuomet dar studijavęs, į Zapyškį pabendrauti su kun. A. Budrikio atvažiuodavo ne tik vasaromis, bet ir žiemomis 20 km atšiuosdamas slidėmis ir tokiu pat būdu grįždamas į Kauną.

Kun. A. Budrikį labai rėmė ir jam daug talkino Ežerėlyje gyvenusių Zavedskų šeima. Deja, dabar jau nebeprisimenu pavardžių tuo metu Ežerėlyje gyvenusių ir dirbusių inžinierių bei vadovų, kurie nors ir neviešai, bet nuosirdžiai kun. A. Budrikį gerbė ir jam padėjo.

(Nukelta į 6-tą psl.)

Minint lietuvių šv. Kazimiero kolegijos Romoje auksinę sukaktį vyksta į baziliką (iš kairės) – vysk. R. NORVILA, nuncijus arkivyskupas J. BULAITIS. Toliau tarp jų matyti prel. L. TULABA ir kiti pareigūnai

Pastabos bei nuomonės

Tautos santarvės siekiant

HENRIKAS KUDREIKIS

Štai prie bendro stalo sėdi: buvęs partizanų vadas dim. plk. J. Petraška ir A. Balytis, buvęs rusų majoro Sokolovo smogikas, išdavęs ar pats nužudęs per 15 partizanų ir daug daugiau partizanų ryšininkų. Jis ir šandien gyvena Vilniuje, gauna Lietuvos respublikos pensiją. Prie kito stalo sėdi: Regina Prudnikova, įteikusi spaudai ir žydų organizacijoms pareiškimus, kaltinančius partizanų „Tauro“ apygardos vadą Antaną, Baltų šv. Zveją, – ir partizanų Lukšų šeimos nariai.

Tai ne faktai, tai buv. prez. A. Brazausko svajonė. Tai planas siekiantis nubaltinti dėtą praeitį, užmiršti, kad jie bendravo su mūsų tautos engėjais ir tautos naikintojais. Kai šie raundonieji pareigūnai gerė brangius gėrimus, valgė importuotą maistą ir pirkė užsienio baldus, keturi ar penki tūkstančiai mūsų nekaltų tautiečių, daugiausia profesorių, mokytojų ir ūkininkų, jų išvežti, statė Vorkutos geležinkelį – 50° laipsnių šaltyje ir gyveno palapinėse, kol beveik visi mirė iš bado ir nuo sunkių darbų. Šandien atrodo, kad buvę nomenklatūrininkai jau surado žodį, kuris nupūs jų tamsią praeitį užmarštin.

Tokios santarvės idėja jau plačiai skelbiama visoje Lietuvoje spaudoje. Jos išradėjai – politinės Lietuvos jėgos ir paskiri politikai. Tas žodis reiškia toleranciją, gerumą, taurumą bet dabartinėje būklėje jis reiškia Lietuvos laisvės kovotojų nutildymą.

Buvę nusikaltėlių komunistų partijos šandien vieni-jasi į naujas gruputes. „Ar kada drįs jie atsistoti prie partizanų kapo ar paminklo? Koks drovumas?“, klausia Algirdas Andriukaitis („Tremtinys“ nr. 11, 98).

Pirmuosius žingsnius „santarvės“ link padarė A. Brazauskas. Jo sūkis: „Kas ne su mumis, tas prieš mus!“. Pirmiausia jis atleido iš pareigų a.a. S. Lozoraitį, po to nesutarė su politiniais kaliniais ir partizanais dėl Rezistencijos centro vadovo. Į šią pareigybę jis išrinko su paslaugų žmogų. Su prezidento palaima buvo pradėtas buvusių KGB rūmų pertvarkymas, su-naikinti komunistų partijos nusikaltimų įrodymai. Jis padėjo išrauti iš tautos atminties tuose rūmuose įvykdytus nusikaltimus prieš lietuvių tautą.

Prezidento A. Brazausko valdymo metu stengtasi nekalbėti apie komunistų įvykdytus nusikaltimus. Buvo rašomas lygybės ženklas tarp budelių ir jų aukų. Jo žodžiai: „Sudeginti visus KGB archyvus“. Kiti jo žodžiai: „Kas tas visazinis, galintis dabar pasakyti, kurie iš jų buvo teisėsi?“

Jis pradėjo vartoti terminą „tylioji rezistencija“, lyg okupacijos metais komunistai būtų priešinęsi okupantams. Norėtųsi sužinoti bent vieno komunisto pavardę, kuris buvo nukankintas už patriotinius veiksmus. Kiek komunistų su kulipka pakaušyje guli Tuskulėnų duobėse?“ – klausia Kazys Blaževičius („Tremtinys“ nr. 12, 98).

Ir šandien nusikaltimus padarę okupantai tarnai vaikščioja gatvėse, dalyvauja valdžios viršūnėse. Dauguma dabartinių Lietuvos diplomatų užsienio valstybėse yra komunistų ar komjaunimo partijų veikėjai. Lietuvoje ir šandien nieko nedaroma apriboti politinių nusikaltėlių veiklą. Bet yra buvusiu komunistų valdomų valstybių Europoje, kurios tai padarė ir šandien ten nėra susipriešinimo ir nesantarvės problemų.

1992 m. „santarvė“ įvykdyta Lietuvoje – sovietinė nomenklatūra gražinta valdžion. Tuo būdu kovojančios ir patriotinės Lietuvos įvaizdis labai nukentėjo.

Ryškus A. Brazausko motas „santarvės“ link – Artūro Paulausko rekomendavimas į prezidentus. Jis parodė, kad komunistų partijos, kad ir nauju vardu, siekiai – valdyti tautą jam yra brangesni už tarnavimą jai.

1997 m. Santarvės fondo premija įteikta kadenciją baigiančiam prezidentui A. Brazauskui. Pristatant laureatą pasakyta, kad ši premija valstybės vadovui paskirta „Už santarvės Lietuvoje išaukštinimą“.

Kol Lietuvos komunistai viešai neatsiprašys lietuvių tautos, santarvė gyvuos tik popieriuje. Buvę partizanai ir politiniai kaliniai paskelbė, jog šios rūšies santarvė jiems nepriimtina.

● KŪRYBIŠKO asmens pesimizmas nėra nuosmukis, bet žmogaus atpirkimo aistra. Poetas net ir linksminėdamas ieško amžinųjų tiesų, būties esmės. Savitu būdu jis bando atspėti laiko ir kaitos mįslę, rasti atsakymą į skausmo problemą, atskleisti melle skriaudų ir žiaurumų bedugnę (Nobelio laureatas Isaac Bashevis Singer).

Punks lietuvių sambūris „Klumpė“, sėkmingai koncertavęs Klivlande 1998 m. gegužės 2 d. su Klivlando apylinkės valdyba prie Dievo Motinos Nuolatinės pagalbos šventovės

Nuotr. V. Bacevičius

Jaunieji torontiško „Gintaro“ šokėjai, dalyvavę metiniame koncerte

Nuotr. R. Puterio

Baltijos valstybių užgrobigimas

Istorinių dokumentų rinkinys, liudijantis sovietinę Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupaciją

DR. ALFONSAS EIDINTAS

Kersto komitetas buvo įsteigtas JAV atstovų rūmuose 1953 m. liepos 27 d. Baltijos valstybių okupacijai tirti, oficialiai pavadintas "Select Committee to Investigate the Incorporation of the Baltic States into the USSR", o vėliau vadintas tiesiog Komitetu komunistų agresijai tirti ("Committee on Communist Aggression"). Liudininkų parodymų rinkimą vyresni amžiumi Kanados ir JAV lietuviai tikriausiai dar atsimena, juoba, kad tai vyko 1953 metais. Tie liudijimai įėjo į JAV išleistų dokumentų rinkinius, o 1997 m. pagaliau pasirodė ir lietuvių kalba. Vilniuje knyga išleido Antanas J. Rudis savo išsamiu, vertimo ir medžiagos atrinkimo darbuose buvo pritrauktas nemažai specialistų būrys, o įžanginius žodžius, dvi praraimes, parašė dr. Česlovas Laurinavičius (daugiausia palietęs techninius dokumentų rinkinio parengimo klausimus) ir dr. Vytautas Antanas Dambra, apžvelgęs JAV lietuvių organizacijų nuopelnus, renkant medžiagą Kersto komitetui ir talka Lietuvos laisvės bylai.

Kersto komitetas per dvejus metus apklausė 335 liudininkus (iš jų 42 lietuvius), stengdamasis informuoti viešąją opiniją apie sovietinę tikrovę. Surinkta medžiaga davė pagrindą sovietų praktinės politikos kritikai, stiprino antisovietines nuotaikas JAV administracijoje, rėmė kietą JAV politikos kursą SSRS atžvilgiu, palaikė laisvės troškimą užgrobtuose komunistų kraštuose. Komitetas daug vietos skyrė Lietuvos bylai, vertindamas jos užgrobigumą kaip tarptautinį nusikaltimą. Komiteto veikla visuomenėje palaikė lietuvių dviasį kovą dėl Lietuvos išlaisvinimo iš SSRS.

Spausdinami rinkinyje tekstai nedaugeliui skaitytojų pažodžiui žinomi, o Baltijos valstybių studija perspauzdinta ištisai, išskyrus kai kuriuos priedus. Antarąją leidinio dalį sudaro lietuvių ir kitų liudininkų parodymai, sudėti į rinkinį atsižvelgiant į liudininko rangą bei jo parodymų turinį. (Beje, prof. Vytautas Vardys, tos medžiagos istorinę ir politinę vertę yra aptaręs "Litanus" žurnale 1956 m. Nr. 1/6).

Aptariami lietuvių kalba išleisto Kersto komiteto surinktų dokumentų rinkinio tomas struktūriškai sudėliotas taip: pradžioje pateikiamos Baltijos valstybių kilmės ir valstybingumo raidos studijos, jų užgrobigimo procesas ir įjungimas į SSRS, toliau skelbiami oficialūs Baltijos valstybių vidaus ir užsienio santykių dokumentai. Atskirai dar pateikti (knygos p. 499-576) Lietuvos okupacijos dokumentai, iliustruojantys trėmimų planavimą iš Maskvos, politinių Lietuvos partijų likvidavimo planai, NKVD dokumentai, liudijantys kylančių lietuvių patriotų pasipriešinimą sovietams, antisovietines organizacijas ir literatūros platinimo faktus, baigiant komisaro Gladkovo raštu apie ginkluotus susidūrimus su lietuvių pogrindžiu 1941 m. pavasarį.

Knygoje skelbiami vertingi liudininkų parodymai. Iliustruojantys pateiktas anksčiau apibendrinančias išvadas. Skelbiami Lietuvos diplomatų Povilo Žadeikio, Juozo Kajecko, brigados generolo Kazio Musteikio, Antano Trimako, vyskupo Vincento Brizgio, generolo Jono Černiaus, gen. Stasio Raštikio, Juozo Brazaičio liudijimai. Toliau – Červenės žudynių liudininkų kan. Antano Petraičio, (ypač sukrečiantis liudijimas apie jo, kaip kunigo, fizinis kankinimas tardymo NKVD metu), buv. Lietuvos kariuomenės pulk. Juozo Tumo liudijimai, A. Sniečkaus brolio Juozo Sniečkaus liudijimas apie deportacijas, monsinjoro Mykolo Krupavičiaus – apie draudimus atlikti religines apeigas, Juozo Senkaus, kelių lenkų diplomatų ir kitų pasakojimai apie Lietuvos situaciją. Liudijimai skirti daugiausia sovietų įsiveržimo į Lietuvą, jos prievartinio paskelbimo sovietine respublika, deportacijų, tikybos laisvės suvaržymų ir Lietuvos Katalikų Bažnyčios persekiojimo, piliečių teroro, kankinimų tardant ir žudymo tematikai.

Lietuvoje plačiau pristačiau Lietuvos skaitytojams Kersto komiteto veiklos faktus 1989 m. birželio 29-liepos 5 d. "Gimtojo krašto" savaitraščio Nr. 26 straipsnyje-komentare "Paktai ir faktai". Mat 1989 m. birželio 1 d. SSRS liaudies deputatų suvažiavime, ypatingai Sąjūdžio išrinktiems deputatams spaudžiant, M. Gorbaciovo vadovaujamame SSRS parlamente pagaliau buvo priimtas nutarimas sudaryti tijos valstybių įjungimo į SSRS pripažinimo klausimas.

1989 m., renkant faktus apie prievartinio įjungimo faktus, peržvelgėme ir oficialius sovietinius leidinius, pvz. LKP CK 1985 m. išleistą dokumentų rinkinį "Lietuvos liaudies seimas. Stenogramos ir medžiaga". Jau iš anksto Partijos istorijos instituto prie LKP CK darbuotojai perspėjo, kad jame paskelbti dokumentai, ypač posėdžių stenogramos, buvo falsifikuoti – išimtos "Liaudies seimo" liaupsės Stalinui ir dar nežinia kas, bet mane sudomino vienas momentas – prieštaringos, absurdiškos motyvacijos, kurios neretai kalba prieš pačius sovietus. Štai praėjus vos 6 dienoms po rinkimų į tą seimą, 1940 m. liepos 21-ąją. Kauten susirenka "Liaudies seimas". Nuo 12 val. 5 minučių keli kalbėtojai dėkoja ... Raudonajai armijai, o kai kurie savo kalbose net tris kartus pabrėžia, kieno "dėka" vyksta pasikeitimai Lietuvoje, nes nieko nebūtų pasikeitę, "jei ne ta broliškoji pagalba, kurios sulaukėme iš brolišku ir draugišku Tarybų sąjungos tautų ir kurią atnešė mums tautų išvaduojoja Raudonoji armija".

Tai dar vienas įkaltis, kurį drąsiai galima imti iš pačių sovietinių dokumentų.

Po sveikinimų, pasisakius vos šešiams atstovams, priimama deklaracija apie valstybės santvarką, beje, balsai neskaiciuojami. Tai padaryta per 3 val. 35 minutes. Po pertraukos jau svarstomas Lietuvos SSR įstojimo į SSRS klausimas. Motyvų tokiam žingsniui pateikia įvairių, bet ypač idiotiškai skambantių iškelė komunistas T. Tamulevičius, "motyvavęs" Lietuvos stojimo į SSRS reikalą tuo, kad "...labiausiai nukentėjo valstiečiai, kuriems buvo neprieinami laikraščiai ir knygos. Lietuvos valstiečiai buvo skiepijama vien naminė ir chuliganizmas" (rinkinio psl. 74).

Po tokių "nenuginčijamų" argumentų salė balsavo už stojimo į SSRS deklaraciją, o balsų vėl niekas neskaiciavo. Liudininkai sako, kad balsavo ir žiūrovai ir užpildę salę enkavedistai. O iš paskelbtų Juozo Senkaus parodymų Kersto komitetui (dokumentų rinkinio p.p. 764-776) akivaizdu, jog Kaune, prieš susirenkant vad. Liaudies seimui, Valstybės teatro pastate buvo daug NKVD kareivių, kurių buvo ir po prezidiumo stalu ir net su ginklais. Minioje buvo daug civiliai aprengtų sovietų komisarijų dėl SSRS ir Vokietijos nepuolimo sutarties bei slaptyjų papildomų protokolų prie pakto teisinio įvertinimo.

Išsivijus lietuviams gali būti įdomus tas faktas, kad tuo metu Sąjūdis Lietuvoje pradėjo darbą, kuris gerokai priminė Kersto komiteto veiklą. Skirtumas nuo Kersto rinktos medžiagos gal tik tas, kad Lietuvoje buvo rinkti daugiausia archyviniai faktai apie nusikalstamą sovietų politiką Baltijos valstybių ir jų gyventojų atžvilgiu. Dėl to 1989 m. vasarą mes, keli istorikai (pamenu G. Rudį, V. Žalį, Č. Laurinavičių, G. Vaskelą), teisininkai (V. Vadapalas ir kt.) ir archyvarai karštingai rausemės Lietuvos archyvuose, ieškodami priverstinio Lietuvos įjungimo į SSRS sudėty nors menkiausių tai įrodančių faktų, tiesioginių ar netiesioginių paliudijimų ir perduodavome juos Sąjūdžio deputatams (konkrečiai daugiausia dirbome, kelis kartus posėdžiavome Vilniuje su Sąjūdžio deputatu Kazimieru Motieka), kurie Maskvoje įrodinėjo, kad slaptieji protokolai turi būti rasti ir Maskvoje. Buvo aišku, kad, kaip tarptautinis susitarimas, jie buvo pasirašyti 2 egz., ne tik vokiečių, bet ir rusų kalbomis. (Bus daugiau)

Amerikos lietuvių fondo suvažiavime pagerbiant mirusius narius. Iš dešinės: Rūta Staniulienė, dr. Ferdinandas Kaunas, gen. Lietuvos konsulas Giedrius Apuokas, dr. Antanas Razma, dr. Jonas Valaitis, garbės konsulas Vaclovas Kleiza, dr. Kazys Ambrozaitis

IŠ DIPLOMATIJOS ŠEFO UŽRAŠU

Diplmatinė veikla okupacijų metais

Kai Lietuva buvo okupuota sovietų ir vokiečių 1940-1990 metais, kai kuriose pasaulio valstybėse veikė diplomatinės Lietuvos atstovybės. Viena tokių valstybių buvo Prancūzija, kurioje Lietuvos pasiuntinybėi atstovavo ministeriai PETRAS KLIMAS ir dr. STASYS BAČKIS. Čia spausdinami pastarojo atsiminimai, paskelbti leidinyje "Istorija", išleisti 1998 m. Vilniaus pedagoginio universiteto

Vokiečių armijai artinantis prie Paryžiaus, Lietuvos ministeris P. Klimas 1940.06.10 pavėdė S. A. Bačkui, jam išvykus iš Paryžiaus, rūpintis Lietuvos pasiuntinybės rūmais ir visais klausimais, susijusiais su tuo. Be to, jam buvo pavesta rūpintis pasiuntinybės personalo globa ir Lietuvos piliečių reikalais.

P. Klimą, išvykstantį iš Paryžiaus užsienio reikalų ministerio nurodymu, lydėjo konsulinio skyriaus vedėjas A. Liutkus ir pasiuntinybės raštinė Vanda Vabalienė. Pasiuntinybėje su S. A. Bačkui liko J. Deksnys, kuris buvo atvykęs į Paryžių, vokiečiams užėmus Briuselį, kur jis buvo laikinas Lietuvos reikalų patikintinis. Būdamas pasiuntinybės pareigūnas, Paryžiuje jis gavo diplomatinę kortelę, ir todėl P. Klimo rašte buvo pasakyta, kaip buvo minėta aukščiau, kad jis, S. Bačkui nesant, atliko jam pavestas pareigas.

Vokiečiai užėmė Paryžių 1940.06.14 ir netrukus Vokiečių ambasada pranešė likusiems diplomatams Paryžiuje, su kuo jie galės palaikyti kontaktą, reikalui esant. Min. P. Klimas, apleidęs Paryžių, sekė paskui apleidusią Paryžių Prancūzijos vyriausybę, kuri po kiek laiko apsigyveno Vichy mieste, įvykus karo paliauboms tarp Vokietijos ir Prancūzijos.

Pirmą laiką gavau iš P. Klimo iš Vichy rašytą tik 1940.07.29. Juo min. Klimas pranešė, kad sustabdysiu pasiuntinybės veikimą ir praneščiau jos pareigūnams, kad jie gauna atostogų be algos nuo rugpjūčio 1 d. Iki naujo parėdymo. Po to laiško jokio kito rašto negavau. Tik telefonu retkarčiais pasitarėdome.

Padariau tai, ką P. Klimas nurodė minėtame laiške, kad tik eventualiai tuščius rūmus sovietai tegautų. 1940 m. rugpjūčio viduryje telefonu min. P. Klimas pranešė, kad telefonu man bus pasakyta iš prancūzų įstaigos, kam turėsime perduoti pasiuntinybės rūmų raktus. Gavau telefoną pranešimą 1940.08.23, kad 1940.08.24 18 val. kartu su savo kolegomis latviu ir estu nueisčiau Paryžiaus policijos prefektūros Teismo policijos direktoriui pasiuntinybės rūmų raktus. Tai padariau ir todėl gavau 1940.28.24 policijos prefektūros (Teismo policijos) direktoriaus patvirtinimą, kad jis gavo raktus.

Po to raktų priėmėjas paskambino policijai, kad tuojau būtų policininkai pastatyti prie pasiuntinybės rūmų, nes nuo

šios dienos 24 val. tuos rūmus perims Sovietų ambasada. Tai mus labai nustebino ir, grįžęs iš prefektūros, tuojau telefonu tai pranešiau P. Klimui. Jis labai nustebo tai išgirdęs ir labai dėl to sielojosi, nes nesitiekė, kad prancūzai taip padarys.

Po kelių dienų sužinojau, kad Sovietų ambasada pagrobė mano deponuotus daiktus išnuomotose patalpose ir 1940.08.31 juos nugabeno į pasiuntinybės rūmus. Taip daug pasiuntinybės daiktų, P. Klimo visa biblioteka ir asmeniškai daiktai bei kitų privačių asmenų dalykai buvo Sovietų ambasados pagrobti. Apie tai informavau min. P. Klimą. Jis ir aš darėme demaršą pas prancūzus, kad jie paveiktų Sovietų ambasadą, ir tie pagrobti privatūs daiktai būtų gražinti. Prancūzai patarė P. Klimui tartis su sovietais. Min. P. Klimas buvo pavėdęs tai padaryti Lietuvos karo atašė plk. J. Lankoronskiui. Deja, nei min. P. Klimas, nei plk. J. Lankoronskis žygiui pas prancūzus bei sovietus jokių rezultatų nedavė. Sovietai tik pranešė prancūzams, kad lietuviai yra neatsiskaitę pinigais. Į tai buvo atsakyta, kad jie už tarnautą laiką nėra gavę jokių kompensacijų, o atsiskaitymą Sovietų ambasadai

Kai spaudoje švietė...

(Atkelta iš 5-to psl.)

Būdamas ryžtingas ir drąsus žmogus kun. A. Budrikis tuo metu, berods 1957-1958 m., padarė tiesiog legaliai neįmanomą ir netgi pavojingą, tačiau labai kilnių ir svarbių darbų. Nepaisydamas sovietinės valdžios draudimų ir grasinimų, jis ryžosi užbaigti Zapyškio mūrinės šventovės statybą. Surado lėšų, medžiagų, o svarbiausia – jam talčinių inžinierių ir darbininkų. Pamenu, kaip slapčia, su baimė ir dideliu skubėjimu buvo dirbami šventovės statybos užbaigimo darbai. Taip pat atmintyje išliko tas lieknas, drasus ir valdingas statybos inžinierius iš Ežerėlio, kurio pavardės, deja, neprisimenu, organizavęs ir vykdęs visus pagrindinius statybos darbus. Aš, kartu su savo jaunystės draugu ir bendraamžiumi Kęstu Vaideliu, vėliau tapusiu inžinieriumi, taip pat dirbau tose statybose. Pats įspūdingiausias ir, sakyčiau, simboliškas šios statybos momentas buvo liturginių reikmenų perkėlimas į naująją, dar neužbaigtą įrengti mūrinę šventovę.

jie laiko nepagrįstu Lietuvos diplomatų reikalavimu.

1941.06.22 kilus karui tarp Vokietijos ir Sovietų Sąjungos ir Lietuvai paskelbus nepriklausomybę atstatymą 1941.06.23, padėtis pasikeitė tuo, kad pasiuntinybės rūmus užėmė Vokiečių ambasada.

Paaikšėjus, kad vokiečiai nesuteiks Lietuvai teisės nepriklausomai tvarkytis, ėmiausi veiksmų vokiečių ambasadoje, kad min. P. Klimas galėtų paimti savo daiktus, pagrobtus sovietų ir pargabentų į pasiuntinybę. Vokiečiai dėl to pareikalavo susisiekti per juos su Lietuvos savivalda, gen. Kubiliūnu, pirmuoju generaliniu tarėju. Tai padariau. Daiktų atgavimas užtruko ir, gavus atsakymą iš gen. Kubiliūno ir Vokiečių ambasados sutikimą, P. Klimo daiktus pavyko atgauti tik 1942.12.17, kada Eglė Klimaitė juos paėmė ir išsiuntė į Svėdasus, taip pat Klimą įsigytą mažą namą Grasse, Alpes Maritimes.

Į pasiuntinybės rūmų perdavimo mums klausimą vokiečiai jokio dėmesio nerodė. Susiekimas su min. P. Klimu buvo sunkus ir tik retkarčiais susisiekdavome telefonu pasidalinti žiniomis apie padėtį Lietuvoje.

(Nukelta į 7-tą psl.)

Kun. A. Budrikis, bijodamas oficialios valdžios represijų ir statybos sulaukimo, skubėjo kuo greičiau situaciją padaryti "post factum" ir viešai parodyti, kad realiai veikianti yra naujoji mūrinė šventovė.

Daug kas dar nebuvo užbaigta ir įsilaikymas į šventovę buvo lengvas. Tokį juodą darbą galėjo padaryti sovietinio saugumo provokatoriai arba ir eiliniai vagys. Klebono paprašytas sutikau pirmąsias keletą naktų nakvoti šventovės viduje ir tokiu būdu pabūti sargu. Nors dar menkas vyras buvau, tačiau šią pareigą atlikau vyriškai. Labai gerai atsimenu tą įspūdingą rytą, kai po trumpos vasaros nakties per aukštus šventovės langus sušvitę pirmieji saulės spinduliai liudijo mano nerimo nakties pabaigą.

Už savo pasiaukojantį, atsidavusį pareigai ir idėjai darbą kun. A. Budrikis nesulaukė jokio viešo pripažinimo ir įvertinimo. Jau nekalbant apie paaukštinimą. Priešingai. Tuometinė sovietinė valdžia įvairiais būdais mėgino jį palaužti, sumenkinti pagarbą, pasitiekimą ir pripažinimą. Šmeižė ir juodino sovietinėje spaudoje. Įvairios valdininkų delegacijos atvykdavo tikrinti, grasinti, kviesdavosi pasiaikinti. Kai jokie spaudimo ir represijų metodai nepadarė, buvo pritaikytas laipsniško stūmimo toliau nuo bendraminčių, inteligentijos, informacijos, užimto veiklos baro metodas. Nuolatinė kova, darbo, savęs tobulinimo pastangos iš jo pareikalavo daug jėgų ir sveikatos. Kai po daugelio metų pagaliau jam vėl buvo skirta reikšmingesnė Kelmės klebono vieta, netikėta liga pakirto ir jau neleidė išsiskleisti jo pasiaukojančių ir kilnių darbų.

Židinsys ir jo žarijos

Pokalbiai su Romoje studijuojančiais studentais iš Lietuvos

Kiekvieną mėnesio pirmojo šeštadienio ankštų rytą Romos lietuviai renkasi į lietuviybės židinį – į Šv. Petro bazilikos Gailėstingumo Motinos lietuvių koplyčią. Ta mintis, kilo dar tada, kai praėjusį rudenį buvo minima Aušros Vartų Gailėstingumo Motinos diena, ir kun. Vaclovui Aliuliui – marijonų generaliniam vikarui pasiūlius pastoviai burtis buvo pritarta. Ta diena yra mielai laukiama. Tarp visų čia atvykstančių kiekvieną kartą galima išvysti nuostabų jaunimo būrelį. Kas jie?

Tai studentės ir studentai: Sigitas Maslauskaitė studijuoja religinio meno vertybes, Elena Bugaitė – filosofiją, Ingrida Kazakevičiūtė – biblinę teologiją, Darius Stumburevičius – filosofiją, Kęstutis Liobikas – socialinius mokslus. Jie mielai pasidalijo savo "paslaptimis". Visų "Alma mater" – tas pats Popiežiškasis Gregorianumo universitetas.

– Ko tikėjotės čia atvykdam ir kas išsipildė?

– Daug, – sako Sigitas, – o išsipildė dar daugiau. Šešerius metus prieš čia atvykdam, studijavau Vilniaus dailės akademijoje, kur mokslai ištisai aukšto lygio. Maniau, jog čia kažko naujo gal ir neišgirsiu. Menas per teologijos ir kultūros filosofijos žvilgsnį man, šalia to, kurį jau turėjau, atvėrė dar kitokią horizontą. Studijuojau tikrai su mielu noru.

– Ar pasiteisina posakis: "Pradžią visuomet sunki"? Kas pradžioje čia, Romoje, buvo sunkiausia?

– Žinoma, kad atsiskyrimas su namiškiais, o taipogi kalba, – atsako visos.

– Ar turėjote kas padėjo?

– Mes abi – jau antri metai, – sako Elena su Ingrida. – Tik Sigitas – pirmi. Tačiau esam visos trys kaip sesės, nors prieš tai Lietuvoje viena kitos ir nepažinojom. Esame dėkingos kun. Vaclovui Aliuliui, kuris mums – kaip dvasios tėvas, kaip draugas, ir kaip brolis. Toks taip pat buvo a.a. kun. Paulius Rabiškuskas. Kai jis susirgo, visuomet lankėm. Būdamo ateini į universitetą ir kažkokia šiluma užplūdavo, kai žinodavome, jog kitame aukšte, kur viename kambaryje-palatoje gulėjo kun. Paulius, mes pasitikis palaiminga ramybė.

– Vienas buitinis klausimas. Visos studijuojat, o kas gi valgyt gamina, juk neužtenka sauso maisto?!

– Kuri tik pirmiau parei nam, ta ir paruošiam pietus kiekvienam.

– Mes abi – jau antri metai, – sako Elena su Ingrida. – Tik Sigitas – pirmi. Tačiau esam visos trys kaip sesės, nors prieš tai Lietuvoje viena kitos ir nepažinojom. Esame dėkingos kun. Vaclovui Aliuliui, kuris mums – kaip dvasios tėvas, kaip draugas, ir kaip brolis. Toks taip pat buvo a.a. kun. Paulius Rabiškuskas. Kai jis susirgo, visuomet lankėm. Būdamo ateini į universitetą ir kažkokia šiluma užplūdavo, kai žinodavome, jog kitame aukšte, kur viename kambaryje-palatoje gulėjo kun. Paulius, mes pasitikis palaiminga ramybė.

– Mes abi – jau antri metai, – sako Elena su Ingrida. – Tik Sigitas – pirmi. Tačiau esam visos trys kaip sesės, nors prieš tai Lietuvoje viena kitos ir nepažinojom. Esame dėkingos kun. Vaclovui Aliuliui, kuris mums – kaip dvasios tėvas, kaip draugas, ir kaip brolis. Toks taip pat buvo a.a. kun. Paulius Rabiškuskas. Kai jis susirgo, visuomet lankėm. Būdamo ateini į universitetą ir kažkokia šiluma užplūdavo, kai žinodavome, jog kitame aukšte, kur viename kambaryje-palatoje gulėjo kun. Paulius, mes pasitikis palaiminga ramybė.

– Mes abi – jau antri metai, – sako Elena su Ingrida. – Tik Sigitas – pirmi. Tačiau esam visos trys kaip sesės, nors prieš tai Lietuvoje viena kitos ir nepažinojom. Esame dėkingos kun. Vaclovui Aliuliui, kuris mums – kaip dvasios tėvas, kaip draugas, ir kaip brolis. Toks taip pat buvo a.a. kun. Paulius Rabiškuskas. Kai jis susirgo, visuomet lankėm. Būdamo ateini į universitetą ir kažkokia šiluma užplūdavo, kai žinodavome, jog kitame aukšte, kur viename kambaryje-palatoje gulėjo kun. Paulius, mes pasitikis palaiminga ramybė.

– Mes abi – jau antri metai, – sako Elena su Ingrida. – Tik Sigitas – pirmi. Tačiau esam visos trys kaip sesės, nors prieš tai Lietuvoje viena kitos ir nepažinojom. Esame dėkingos kun. Vaclovui Aliuliui, kuris mums – kaip dvasios tėvas, kaip draugas, ir kaip brolis. Toks taip pat buvo a.a. kun. Paulius Rabiškuskas. Kai jis susirgo, visuomet lankėm. Būdamo ateini į universitetą ir kažkokia šiluma užplūdavo, kai žinodavome, jog kitame aukšte, kur viename kambaryje-palatoje gulėjo kun. Paulius, mes pasitikis palaiminga ramybė.

– Mes abi – jau antri metai, – sako Elena su Ingrida. – Tik Sigitas – pirmi. Tačiau esam visos trys kaip sesės, nors prieš tai Lietuvoje viena kitos ir nepažinojom. Esame dėkingos kun. Vaclovui Aliuliui, kuris mums – kaip dvasios tėvas, kaip draugas, ir kaip brolis. Toks taip pat buvo a.a. kun. Paulius Rabiškuskas. Kai jis susirgo, visuomet lankėm. Būdamo ateini į universitetą ir kažkokia šiluma užplūdavo, kai žinodavome, jog kitame aukšte, kur viename kambaryje-palatoje gulėjo kun. Paulius, mes pasitikis palaiminga ramybė.

– Mes abi – jau antri metai, – sako Elena su Ingrida. – Tik Sigitas – pirmi. Tačiau esam visos trys kaip sesės, nors prieš tai Lietuvoje viena kitos ir nepažinojom. Esame dėkingos kun. Vaclovui Aliuliui, kuris mums – kaip dvasios tėvas, kaip draugas, ir kaip brolis. Toks taip pat buvo a.a. kun. Paulius Rabiškuskas. Kai jis susirgo, visuomet lankėm. Būdamo ateini į universitetą ir kažkokia šiluma užplūdavo, kai žinodavome, jog kitame aukšte, kur viename kambaryje-palatoje gulėjo kun. Paulius, mes pasitikis palaiminga ramybė.

– Mes abi – jau antri metai, – sako Elena su Ingrida. – Tik Sigitas – pirmi. Tačiau esam visos trys kaip sesės, nors prieš tai Lietuvoje viena kitos ir nepažinojom. Esame dėkingos kun. Vaclovui Aliuliui, kuris mums – kaip dvasios tėvas, kaip draugas, ir kaip brolis. Toks taip pat buvo a.a. kun. Paulius Rabiškuskas. Kai jis susirgo, visuomet lankėm. Būdamo ateini į universitetą ir kažkokia šiluma užplūdavo, kai žinodavome, jog kitame aukšte, kur viename kambaryje-palatoje gulėjo kun. Paulius, mes pasitikis palaiminga ramybė.

– Mes abi – jau antri metai, – sako Elena su Ingrida. – Tik Sigitas – pirmi. Tačiau esam visos trys kaip sesės, nors prieš tai Lietuvoje viena kitos ir nepažinojom. Esame dėkingos kun. Vaclovui Aliuliui, kuris mums – kaip dvasios tėvas, kaip draugas, ir kaip brolis. Toks taip pat buvo a.a. kun. Paulius Rabiškuskas. Kai jis susirgo, visuomet lankėm. Būdamo ateini į universitetą ir kažkokia šiluma užplūdavo, kai žinodavome, jog kitame aukšte, kur viename kambaryje-palatoje gulėjo kun. Paulius, mes pasitikis palaiminga ramybė.

– Mes abi – jau antri metai, – sako Elena su Ingrida. – Tik Sigitas – pirmi. Tačiau esam visos trys kaip sesės, nors prieš tai Lietuvoje viena kitos ir nepažinojom. Esame dėkingos kun. Vaclovui Aliuliui, kuris mums – kaip dvasios tėvas, kaip draugas, ir kaip brolis. Toks taip pat buvo a.a. kun. Paulius Rabiškuskas. Kai jis susirgo, visuomet lankėm. Būdamo ateini į universitetą ir kažkokia šiluma užplūdavo, kai žinodavome, jog kitame aukšte, kur viename kambaryje-palatoje gulėjo kun. Paulius, mes pasitikis palaiminga ramybė.

– Mes abi – jau antri metai, – sako Elena su Ingrida. – Tik Sigitas – pirmi. Tačiau esam visos trys kaip sesės, nors prieš tai Lietuvoje viena kitos ir nepažinojom. Esame dėkingos kun. Vaclovui Aliuliui, kuris mums – kaip dvasios tėvas, kaip draugas, ir kaip brolis. Toks taip pat buvo a.a. kun. Paulius Rabiškuskas. Kai jis susirgo, visuomet lankėm. Būdamo ateini į universitetą ir kažkokia šiluma užplūdavo, kai žinodavome, jog kitame aukšte, kur viename kambaryje-palatoje gulėjo kun. Paulius, mes pasitikis palaiminga ramybė.

– Mes abi – jau antri metai, – sako Elena su Ingrida. – Tik Sigitas – pirmi. Tačiau esam visos trys kaip sesės, nors prieš tai Lietuvoje viena kitos ir nepažinojom. Esame dėkingos kun. Vaclovui Aliuliui, kuris mums – kaip dvasios tėvas, kaip draugas, ir kaip brolis. Toks taip pat buvo a.a. kun. Paulius Rabiškuskas. Kai jis susirgo, visuomet lankėm. Būdamo ateini į universitetą ir kažkokia šiluma užplūdavo, kai žinodavome, jog kitame aukšte, kur viename kambaryje-palatoje gulėjo kun. Paulius, mes pasitikis palaiminga ramybė.

– Mes abi – jau antri metai, – sako Elena su Ingrida. – Tik Sigitas – pirmi. Tačiau esam visos trys kaip sesės, nors prieš tai Lietuvoje viena kitos ir nepažinojom. Esame dėkingos kun. Vaclovui Aliuliui, kuris mums – kaip dvasios tėvas, kaip draugas, ir kaip brolis. Toks taip pat buvo a.a. kun. Paulius Rabiškuskas. Kai jis susirgo, visuomet lankėm. Būdamo ateini į universitetą ir kažkokia šiluma užplūdavo, kai žinodavome, jog kitame aukšte, kur viename kambaryje-palatoje gulėjo kun. Paulius, mes pasitikis palaiminga ramybė.

– Mes abi – jau antri metai, – sako Elena su Ingrida. – Tik Sigitas – pirmi. Tačiau esam visos trys kaip sesės, nors prieš tai Lietuvoje viena kitos ir nepažinojom. Esame dėkingos kun. Vaclovui Aliuliui, kuris mums – kaip dvasios tėvas, kaip draugas, ir kaip brolis. Toks taip pat buvo a.a. kun. Paulius Rabiškuskas. Kai jis susirgo, visuomet lankėm. Būdamo ateini į universitetą ir kažkokia šiluma užplūdavo, kai žinodavome, jog kitame aukšte, kur viename kambaryje-palatoje gulėjo kun. Paulius, mes pasitikis palaiminga ramybė.

– Mes abi – jau antri metai, – sako Elena su Ingrida. – Tik Sigitas – pirmi. Tačiau esam visos trys kaip sesės, nors prieš tai Lietuvoje viena kitos ir nepažinojom. Esame dėkingos kun. Vaclovui Aliuliui, kuris mums – kaip dvasios tėvas, kaip draugas, ir kaip brolis. Toks taip pat buvo a.a. kun. Paulius Rabiškuskas. Kai jis susirgo, visuomet lankėm. Būdamo ateini į universitetą ir kažkokia šiluma užplūdavo, kai žinodavome, jog kitame aukšte, kur viename kambaryje-palatoje gulėjo kun. Paulius, mes pasitikis palaiminga ramybė.

– Mes abi – jau antri metai, – sako Elena su Ingrida. – Tik Sigitas – pirmi. Tačiau esam visos trys kaip sesės, nors prieš tai Lietuvoje viena kitos ir nepažinojom. Esame dėkingos kun. Vaclovui Aliuliui, kuris mums – kaip dvasios tėvas, kaip draugas, ir kaip brolis. Toks taip pat buvo a.a. kun. Paulius Rabiškuskas. Kai jis susirgo, visuomet lankėm. Būdamo ateini į universitetą ir kažkokia šiluma užplūdavo, kai žinodavome, jog kitame aukšte, kur viename kambaryje-palatoje gulėjo kun. Paulius, mes pasitikis palaiminga ramybė.

– Mes abi – jau antri metai, – sako Elena su Ingrida. – Tik Sigitas – pirmi. Tačiau esam visos trys kaip sesės, nors prieš tai Lietuvoje viena kitos ir nepažinojom. Esame dėkingos kun. Vaclovui Aliuliui, kuris mums – kaip dvasios tėvas, kaip draugas, ir kaip brolis. Toks taip pat buvo a.a. kun. Paulius Rabiškuskas. Kai jis susirgo, visuomet lankėm. Būdamo ateini į universitetą ir kažkokia šiluma užplūdavo, kai žinodavome, jog kitame aukšte, kur viename kambaryje-palatoje gulėjo kun. Paulius, mes pasitikis palaiminga ramybė.

– Mes abi – jau antri metai, – sako Elena su Ingrida. – Tik Sigitas – pirmi. Tačiau esam visos trys kaip sesės, nors prieš tai Lietuvoje viena kitos ir nepažinojom. Esame dėkingos kun. Vaclovui Aliuliui, kuris mums – kaip dvasios tėvas, kaip draugas, ir kaip brolis. Toks taip pat buvo a.a. kun. Paulius Rabiškuskas. Kai jis susirgo, visuomet lankėm. Būdamo ateini į universitetą ir kažkokia šiluma užplūdavo, kai žinodavome, jog kitame aukšte, kur viename kambaryje-palatoje gulėjo kun. Paulius, mes pasitikis palaiminga ramybė.

– Mes abi – jau antri metai, – sako Elena su Ingrida. – Tik Sigitas – pirmi. Tačiau esam visos trys kaip sesės, nors prieš tai Lietuvoje viena kitos ir nepažinojom. Esame dėkingos kun. Vaclovui Aliuliui, kuris mums – kaip dvasios tėvas, kaip draugas, ir kaip brolis. Toks taip pat buvo a.a. kun. Paulius Rabiškuskas. Kai jis susirgo, visuomet lankėm. Būdamo ateini į universitetą ir kažkokia šiluma užplūdavo, kai žinodavome, jog kitame aukšte, kur viename kambaryje-palatoje gulėjo kun. Paulius, mes pasitikis palaiminga ramybė.

– Mes abi – jau antri metai, – sako Elena su Ingrida. – Tik Sigitas – pirmi. Tačiau esam visos trys kaip sesės, nors prieš tai Lietuvoje viena kitos ir nepažinojom. Esame dėkingos kun. Vaclovui Aliuliui, kuris mums – kaip dvasios tėvas, kaip draugas, ir kaip brolis. Toks taip pat buvo a.a. kun. Paulius Rabiškuskas. Kai jis susirgo, visuomet lankėm. Būdamo ateini į universitetą ir kažkokia šiluma užplūdavo, kai žinodavome, jog kitame aukšte, kur viename kambaryje-palatoje gulėjo kun. Paulius, mes pasitikis palaiminga ramybė.

– Mes abi – jau antri metai, – sako Elena su Ingrida. – Tik Sigitas – pirmi. Tačiau esam visos trys kaip sesės, nors prieš tai Lietuvoje viena kitos ir nepažinojom. Esame dėkingos kun. Vaclovui Aliuliui, kuris mums – kaip dvasios tėvas, kaip draugas, ir kaip brolis. Toks taip pat buvo a.a. kun. Paulius Rabiškuskas. Kai jis susirgo, visuomet lankėm. Būdamo ateini į universitetą ir kažkokia šiluma užplūdavo, kai žinodavome, jog kitame aukšte, kur viename kambaryje-palatoje gulėjo kun. Paulius, mes pasitikis palaiminga ramybė.

– Mes abi – jau antri metai, – sako Elena su Ingrida. – Tik Sigitas – pirmi. Tačiau esam

ALÈ RÛTA

Vokiečių okupacijos metais (1943) rašytojas Kazys Jankauskas pradėjo leisti Šiauliuose kultūros žurnalą "Varpai". Po dviejų numerių okupacinės valdžios sustabdė "varpų skambėjimą..." Tik Lietuvai atgavus nepriklausomybę ir atsiradus gerų leidybai rėmėjų ("Baltic vairs", saldinių fabrikas "Rūta", "Šiaulių stumbras", Šiaulių bankas ir kt.), "Varpai" buvo atgaivinti ir tapo įdomiu iliustruotu literatūriniu bei publicistiniu almanachu. Štai pasirodo šiemet jau X po atgaivinimo numeriu. Visą dešimtmetį "Varpus" redagavo Leonas Peleckis-Kaktavičius, žurnalistas, eseistas, organizatorius... Visa jo šeima – "prisiekę literatai": žmona Silvija irgi redaktorė bei knygų autorė, sūnus Mindaugas – studentas, bet jau išleidęs knygų...

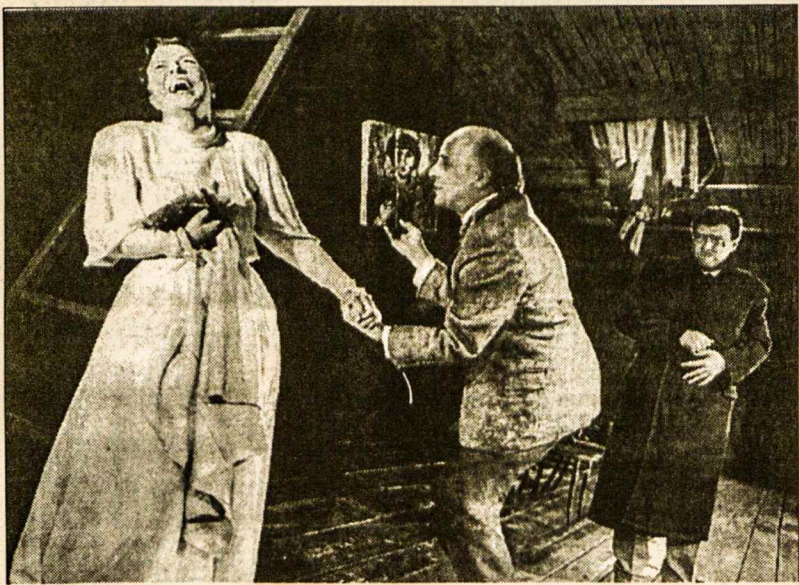
Šis "Varpų" numeris pradedamas Viktorijos Dajoutytės įdomiu straipsniu "Tarp tikėti, tikti, įtikti", baigiamu taip: "Įtikantys atsirinka įtiknaniai. Kūryba pasiūkia tikinčius..."

Kita literatūrinė almanacho dalis – keli "pasikalbėjimai". Iš viso džiugu, kad, palyginus su kitais žurnalais, "Varpuose" spausdinami *savieji* autoriai-lietuviai, o ne jau įkyrėję vertimai, užgoję periodiką ir knygų leidybą. Ir dar džiugu, kad čia neužmirštami ir užsienio lietuviai autoriai...

Poetas Bernardas Brazdžionis, anksčiau "grąžinęs" Juozą Tininį, šiuokart straipsniu "Iš žemės kelių į dangaus vieškelius" primena rašytoją kun. Stasių Būdavą (1908-1966), palaidotą Floridoje, jo 90 m. sukakties proga. Spausdinamas jo "Malonės kalnas", biblinis romanas. Taip "grąžinamas" i Lietuvą šis įdomus autorius.

"Pasikalbėjimai". – "Išdidumas suteikia galimybę išlikti savimi". Tai rašytojo ir dailininko Romualdo Lankausko "pokalbis" su redaktoriumi Mindaugau Peleckiu-Kaktavičiumi. Rašiniu "Kolegos rašytojai man atvirai demonstruoja priešiškuumą", "kalbasi" rašytoja ir dailininkė Jurga Ivanauskaitė. Ji pasidžiaugia tik *jaunųjų* dėmesiu. (Tikru talentu domisi ir vyresnieji, tarp jų ir šio rašinio autorė, A.R.). Po "pasikalbėjimo" – nuotaikinga R. Lankausko novelė – "Labai ilgas sekmadienis".

Sekantis redaktoriaus "pasikalbėjimas" – su vienu įdomiausiu istorine tema romanistų Petru Dirgėla. Pridėta ir ištrauka iš jo opinio veikal "Karystė". Petro Dirgėlos "pasikalbėjimo" straipsnis įvardintas taip: "Aš, orumo nulis, ugdau tautos orumą".

Mažasis Vilniaus teatras, sėkmingai dalyvavęs teatrų festivalyje Kanadoje su Lermontovo "Maskaradu", D. Britanijoje vaidino Čechovo veikala "Vyšnių sodas", režisuotą Rimo Tumino. Vaidino Brighton ir Derby vietovės, kur yra labai mažai lietuvių. Plataką recenziją ir šią nuotrauką atspausdino dienraštis "The Times" 1998.V.6 laidoje

Atsiųsta paminėti

SALEZIEČIŲ ŽINIOS, nr.1 (91), 1998 m., trimėnesinis spalvotai iliustruotas saleziečių veikimo leidinys, 44 psl. ir viršeliai. Vyr. redaktorius kun. Pr. Gavėnas, Jurgiškių 4, 4580 Alytus, Lietuva, tel. 27-555. Tiražas 6000 egz. Spausdina "Aušra" Kaune.

JOURNAL OF BALTIC STUDIES, vol. XXIX, nr. 1, 1998 m. pavasaris. Trimėnesinis žurnalas anglų kalba baltiečių studijoms, 92 psl. ir viršeliai. Red. Saulius Suziedis, Millersville University, Millersville, PA, USA. Administracija: 111 Knob Hill Rd., Hackettstown, NJ 07840. Tiražas 3000 egz.

Neakivaizdiniu būdu redaktorius "kalbasi" ir su jau mirusiu Pranu Mikalausku-Antalkiu, įvardinant: "Pagoniškas kraujo aukas išdegins Apokalipsės žirgai". Pridėtas Prano Antalkio straipsnis: "Septynios mano vienvakės žvakės".

Kiti literatūros straipsniai: Vytauto Martinkaus "Raktas į laisvą meną"; Kazimiero Barėno informatyvus – "Britanijos lietuviai: literatūra, menas, kultūra"; Romano Šilinio apysakos ištrauka.

Apie tremtinį, kilnų kunigą ir literatą Joną Marcinkų-Tauronį atsiminimus pateikia Vijoleta Kokinaitė.

Kiti straipsniai: Virginijaus Kincinaičio "Tarp žvilgsnio disciplinos ir malonumo", (str. liečias meno istoriją), Vaclovo Rimkaus "Povilo Višinskio artimieji", Viktoro Jenciaus-Butauto "Kęstutaičiai". Irena Aleksaitė rašo apie teatrą (įspūdžių pabiros).

Iš epistolarinės literatūros vertingi straipsniai: "Žodis, augęs iš žemės", (poeto Stasio Anglickio), be to, leidėjo Antano Kniūkštos, poetų Stasio Santvaro, Butkų Juzės, Pr. Genio, P. Gintalo pabendravimai

laiskai su prozos rašytoja Ieva Simonaityte. Neužmiršti ir Kazio Vėlyvio (1906-1981) literatūrologo Amerikoje laisškai Juozui Grušui (pateikia Nijolė Marjienė). Stripisnis pavadintas – "Tik nesensta tavo talento žvaigždė" (parafrazuojant K. Vėlyvio laiską J. Grušui).

Proza, redaktoriaus sumanumo, paįvairina poezija: pradžioje Valdemaro Kuko (ištr. "...kad kas grąžintų man mano jaunystės tikėjimą laiptais i dangų..."); Kornelijaus Platelio – "dešimt forma lengvų, o mintim ne taip lengvų eilėraščių...; Alio Balbieriaus irgi dešimt eilėraščių, klasikinių ir "sunkesnio svorio".

"Mažosios antologijos" įdėti keli Valerijaus Šidlausko, po vieną – Algirdo Kontrimo, Aldonos Verutienės, Intos Bulaitienės eilėraščiai. Poezijos almanache galėjo būti ir daugiau. Pabaigoje gražiai paminėtas (Silvijos Peleckienės) 1997 m. birželio 13 d. "Varpų" susitikimas Šiauliuose su poetu Bernardu Brazdžioniu.

"VARPAI". Almanachas, iliustruotas, literatūrinis, publicistinis, 1998(12). Vyriausias redaktorius Leonas Peleckis-Kaktavičius, redaktorė Silvija Peleckienė, dailininkas Bronislavas Rudys, reprodukcijos ir nuotraukos Arūno Vaitkūno, Romualdo Lankausko, Juozo Bindoko, Antano Dilio, Algimanto Žižiūno ir kt. Spausdino AB "Klaipėdos rytas", Baltijos pr. 10,5799 Klaipėda.

Punsko muzikos ir dainų sambūris "Klumpė", sėkmingai koncertavęs Amerikoje ir Kanadoje

Diplomatinė veikla okupacijų metais

(Atkelta iš 6-to psl.)

Deja, 1943 m. rugsėjo 18 d. vokiečių gestapas P. Klimą areštavo ir nugabeno jį i Lietuvą tik 1944 m. pavasarį, kilnodami ilgą laiką iš vieno kalėjimo į kitą. Visai nusilpęs Kaune jis buvo į laisvę paleistas. Deja, nėra man žinoma, kodėl 1944 m. P. Klimas neišvyko iš Lietuvos, vokiečiams 1944 m. dar esant Lietuvoje. 1945 m. rudenį, rugsėjo mėnesį jis buvo sovietų sumintas ir išgabentas į Čeliabinską, kaip telegrama man pranešė Sofija Čiurlionienė. Apie jo likimą nieko nerašau, nes tai Lietuvoje gerai žinoma.

Noriu trumpai paminėti, kiek man buvo pavykę darbuotis Lietuvos ir lietuvių reikalais po min. P. Klimo arešto iki 1960 m. birželio 15 d., kada išvykau i Lietuvos pasiuntinybę Vašingtone. P. Klimas mirė Kaune 1969 m. sausio 16 d. Jo žmona mirė 1957 m. gegužės 11 d. Prancūzijoje, kur ir palaidota.

Rūpestis lietuviams

Būdamas Paryžiuje, rūpinasi kiek galėjau Lietuvos ir lietuvių reikalais vokiečių okupacijos metais. Su žmona kasmet ruošdavom kuklų Vasario 16-osios dienos minėjimą ir surengdavome mūsų bet lietuvių priėmimą. Kas savaitę susitikdavau pasikalbėti, pasitarti su min. J. Baltrušaičiu, kol jis buvo gyvas, kartu su plk. J. Lanskonskiu ir J. Masiuliu. Su min.

J. Baltrušaičiu susitikdavau vienas labai dažnai ir dalindavomės gautomis žiniomis iš Lietuvos. Žinias iš Lietuvos labai sumaniai persiūsdavo įvairiais būdais A. Valiukėnas, dirbęs su min. K. Škirpa ir Lietuvių sąjunga Berlyne. Praktiškai daugiausia reikėjo rūpintis, kaip lietuviams studentams padėti sprendžiant stipendijų klausimus. Min. J. Baltrušaitis mirė 1944.01.03. Apie jo mirtį pranešiau Lietuvių sąjungai Berlyne, prašydamas tai Lietuvon pranešti.

1943 m. gale vokiečių policija, pagal Lietuvių sąjungos Berlyne prašymą, leido man registruoti lietuvių, gyvenančius Prancūzijoje ir ginti jų interesus su sąlyga, kad neužsiimčiau jokiais politiniais klausimais ir kad tą darbą veltui atliktiau. Lietuvių sąjunga Berlyne rūpinosi tą leidimą gauti, kadangi nemaža lietuvių okupuotoje Prancūzijoje buvo užsiregistravę Sovietų ambasadoje pagal Sovietų ambasados skelbimą 1940 m. rudenį, o kilus vokiečių-sovietų karui – 1941.06.22, tokie užsiregistravę Sovietų ambasadoje asmenys buvo laikomi Sovietų Sąjungos piliečiais ir turėjo vieną kartą savaitę registruotis policijos komisariatuose. Buvo baiminimasi, kad tokie asmenys nebūtų vokiečių areštuojami. Praktiškai areštų nebuvo.

1944 m. birželio pradžioje sąjungininkams išsikėlus i Prancūzijos teritoriją, po kiek laiko

pradėjo atsirasti lietuvių pabėgėlių, iš Vokietijos atvežtų darbams i Prancūziją, kuriems reikėjo išduoti pažymėjimus. Vis daugiau Prancūzijos teritorijos išlaisvinus iš vokiečių, po truputį didėjo ir lietuvių pabėgėlių skaičius. Tai buvo pradžia rūpesčių, kurių padaugėjo 1944 m. gale ir 1945 m., ypač po karo paliaubų 1945.25.08. Tada labai padidėjo reikalas lietuviams padėti ir jų dokumentus sutvarkyti. Reikėjo rūpintis jų lietuviškais dokumentais – užsienio pasais, gimimo pažymėjimais ir gauti Prancūzijos leidimus gyventi. Gerai, kad buvo pradėjęs veikti BALFas, kuris mane nuo 1945.01.01 paskyrė BALFo igaliotiniu. Netrukus BALFas pradėjo remti pinigais, drabužiais, maistu lietuvių pabėgėlius.

Išlaisvinus Paryžį

Kada Paryžius 1944.08.25 buvo išlaisvintas iš okupacijos, pirmasis mano rūpestis buvo vizitai Užsienio reikalų ministerijai ir įtakingiems prancūzams, kad atgauciau Lietuvos pasiuntinybės rūmus. Deja, tai nepavyko, nepaisant įvairių žygių, ir Sovietų ambasada vėl užvaldė tuos rūmus. Šiaip man rūpinantis pabėgėlių reikalais i politiniais klausimais, Užsienio reikalų ministerijos pareigūnai buvo labai malonūs, stengėsi padėti, tik apgailestavo, kad daug negali padėti ir patarė nesigrinti veikla, kad galėtų mums daugiau padėti.

(Bus daugiau)

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Europos paveldo dienos buvo surengtos Pakruojo dvare, kurį žemės ūkio reformą vykdęs prel. Mykolas Krupavičius buvo palikęs didžiausiu pavyzdiniu dvaru nepriklausomaj Lietuvoj. Jam dabar reikia ne tik rajono valdžios, bet ir Lietuvos vyriausybės finansinės paramos.

Klaipėdą pradedama vadinti Lietuvos teatrų miestu. Mat ji turi net aštuonis veikiančius teatrus. Ilgą Klaipėdos teatrų sąrašą, pradedamą didžiaisiais ir baigiamą mažiausiais, sudaro: Dramos teatras, Muzikinis teatras, Universiteto teatras, Universiteto lėlių teatras, Mokomasis universiteto meno fakulteto teatras ir trys Miesto savivaldybės teatrai. Tarp pastarųjų yra vienas Klaipėdos pilies teatras, prieš trejus metus įsteigtas Klaipėdos miesto teatro rež. Alvydo Vizgirdos, dabar priklausantis Klaipėdos savivaldybei ir jos administruojamas. Mums staigmena tapo "Lietuvos aide" paskelbtas Rido Viskausko pranešimas "Klaipėdos pilies teatre – poezijos spektaklio premjera". Ji kovo pabaigoje įvyko Muzikos centre, mažojoje Pilies teatro salėje. Rež. Alvydas Vizgirdas poezijos spektaklio premjerai pasirinko pirmąjį filosofo dr. Antano Maceinos (1908-1987) Antano Jasmanto slapyvardžiu 1965 m. išleistą poezijos rinkinį "Gruodas".

"Gruode" gyldenamą žmogaus laikyseną mirties akivaizdoje atliko aktoriai V. Gruodytė, R. Šepulis, L. Vismantaitė, D. Bikauskaitė, V. Aleknavičius, R. Ungailaitė. Pasak pranešėjo Rido Viskausko, jie kuria bendrą didvyrį, besipriešinantį mirčiai sarkastišku juoku. "Lietuvos aide" skaitytojams jis pasakoja: "Esama scenų, kuriose, skambant muzikinės grupės 'ERA' kompozicijai 'Dominus', šokamas savotiškas 'priešmirtinis šokis' – iššūkis nevilčiai ir gėlai dėl žmogaus gyvenimo absurdiškumo. Skirtingoms kultūroms atstovaujantieji ženklių supriešinimas iš pradžių net šokiuoja. Bet įdėmiau išžiūrėjus spektaklio 'kolektyvinis herojus' nėra joks 'maldininkas', jis – aistros žmogus, kuriam prisipažinti, jog jo gyvenime nieko didinga, vertinga, reikšminga neįvyko, reikia pasitutusios drąsos. Tik tą vėnią šokį šokam – nuo kupstelio ant kupstelių, – leitmotyvu spektaklyje kartojama A. Jasmanto mintis..." Pilies teatras žada plėsti veiklą ne tik originaliais savo spektakliais, bet ir keitimusi su užsienio teatrais.

Dail. Vaclovas Ratas-Rataiskis, gimęs 1910 m. vasario 25 d. Paliepyje, dabartiniame Lazdijų rajone, mirė Australijos Sidnyje 1973 m. sausio 3 d. Tad šiemet yra minimas jo mirties dvidešimtpenkmėtis. Jo grafikos darbų paroda, su sieta su Motinos diena, buvo atidaryta Sidnio lietuvių namuose gegužės 10 d. Velionis 1935 m. buvo baigęs Adomo Galdiko studiją Kauno meno mokykloje. Toliau tobulinimuisi kažkodėl buvo pasirinkęs ne Prancūziją, bet Italiją ir Vokietiją. Užsienyje su juo surengto ir išaugo tvirtas grafikos ketvertukas. Jam alfabeto tvarka priklausė Paulius Auginas, Viktoras Petravičius, Vaclovas Ratas ir Teleforas Valius. Pokaryje V. Ratas dirbo dėstytoju Tarptautinėje Miuncheno dailės akademijoje, turėjo privačią savo studiją Augsburgėje. 1946 m. minėto grafiko ketvertuko vardu Olandijoje buvo įsteigtas bendras darbų rinkinys "Keturiadsdešimt medžio raizinių".

V. Ratas vienintelis iš ketvertuko imigracijai buvo pasirinkęs tolimą Australiją. Vykdamas pasirašytą sutartį, jam teko dirbti sunkių darbų metalo ir plytų fabrikuose, keramikos dirbtuvėse, kūrybai ieškant naujos medžiagos, naujų techninių priemonių. V. Ratas, Vakarų Australijos Perthėje praleidęs dešimtį metų, likusiai savo gyvenimo daliai pasirinko Sidnio didmiestį. Čia jis priklausė dabartinių Australijos menininkų grupei, suorganizavo Sidnio grafikų draugiją, neužmiršdamas ir lietuvių. ALB krašto valdyboje jis vadovavo dailės skyriui. 1967 m. surengdamo leidinį lietuvių ir anglų kalbomis "Vienuliuka lietuvių dailininkų Australijoje" ("Eleven Lithuanian Artists in Australia"). "Mūsų pastogės" pranešimu, šii lietuviams Sidnyje Motinos dienos surengta V. Rato darbų paroda yra paskutinė. Šią vasarą tokią parodą Vilniuje surengs Lietuvos dailės muziejus.

Lietuvos katalikų mokslo akademija 1998 metus pradėjo seminaru Vilniuje "Rasų kapinės – lietuvių istorijos ir kultūros muziejus po atviru dangumi".

Lietuvos žurnalistų sąjunga Vinco Kudirkos 1997 m. premiją už publicistiką paskyrė televizijos laidos "Abipus sienos" kūrėjams Sauliui Bartkui, Virginijai Gaiveniui ir Rūtai Laukaitytei. 1997 m. žurnaliste buvo paskelbta "Žurnalistų žinių" redaktorė Aurelija Liauškienė. Šis vardas dabar bus suteikiamas asmeniui, kuris savo kūryba ar pilietiniu poelgiu pasitarnavo spaudos laisvei, nepriklausomumui ir viešumai. Ji ypač pasižymėjo patraukusi teismano sveikatos apsaugos ministrę J. Galdiką už atsisakymą suteikti jos prašomą informaciją ir tokiu būdu pažeidusį visuomenės informavimo įstatymą.

Lietuvos kultūros ir meno tarbyba kalėdiniam laikotarpyje įsteigė septynias metines premijas žurnalistams už aktualiausius rašinius kultūrinėmis temomis. Lėšas šioms premijoms parūpino Lietuvos kultūros ministerija ir pramoninių konfederacija. Tos septynios 1997 m. premijos po 4.680 litų buvo paskirtos žurnalistams: Taniai Šimonienei ("Lietuvos aidas"), Renatai Šerelytei ("Literatūra ir menas"), 7 meno dienos", "Metai"), "Ženklių" kūrybinei grupei – Žitai Čepaitėi ir Gintarui Šepučiui (Lietuvos televizija), Linui Paulauskui ("Šiaurės Atėnai"), Rimantui Malašauskui, Daivai Rinkevičiūtei (abu iš "Lietuvos ryto"), Broniui Savukynui ("Kultūros barai").

"Kuporo" tautodailės galerija, įsikūrusi Vilniaus senamiestyje, jau šeštą kartą surengė tradicinę Užgavėnių kaukių parodą. Beveik šimtą kaukių iš visos Lietuvos "Kuporan" atsiuntė penkiolika tautodailininkų, atstovavusių įvairiomis Lietuvos sritimis. Užgavėnių linksmybėms skirtos kaukės buvo išdrožtos iš medžio, nupildytos iš molio, pagamintos iš popieriaus, kailio ar beržo tošės. Iki Užgavėnių kaukės buvo parodavinėjamos lankytojams. Jos kainavo nuo 20 iki 500 litų. Parodoje betgi buvo galima įsigyti ir suvenyrų – mažų medinių ar keraminių kaukių. Parodos atidarymo dalyviams specialią programą buvo paruošęs "Kuporo" galerijos etnografinis ansamblis. Jie betgi buvo pavaišinti ne karštu alumi, bet jį šikart pakeitusiu karštu vynu.

Lietuvos moksleiviams buvo paskelbtas jos valstybės atkūrimo aštuoniasdešimtmėčiui skirtų rašinių konkursas. Šimto dolerių premijomis bei atminimo dovanomis buvo įvertinami tik spaudoje paskelbti rašiniai. Vertintojų komisija konkursines premijas paskyrė Švenčionėlių vidurinės mokyklos auklėtinėms Linai Gabrytei ir Violetai Guobytei už "Vorutoje" išspausdintą jų rašinį "Kun. Bronislavas Laurinavičius Švenčionėliuose". Vilniaus "Šaltinėlio" vidurinės mokyklos atstovui Valentinui Gusevui premiją laimėjo jo rašinys "Lietuvos kelias i nepriklausomybę" rusų kalba leidžiamame laikraštyje "Echo Litvy" ("Lietuvos aidas"). Premija buvo įvertintas "Pajūrio naujienose" paskelbtas Kretingos katalikiškosios mokyklos atstovės Sitos Kapur rašinys "Juozas Kojelis – Lietuvos valstybės tragedijos atspindys". Konkurso paskelbė ir premijas įteikė tuometinis švietimo ir mokslo ministeris Zigmas Zinkevičius.

Lietuvos valstybinis muziejus surengė jos nepriklausomybės sukakčiai skirtą parodą "Lietuvos valstybės atkūrimas 1917-1922 metais". Pasak muziejaus direktorės Birutės Kulnytės, tas pirmasis penkmetis apvainikavo šimtmetį trukusį atgimimo sąjūdį. Vilniaus konferencijoje išrinkta Valstybės tarbyba paskelbė Lietuvos nepriklausomybę, sudarė pirmąjį ministerių kabinetą ir išrinko pirmąjį Lietuvos respublikos prezidentą. Teisinga yra šios parodos rengėjų mintis, kad tada karo ir okupacijų nualinta Lietuva per penkerius metus sukūrė valstybės institucijas, suorganizavo mokyklų tinklą su universitetu. Pirmąjį valstybės pamatų kūrimo penkmetį užbaigė 1922 m. sušauktas steigiamasis Lietuvos seimas. Paroda "Lietuvos valstybės atkūrimas 1917-1922 metais" Lietuvos valstybiniam muziejuje buvo palikta veikti iki birželio 10 d.

V. Kst.

Česlovas Valdemaras Obcarskas

Pirmoji Reminiscencija

*Aš gimiau ant Nevėžio kranto,
Liepoms šlamant ir liepos mėnesį.*

*Ten mane glostė motinos rankos,
Kai miegojau piliakalnio slėnyje.*

Ten vaikščiojau liūnais ir raistais,

*Pagiry dainuojant čigonams.
Ir skardžių vingiuotuose slaituos Rinkau uogas aviečių raudonas.*

*Nuo pačios vaikystės viliojo
Mane toliai, melsvi, begaliniai.
Mes su tėvu vieškeliu jojom
Vis tolyn per laukus ir miškus,
ir tankumynus.*

*Ten į žemę įaugę medžiai galingi,
Amžių paslapty tyliai mums ošė.
Buvo vasara. Laikas laimingas.
Paukščių ai giesmės nežemiškas suokė.*

O aplinkai siūbavo aukšti vasarojai.

*Ir dangus buvo žydras ir tyras,
Ir prie žemės palinkę artojai,
Plušo saulėje kantrūs ir tylūs.*

*Pievom žydičiomu upės tekėjo,
Ir pakrantėse žaidė vaikai.
Tolumoj miestų bokštai mirgėjo,
Ir skambėjo bekrastėj mėlynėj varpai.*

*Jodami mes matėm, kaip žvilga
Žemės slėniuose melsvi ežerai,
Ir kaip supasi vilnys, ir mirga
Jų paviršių dangaus atspindžiai.*

*Kai mes jojom, tėvas kalbėjo,
Jog šis kraštas gražiausias pasauli,*

*Ir jo melė šiai žemei –
Kaip įkaitusi vasaros saulė.*

*Pro piliakalnius aukštus prajojom,
Medžiams ošiant senolių kalba.
Visą žemę apjojom,*

Kol atėjo vakarė vėsa.

Grįžtant vakarui, dainos palaukėm skardėjo.

Į miškus tyliai grimzdo saulė rausva.

*O naktis medžių lapais kvepėjo.
Ir alsavo gimtinė gyva.*

*Dar ilgai ant Nevėžio kranto
Aš klausiausi dainų liepos mėnesį, –*

*Ir srovėj begalinėje laiko
Ošė girtos ir vandynys mėlynai.*

Septintoji Reminiscencija

Viskas jau baigias. Vėjai tik spengia...

Laisvę sukausto kalėjimo štangom.

*Žemės netekę, šaukiame užkime, –
Bet niekas negirdi. Tiktai vandenilio*

Amžių, praradę džiaugsmą ir laimę,

Sustoje, kaip šmėklos, drebam iš baimės!

Rytoj galbūt kris neutroninės bombos, –

*Ir degs elementai ugnyje įkaitę – – –
Kur mes gyvenom – liks juodos tik aikštės,*

Sudegę ir tuščios. Raudonos pašvaistės

Iš dūmų stulpai virš jų tik darysis, –

Bet mūsų nė ženklo nebus jau matyti.

Po kojų mums žemė jau pradeda slysti – –

–Egzistencija eina pirma esmės, – šaukia

Sartros žodžiais kažkoks egzistencialistas, –

Iš jo juokiasi prie Savoy Keli nihilistai.

Mes skubam tolyn, nors jie mus dar šaukia

1958, Londonas

PRISIKĖLIMO

PARAPLIOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p. ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 58 milijonus dolerių

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	3.25%
180-364 d. term. ind.	3.50%
1 metų term. indėlius	3.75%
2 metų term. indėlius	4.00%
3 metų term. indėlius	4.25%
4 metų term. indėlius	4.50%
5 metų term. indėlius	5.00%
1 metų GIC-mėn. palūk.	3.75%
1 metų GIC-met. palūk.	4.00%
2 metų GIC-met. palūk.	4.25%
3 metų GIC-met. palūk.	4.55%
4 metų GIC-met. palūk.	4.75%
5 metų GIC-met. palūk.	5.25%
RRSP, RRIF ir OHOSP	2.75%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	4.00%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	4.25%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	4.55%
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind.	4.75%
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind.	5.25%
Taupomąją sąskaitą	2.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	2.25%
Kasd. pal. čekių sąsk.iki.	2.00%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	2.75%

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto vertės (iki \$250,000). Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neiname mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai **"INTERAC-PLUS" kortelė**

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo	7.50%
Sutarties paskolas nuo	7.50%
Nekiln. turto paskolas: Su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų	6.05%
2 metų	6.20%
3 metų	6.35%
4 metų	6.45%
5 metų	6.50%
Su keičiamu nuosimčiu	
1, 2, 3 metų	5.45%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvenbei iki \$2,000 už santaupas laikomas čekių ir taupymo sąskaitose. Duodame komercinius mortgicijus iki \$725,000.

BVL ELECTRICAL ENGINEERING

Licence E-2392

Taisau senas ir įvedu naujas:

- ELEKTROS INSTALIJACIJAS
- VĖSINIMO SISTEMAS
- Taisau visų rūšių
- ŠALDYTVUVUS
- SKALBIMO MAŠINAS
- ELEKTRINES PLYTELES
- DŽIOVINTUVUS
- KITUS BUITINIUS ĮRENGIMUS

Skambinti Vytui tel. 200-8960 arba 236-9071, Toronto. Greitas – sąžiningas – pigus patarnavimas. Visi darbai garantuoti pagal susitarimą.

LEDAS REFRIGERATION

AIR CONDITIONING & HEATING

Taisau ir įvedu

- Centrines šildymo ir A/C sistemas
- Skalbimo mašinas, džiovintuvus
- Oro drėkintuvus (Humidifiers)
- Indų plovimo mašinas, viryklas
- Šaldymo sistemas, šaldytuvus

Atlieku dujų, vandentiekio (plumbing), elektros darbus.

Skambinti R. Jareckui tel. 416 370-3539 arba 416 740-9650 Toronto (Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

ROYAL LEPAGE

Jeį norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižaduo mielai ir sąžiningai patarnauti

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

DRAUDA

Gyvybės – verslo – namų – automobilių – sveikatos – kelionių – pensijų (RRSP, RRIF) Greitas ir tikslus patarnavimas. Skambinkite

JUOZUI EIMIUI RAMUI

tel. 239-7733

namų 766-5857 FAX 234-5187

CHOLKAN INSURANCE BROKERS LIMITED
3836 BLOOR ST. W., ETOBICOKE, ONTARIO M9B 1L1
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Gavęs "Associate Broker" leidimą, dabar galėsiu dar geriau patarnauti savo tautiečiams. Dėl sąžiningo ir profesinio patarnavimo parduodant ar perkant nekilnojamo turto nuosavybes prašau skambinti

TEODORUI STANULIUI, B.A.

Associate Broker

Tel. 416 769-1616; namų 416 231-4937; nešiojamas 416 879-4937; faksas 416 769-1524.

RE/MAX WEST REALTY Inc., 1678 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A9, 100 metrų į rytus nuo Toronto pensininkų klubo "Vilnius Manor".

NEMOKAMAS namų įvertinimas

Aukštosios lygos Duisburgo komandoje atsarginiu vartininku yra Lietuvos rinktinės žaidėjas Staučė. Naujame sezone jis pakeis vartininką Gill, kuris išvyksta į Norvegiją. Pirmą kartą jis pasirodė Berlyne (Duisburg laimėjo 3:1) sulaikydamas 11 m. kirstą baudą. Duisburgas 18 klubų tarpe užėmė 8-tą vietą. Nuotraukoje Staučė sulaiko baudą. Aukštojoje lygoje dar yra žaidęs V. Ivanauskas, dabar Austrijoje

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Britų Kolumbijos vyriausybė pasitraukė iš derybų dėl laišų žvejybos. Kanados ir JAV diplomatai, patarėjai ir dar 150 šios pramonės atstovų susitiko gegužės 12 d. stengtis susitarti dėl šios vasaros žvejybos. JAV neaprodė jokio noro laikytis 1985 m. pasirašytos sutarties, net padidino savo reikalavimus, ypač dėl "coho salmon" žvejybos, nors jų skaičius yra nepaprastai sumažėjęs.

Britų Kolumbijos premjeras Glen Clark pasipiktino Otavos pataikavimu JAV-ėms ir nesilaikymu ankstesnės, griežtesnės pozicijos.

Ontario "Blue box" pernaudojamų atmatų surinkimo programa brangsta ir gali tapti jos atsiskyti. Toronto medžiagų surinkimas perdirbimui kainuoja \$77.70 už toną, o išmetimas – \$89.00. Provincijos ir pramonės nustojo remti "Blue box" programą. Visą finansinę naštą dabar turi nešti savivaldybės.

Toronto miestas nutarė nuo rugsėjo 1 d. degtinės ir vyno butelių neberinkti perdirbimui, reikalauja, kad LCBO juos primtų "deposit/return" mokėjimo tvarka. (Tačiau galutinio sprendimo ir įsakymo alkoholinių gėrimų kontrolės įstaigai dar nėra). Alaus gamintojai gauna 97% visos medžiagos, vartojamos alaus pardavimui.

Blogiausia, kad didelė dalis perdirbamos medžiagos visvien patenka į sąvartynus. "Blue box" programa galėtų būti tęsiama, jeigu provincija išreiklaulų po 2 centus mokesčio už kiekvieną vartojamą butelį ar dėžę. Taip pat svarstoma galimybė iš gyventojų reikalauti po \$1 ar \$2 už kiekvieną maišą šiukšlių, kurį miestas turi išvežti. RSJ

Skautų veikla

Š.m. gegužės 16 d. Klivlande, OH, amžinybės iškeliauo 81-uosius metus eidamas Kanados ir JAV skautams gerai pažįstamas energingas skautybės veikėjas, foto korespondentas a.a. v.s. Vladas Bacevičius. Laidotuvių namuose gegužės 19 d. vyko atsisveikinimas, o kitą dieną 9.30 v.r. Dievo Motinos Nuolatinės pagalbos šventovėje gedulines Mišias atnašavo kun. G. Kijauskas, SJ. Po Mišių gausios Klivlando visuomenės ir skautų-čių paladėtas į amžinojo poilsio vietą.

Velionis nuo 1928 m. Kaune pasižadėjo tarnauti Dievui, tėvynei ir artimui. Ištikimai tą įžodį vykdė. Jis dalyvavo visose didesnėse stovyklose, suvažiavimuose bei kituose skautiškuose renginiuose. Ne svetima ir ne tolimą jam buvo ir "Romuva", kurioje jis ne tik su foto aparatu, bet ir su tautine muzika

bei gražiais maršais džiugino stovyklautojus. Už ilgametę veiklą buvo pagerbtas visais skautų ordinais ir pačiu aukščiausiu – "Geležinio vilko". Visuomet mylėjo gimtinę Lietuvą ir š.m. vasarą ruošėsi sugrįžti ten nuolatiniam apsigyvenimui. Besiruošiant ir beplanuojant naują gyvenimą, negailestinga mirtis pastojų jam kelią ir amžinam poilsiui teko atsigulti daugiau kaip 50 metų išgyventoje Amerikoje, Klivlando žemėlėje.

Ps. D. Petrauskienė, prityrusi vadovė, gražiai dirba su liepsnelėm ir giliukais. Reikia pasidžiaugti ir pasveikinti, kad ji vadovauja ir auklėja jau 24 pačius mažuosius. Tai būsimi vilkiukai ir paukštytės. Ne mažai jų stovykla "Romuvos" rugpjūčio 2-8 d.d. Tai bus mažoji Tautinė stovykla ir paminės lietuviškos skautybės 80-metį. F.M.

Šv. Jurgio šventės proga Toronto "Geležinio vilko" ordinu buvo apdovanotas v.s. Vladas Morkūnas (kairėje). Žymenį iškėitė v.s. Vytautas Skrinškas (trečias iš kairės); šalia jo ps. dr. Gailius Skrinškas; nuotraukos dešinėje Kanados rajono vadė v.s. fil. Rūta Žilinskienė

Lietuvių vaikai be lietuvių kalbos – nuostolis šeimai ir tautai.

Prieš norėdami pirkti ar parduoti namus, kreipkitės į

RUBY REAL ESTATE LTD., Broker

27 John St., City of York, Ontario M9N 1J4

Tel. (416) 249-RUBY(7829)

Profesinis nekilnojamos nuosavybės reikalų tvarkymas

SKAMBINKITE:

Victor E. Rudinskas, Chief Broker,
B.Eng., M. Eng., P.Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A.

ARBA

Dr. Leona Rudinskas, Associate Broker

Jūs galite sutaupyti už teisinį patarnavimą

Sportas

Kas naujo Europoje?

Vokietijos aukštosios futbol lygos pirmenybės laimėjo iš antros lygos įkopusi Kaiserslautern vienuolikė, aplenkusi dviem taškais daugkartinį Vokietijos meistert – Miuncheno "Bayern" komandą. Aukštąją lygą turėjo palikti FC Koeln, Karlsruhe ir Bielefeld. Įkopti iš antros lygos į pirmą daugiausia vilčių turi Niurnbergas, Frankfurtas ir Freiburgas.

Pirmas gegužės mėn. savaitės Vokietijos žiniasklaidoje plačiau buvo minimos R. Ramanaukaitės, Kleizos, R. Rumšos, Kaspučio pavarės. Pirmieji yra lengvaatlečiai, Rumša su Kaspučiu dviratininkai. K.B.

Savaitė Lietuvoje

– Minske vykstančiame Europos bokso čempionate bronzos medalį užsitikrino vilnietis Ivanas Staponičius (svorio grupė iki 48 kg).

– Lietuvos vyrų rankinio rinktinė, dalyvaujanti dideliame tarptautiniame turnyre Kroatijoje, antrąją varžybų dieną savo grupėje nugalėjo daugkartinę pasaulio čempionatą prizininę Rumunijos rinktinę 29:24 (16:14).

– Lietuvos moterų krepšinio rinktinė sužaidė dvejias kontrolines rungtynes su Lenkijos valstybine rinktinė Gdynėje. Pirmas rungtynes laimėjo lenkės 69:65, antrose aiškiai pranašesnės buvo lietuvės – 71:53. Gegužės 26 d. Lietuvos rinktinė pradeda rungtis tarptautinėse varžybose Vokietijoje, Karlsruhe. Žais B grupėje su JAV, Japonijos ir Senegalo rinktinėmis.

Sukakties varžybos

"TLKS Vytis" minėjo 50 metų klubo įsteigimo sukaktį. Šeštadienį, gegužės 22 po iškilmingos vakariinės buvo paminėti "Vytis" sportininkų garbingi pasiekimai ne tik Toronto, bet ir Ontario provincijoje, Kanadoje ir net pasaulinėse pirmenybėse. Ta pačia proga Toronto buvo surengtos ŠALFAS krepšinio pirmenybės, kuriose dalyvavo vyrų "A", vyrų "B", jaunių ir moterų komandos ir išsikovojo šias vietas: vyrų "A" grupėje 1-ąją vietą Toronto "Aušra", 2-ąją Hamiltono "Kovas", 3-ąją Čikagos "Lituanica"; vyrų "B" grupėje 1-ąją Detroito "Kovas", 2-ąją Klivlando "Žaibas", 3-ąją Toronto "Vytis"; jaunių grupėje 1-ąją Hamiltono "Kovas", 2-ąją Čikagos "Lituanica", 3-ąją Toronto "Aušra"; moterų 1-ąją Hamiltono "Kovas", 2-ąją Toronto "Vytis", 3-ąją Toronto "Aušra". V. P.

ŠYPSENOS

Kas išrado komunizmą?

Kartą pirmasis Lenkijos jungtinės darbininkų (t.y. komunistų) partijos pirmasis sekretorius E. Gierė'as nuėjo į barą pasikalbėti su liaudimi ir patirti jų nuotaiką. Besikalbant vienas pilietis paklausė: – Pasakykite man, drauge sekretoriau, kas išrado komunizmą? darbininkai ar mokslininkai?

– Žinoma, darbininkai, – atsakė Gierė'as.

– Ir aš taip manau, nes mokslininkai komunizmą pirmiausia būtų išbandę su žiurkėmis

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS PARAMA

AKTYVAI per 106 milijonus dolerių

MOKA:

3.00% už 30-89 dienų term. indėlius	
3.25% už 90-179 dienų term. indėlius	
3.50% už 180-364 dienų term. indėlius	
3.75% už 1 m. term. indėlius	
4.00% už 2 m. term. indėlius	
4.25% už 3 m. term. indėlius	
4.50% už 4 m. term. indėlius	
5.00% už 5 m. term. indėlius	
3.50% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
4.00% už 1 m. GIC invest. pažym.	
4.25% už 2 m. GIC invest. pažym.	
4.55% už 3 m. GIC invest. pažym.	
4.75% už 4 m. GIC invest. pažym.	
5.25% už 5 m. GIC invest. pažym.	
2.75% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	
4.00% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
4.25% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
4.55% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
4.75% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.	
5.25% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.	
2.75% už OHOSP (variable rate)	
2.00% už taupymo sąsk. (gyv. drauda)	
2.00% kasd. pal. čekių sąsk.	
3.75% už JAV dol.1 m. GIC	
2.75% už JAV dol. kasd. pal. sąsk. (US dol. Sav. Acc.)	

IMA:

už asmenines paskolas nuo.....	7.50%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu (fixed rate)	
1 metų.....	6.30%
2 metų.....	6.40%
3 metų.....	6.55%
4 metų.....	6.65%
5 metų.....	6.70%

su keičiamu nuosimčiu.....5.65%

Duodame:

- asmenines paskolas iki \$250,000;
- mortgicijus iki 95% įkainoto turto;
- riboto kredito paskolas (Line of Credit) ir komercinius mortgicijus

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

Nemokama narių gyvybės drauda (taupymo sąsk.) pagal santaupų dydį iki \$2,000. Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionės čekių (traveler's cheques) patarnavimas. Gaunama kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų. Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigus (Wire transfer) į Lietuvą ir kitus kraštus.

KASOS VALANDOS

- Pirm., antr., ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
- Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
- Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIAI:

Lietuvių Namuose – 1573 Bloor St. W., Toronto ON M6P 1A6
Telefonas: 416 532-1149

Etoibicoke – 2975 Bloor St. W., Toronto ON M8X 1C8
Telefonas: 416 207-9239

Sutton GROUP

PAŽADU JUMS

24 valandų

tarnybines paslaugas, greitą dėmesį, sąžiningumą, išsamią informaciją. Prašau skambinti šiandien

tel. 416 236-6000

pirkimo ar pardavimo klausimais

sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

SMITH MONUMENT CO. LTD.

(nuo 1919 metų)

- Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- Puošiami lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. 416 769-0674

Adresas: 349 Weston Road (tarp Eglinton ir St. Clair), Toronto, Ontario M6N 3P7

Queen Travel International Ltd

ALGIS MEDELIS

133 Roncesvalles Ave., TORONTO, Ont. M6R 2L2 Tel. 416 531-4800

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS!

Pranešu, kad TRIMIS GRUPĖMS, BIRŽELIO GALE, į Vilnių skrenda 98 keleiviai. Norintiesiems prisidėti – keletą vietų dar rasiau.

Pageidaujantiems skristi kitu metu – geriausias kainos yra skrendant per Londoną arba Paryžių, naudojantis Lietuvos Avialinijos (LAL) bilietais, pritaikant jų sutartį su AIR CANADA. Parduodam ir FINNAIR, LUFTHANSOS, KLM ar lenkų LOT bilietus. Išskendantiems iki gegužės 31 d. galioja žiemos sezono kainos!

KELIONĖS PARUOŠIU NE TIK IŠ TORONTO, BET IR IŠ HALIFAKSO, OTAVOS, MONTREALIO, EDMONTONO, KALGARIO IR VANKUVERIO! PASIEŠKOKITE PIGIAUSIOS KAINOS IR TADA SKAMBINKITE MAN!

Pas mane atvažiuoti nėra būtina – keliones sutvarkau paskambinus telefonu. Bilietus pristatau EXPRESS paštu. Asmeniškai su manimi susitikti QUEEN TRAVEL įstaigoje galite trečiadieniais tarp 11 v.r. ir 5 v.v. arba kitu Jums tinkamu laiku, iš anksto susitarus. Reikalui esant atvažiuoju į Jūsų namus. Pasirinkti Jums tinkamiausią būdą!

ALGIS MEDELIS

MEDELIS CONSULTING

45 Forest Heights Str., Whitby, Ont. L1R 1T7
Tel. 1-905-666-9086 FAX 1-905-666-9183
ALGIS ar STEFA MEDELIAI

Visos paslaugos atskirai Jūsų gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienį. PER 7 DARBO DIENAS JŪSŲ GIMINEMS LIETUVOJE TIESIAI Į RANKAS PERDUODAM AMERIKEIŠKUS DOLERIUS. G A R A N T U O T A !

Misijonierius mokykloje

Rašo Toronto lituanistinių kursų moksleivis

Pracitą šeštadienį turėjom svečią mūsų klaseje. Jisai buvo kunigas Šulcas, misijonierius. Jis mums papasakojo apie savo keliones.

Mes girdėjom apie žmones, kurie nėra tokie laimingi kaip mes. Jis pasakojo apie žmonių gyvenimą Ruandoje. Ten daug žmonių vargingai gyvena. Gyventojai sunkiai dirba ir gauna \$120 per metus. Jie vos gali nusipirkt maisto šeimynai. Laikas nuo laiko jie nuperka cukraus vaikams ir druskos kepinimui. Tie, kurie gali, mėgina užsiauginti maisto.

Toje vietoje, kur kunigas buvo sustojęs, buvo mažas čezaras. Žmonės ten ėjo praustis ir sėmė vandenį gerti. Daug žmonių sirgo, nes buvo daug tokių, kurie ėjo prausti iš čezarų su parazitais ir ligomis.

Kai kun. Šulcas buvo Lietuvoje, aplankė kalėjimą. Ten buvo vargšai vaikai, kurie vogė maistą, nes buvo išalkę. Ten jie gavo mažai valgyt ir gerti. Kunigas norėjo juos pralinks mint, tai nuėjo su draugais ir padainavo jiems.

Misijonierius mums papasakojo apie vieną seną žmogų Ruandoje. Jis atsikeldavo šeštą valandą kiekvieną rytą ir eidavo į čezarą nusiprausti. Jis taip lėtai eidavo, kad grįždavo namo vie-

nuoliktą valandą. Jis turėjo mažai maisto ir kartais gaudavo saldžią bulvę. Norėjo išsikepti tą bulvę, bet neturėjo degtukų. Senelis turėjo nueiti pas kaimynus, kurie buvo užkūrę ugnį. Jis pasiėmė žarijų bulvei kepti, bet ėjo taip lėtai, kad žarijos užgeso. Jis turėjo vėl grįžti pas kaimynus arba valgyti kietą nekeptą bulvę.

Kai žmonės miršta Ruandoje, tuoj pat užkasa žemėje. Jeigu numirėlis krikščionis, kalbama maldos ir giedama giesmė. Tada jį palaidoja be jokių kitų apeigų.

Kunigo Šulco kalba man padarė didelį įspūdį. Aš supratau, kad tie žmonės turi sunkų gyvenimą. Nors mano tėveliai abudu dirba, mes smagiai gyvenam ir aš niekada net ir nepagalvoju, kad mums gali pritrūkti maisto. Bet Ruandoje žmonės turi patenkinti trupinius. Aš visada esu sotus ir kai išalkstu, galiu rasti vaisių arba "junk food" šaldytuve.

Aš norėčiau padėti tiems vargšams. Norėčiau duoti pinigų misijonieriams per pamaldas, kai būna speciali rinkliava. Aš kalbėsiu apie tuos vargšus su savo draugais ir rašysiu angliškoje mokykloje, kad žmonės žinotų apie jų gyvenimą. Mes visi galim prisiminti anuos vargšus savo maldose. **Andrius Povilaitis**

Po puskiečių "Klumpės" koncerto Toronte su jos vadovu VYTAUTU PEČIULIU (stovi antras iš kairės) susitikę penki Pečiuliai, trys buvusios Pečiulytės ir trys Pečiulienės. Sėdi iš kairės: Irena Pečiulienė, Bernadeta Pečiulienė, Onutė Pečiulytė-Morienė, Aldona Pečiulytė-Stungurienė; stovi: Kazys Pečiulis, Vytautas Pečiulis, Vytautas Pečiulis (torontietis), Renata Pečiulienė, Romas Pečiulis, Laima Pečiulytė-Krakauskienė, Petras Pečiulis

Ištrauka iš dienoraščio

Kelionė per Saharos dykumą

K. ASTRAS

Sunku kvėpuoti per turbana, kelis kartus apsuktą aplink burną. Stiprus vėjas neša smulkias smėlio dulkes, galandandias veido odą, džiiovina akis, užkemša ausis. Palenkęs galvą prie krūtinės, užtraukęs turbana žemiau akių, brisdamas per smėlio pusnis ir retkarčiais kirsdamas lyg salas smėlio jūroje plikus juodo granito plotus su tuaregų genties vadovu artėju prie oazės. Mes esame keturi keleiviai: tuaregas-vadovas, du prancūzai geologai ir aš, atvykęs iš Alžiro pamatyti Tasili kalnuose gal seniausios pasaulio meno galerijos: ant uolų piešinių padarytų prieš 4 tūkstančius metų. To laiko menininkai jais vaizdavo ką jie matė: prijauntų kintų raguotų bandas, šeimas, svarbesnius įvykius iš jų gyvenimo. Prancūzų interesus buvo mineralų žvalgyba – ieškojo tungsteno ir vanadžio. Mano tikslas dabar po 3-jų savaitų besibačiusi dykumoje sugrįžti į Alžirą. Iš mūsų grupės kiekvienas turim savus interesus ir nesirūpinam vieni kitų tikslais. Tai labai patinka prancūzams, nes ką jie čia veikia yra paslapnis; domėjimasis gali būti kenksmingas.

Prieš pliko granito aikštelę prancūzai atskėlė su geologo plaktuku granito gabalą ir įsijėję į kuprinę. Tuaregas vadovas – 7 pėdų, gražiai nuaukęs vyraus dėvi mėlyną, kaip ir visi tuaregai, apsiaustą ir baltą turbana.

Nors pietų laikas, bet saulės per nešamą smėlį nesimato. Visos dykumos tako žymės užpusytos, bet tuaregas eina savo instinkto vedamas. Vienas prancūzas, tuaregui nematant, ėjimo kryptį pasitikrina kompasu.

Retkarčiais nukratau smėlį nuo turbano. Dažnai valau kvė-

pavimo taką į plaučius nusiūduojimu. Plaučius erzina įkvėptos dulksės, jaučiau keistą galvos skausmą, nerviškumą, kartais muskulų konvulsijas. Mikroskopinio dydžio smėlio mineralų dulksės, ištirpę plaučiuose, patenka į kraujo apytakos sistemą ir pakeičia kraujo šarmingumą. Tai sukelia galvos skausmą ir konvulsijas.

O kaip būtų puiku, jei ši smėlio audra pavirstų į stiprų liūtį ir mane iki kaulų perlūtų... Dieve, kokia dangaus dovana yra lietus, išlaiskantis žemėje gyvybę. Dykuma, gavusi lietaus, per vieną dieną sužaliuoja kaip kilimas įvairiais žalumais tonais.

Prieš kelias dešimtis metų čia buvo daug žalių oazių, kurias jungė požeminė upė. Vakar man teko matyti eilę šulinių, įkastų į tą požeminę upę. Dabar ta upė yra išdžiūvusi, ir oazės nebeturį augmenijos. Daug nomadų su išbadėjusiais kupranugariais, asilais, mulais, ūkzomis ir avimis traukia į šiaurę, tikėdami rasti vandens. Visų nomadų veidai pageltę, išdžiūvę. Maži vaikai atrodo kaip skeletai. Sunku tikėti, kad jie ilgai gyvens.

Įvairios žinios

"Gachelet", Lietuvos žydų Izraelyje draugijos laikraščio 1998 m. balandžio mėn. laidoje įvadiniam straipsnyje Joseph A. Melamed, apžvelgdamas 1997 metų dr-jos veiklą pabrėžia, kad buvo dedamos pastangos sulaukti Izraelio atstovų dalyvavimą lietuvių surengtame "karnavale" minint 200 metų sukaktį nuo Gaono iš Vilniaus mirties. Tas "karnavalas" buvęs surengtas norint "humanišku" apdengti žydų žudymus. Dėl to labai daug pakviestų asmenų, įskaitant ir Izraelio prezidentą, vyriausiąjį rabiną ir kitus valdžios pareigūnus, Lietuvos renginyje nedalyvavo. Tik Haifos vyr. rabinas ir 30 jo studentų buvo nuskrudę į Vilnių.

Kasmet rengiamame Lietuvoje nužudytų žydų prisiminime dalyvavo apie 1000 asmenų. Buvo išleista speciali informacija apie Lietuvoje nužudytus rabinus. Aprašomi žiaurūs įvykiai Utenoje, Užpaliuose, Alytuje, Anykščiuose, Biržuose, Telšiuose, Marijampolėje, Kaišiadoryse, Radviliškyje ir kt. Autorius tapgi pažymi, kad tų prisiminimų proga buvo išleista jo 272 puslapių knyga "Lithuania – Land of Blood" (Lietuva – kraujo šalis).

Skaitytojų dėmesys atkreipiamas ir į parodą apie Kauno getą, kuri buvo surengta Vašingtone, D.C. praeitų metų rudenį. Šioje vietoje teigiama, kad gyvenę Kauno gete buvę tiesiog nusteibtai ir labai sukrėsti "tyrinėtojų" pateiktais rodiniais bei dokumentais. Tiesa, jie esantys autentiški, bet rodantys tik labai mažą dalį tiesos. Vienas tyrinėjimo šaltinių buvęs Abraham Golub-Tori "dienoraštis". Tas žmogus gete dirbęs sekretoriumi ir 1944 m. prisipažinęs, kad iš geto buvo pabėgęs. Parodoje neprisimenama, kad lietuviai žydus žudė prieš įsteigiant getą. Apskritai, Memorialiniame muziejuje, Vašingtone, D.C. žydų žudymas Lietuvoje rodomas iškreiptai ir užgauna išlikusias naikinimo aukas. Snk.

Velykų senelė ALDONA DARGYTĖ-BYSZKIEWICZ apdonojo vaikučius balandžio 19 d. Toronte Lietuvių Namuose

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS

Re/max West įstaigoje
ilgiausiai dirbantis agentas

♦ 25 metų namų remonto patyrimas ♦ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ♦ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.

RE/MAX West Realty Inc.

1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel.
416 769-1616, namų – 416 532-5893

Nemokamas namų įvertinimas

Vilija Valiushkienė,

diplomuota pianistė-pedagogė, priima mokinius nuo 4 m. amžiaus fortepijono, dainavimo, teorijos pamokoms. Taip pat ruošia konservatorijos egzaminams. Moko visomis savaitės dienomis, gali atvažiuoti į mokinio namus.

Tel. 416 531-1906

Adresas: 12 Bartlett Ave (Bloor ir Dufferin), Toronto, Ont. M6H 3E6.
Fax 531-1906

Dantų gydytoja

Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.

1553 Hurontario Street, (į pietus nuo QEW)
Mississauga, Ontario L5G 3H7 Tel.: 905 271-7171

Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais
1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7
(Priešais Lietuvių Namus)

Tel.: 416 530-1070

Dantų gydytojais

Dr. J. E. BIRGIOLAS, D.D.S.

Dr. S. DUBICKAS, D.D.S.

Dr. O. ELVIKIS, D.D.S.

Dr. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.
(Orthodontist)

Telefonas

2373 Bloor Street West 416 763-5677
(Prie Jane St.)

Advokatas

VIKTORAS E. RUDINSKAS,

B.Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A., P.Eng.

Tel. 416 240-0594

27 John St., Second Floor
Weston, Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence ir Weston Rd.)

Lengvai pasiekiamas autobusu
nr. 79 (Scarlett Road) nuo
Runnymede požeminio stoties.

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.

PACE, JOHNSON

5110 Dundas ST. W.

(tarp Islington ir Kipling gatvių)

Etobicoke, Ont. M9A 1C2

Tel. 416 236-3060

Fax 416 236-1809

CMD INSURANCE SERVICES INC.

Dėl visų rūšių draudimų Jūs galite kreiptis į Walter Dresher (Drešer), taip pat naujos automobilio ir namų draudimo reikalais; į Rimą Drešerienę kreiptis jau apdraustų automobilio ir namų reikalais ir į Ričardą Drešerį – dėl visų komercinių draudimų. 1945 Dundas St. E., Suite 215, Mississauga, Ontario, L4X 2T8

Tel. 905 624-4866, 1-800-665-3406
FAX 905 624-8238

CMD Insurance Services Inc.

Nekilnojamas turtas. Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse. Kreiptis į Valterį ar Rick Drešerius

Tel. 416 233-3334

DRESHER Real Estate Ltd.

Patarnavimas - greitas ir tikslus!

V. DAUGINIS – telefonai 416 762-4232, 905 822-7376
Lilija Pacevičienė – telefonai 416 762-4232, 519 853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA - INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
2 Janie Street, Suite 204 (kampas Janie ir Bloor), Toronto, Ont. M6S 4W3
416 762-4232 FAX 416 762-5588

SKAITYTOJAI PASISAKO

LIETUVA IR ŠAS

RINKIMUS PRISIMENANT

"TŽ" 1998 m. 20 nr. straipsnis "Lietuva ir Šiaurės Atlanto sąjunga" įdomiai apibūdina konferenciją, kuri vyko prieš kelias savaites. Skaitydamas tą straipsnį skaitytojas gali susidaryti įspūdį, kad Kanados liberalų valdžios pozicija Lietuvos atžvilgiu yra teigiama. Iš tikrųjų taip nėra. Kanados valdžios pozicija dėl Lietuvos pagrindinio užsienio politikos siekio tapti ŠAS nare yra Lietuvai labai NEPALANKI. Pirmiausia, Kanados liberalų valdžia NEPASISAKĖ už Lietuvos priėmimą į ŠAS per praėjusios vasaros konferencijas Sintroje ir Madride. Vietoj Lietuvos Kanada parėmė Rumuniją. Lietuva yra aiškiai geresnė kandidatė už Rumuniją ŠAS narystei, bet Kanados valdžia to fakto nepripažino. Taip pat kiekvienas Kanados valdžios oficialus pasisakymas rodo, kad Kanados užsienio politika formuluojama neatšizvelgus į Lietuvos strategines ypatybes.

Dabartinė Kanados valdžia yra Lietuvai nepalanki. Kanados lietuvių užduotis yra labai didelė. Mes turime pakeisti šią neigiamą liberalų valdžios politiką. Lietuvai ŠAS narystė yra būtina. Istorija rodo, kad Lietuva negali ilgai egzistuoti kaip neutrali valstybė. Jai būtina reikalinga tarptautinė apsauga. Lietuva yra tinkama kandidatė ŠAS narystei. Lietuvos priėmimas į ŠAS tarnautų Kanados interesams. Be to, mes turime dabartinę Kanados valdžią tuo tikinti.

Andrius Gedris (konferencijos dalyvis), Hamilton, Ontario

LAIDOTUVIŲ NAMAI

TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus į vakarus)
Ontario, Canada, M6P 1A7

LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA JŪSŲ PASLAUGOMS!

Vasaros metu į Lietuvą keliaujančiųjų dėmesiui!

Visiems, norintiems skristi į Lietuvą vasaros metu, papiginta kaina, rezervuojamos vietos iki kovo 31 * Mielai kviečiame prisijungti prie grupių, vykstančių į Sporto ir Dainų šventes * Didelės nuolaidos individualioms grupėms visos vasaros metu (ne mažiau kaip 10 žmonių) * Parduodamos kelionės į Lietuvą įskaitant skrydį, pervežimą iš oro uosto į viešbutį, nakvynę viešbutyje (ne mažiau kaip 3 žvaigždučių) ir pusryčius.

Laukiame jūsų pageldavimų visais keliavimo klausimais

Tel. 416 538-1748 FAX: 416 538-4390

TORONTONT

Anapilio žinios

– Gegužės 24, sekmadienį per 9.30 v.r. Mišias Pirmąją Komuniją priėmė Mykolas Antonio, Viktorija Henderson, Jonas Harvie-Paliulis ir Andrius Paznėkas.

– Mūsų parapijos jaunimui Sutvirtinimo sakramentas bus teikiamas ateinančių sekmadienį, Sekminių dieną, 11 v.r. Mišių metu.

– Pavasarinė kapinių lankymo diena, šiais metais bus savaitė vėliau nei įprasta: birželio 7, sekmadienį. Tai daroma ryšium su Sutvirtinimo sakramento teikimu Anapilyje Sekminių dieną, pagal Toronto arkivyskupijos pageidavimą. Kapinių lankymo dienos Mišios, kaip įprasta, bus kapinių koplyčioje 3 v.p.p. Autoaiškštėje bei kapinėse tvarką prižiūri Toronto VI. Pūtvio kuopos šaukliai. Autobusų kapinių lankymo pamaldoms važiuos nuo Islington požeminių traukinių stoties Anapilin 2.30 v.p.p., o nuo Anapilio atgal išvažiuos 5.30 v.p.p. Anapilio autobusėlis tą sekmadienio rytą važiuos Anapilin į pamaldas įprasta sekmadienio tvarka.

– Vaikų chorėlis "Angeliukai" parapijos septyniadėšimtmečio proga ruošiasi įrašyti ir išleisti savo giesmių garsiajuose. Turimų santuopų neužteks padengti numatomoms išlaidoms. Todėl kreipiasi į visus, prašydami paramos. Paaukojusieji \$100 ar daugiau bus įrašomi į mecenatų sąrašą.

– Mišios gegužės 31, sekmadienį, Lietuvos kankinių šventovėje: 9.30 v.r. už a.a. Elena ir Stasį Tolvašas; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 2 v.p.p. už Gudų šeimos mirusius; Mišios Delhi Šv. Kazimiero šventovėje, gegužės 30, šeštadienį, 6 v.v. už parapiją.

Lietuvių Namų žinios

– Sekmadienio, gegužės 17 popietėje dalyvavo 132 asmenys.

– Sekmadienio, gegužės 23 popietėje dalyvavo 180 asmenų. Svečių knygoje pasirašė Vyt. P. Puzinauskas iš Vašingtono, DC, Eugenijus Kufkevičius iš Soo, Ont., Eugenijus ir Regina Vidmantai iš Rochesterio, NY, Alfa Stanevičius iš Lynden, Ont., Osvaldas ir Jennifer Prančevičiai iš Brooklyn, NY. Pranešimus padarė ir su svečiais supažindino LN valdybos narys Aldona Dargytė-Byszkiewicz.

– LN valdybos posėdis – gegužės 28, ketvirtadienį, 7 v.v.

– Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus inauguracijos vaizduojant bus rodoma gegužės 31, sekmadienį, 1.30 v.p.p. LN Mortos menėje.

– Mintarė Kanopkaitė ir Remigijus Sabaliauskas, Lietuvos ir tarptautinių jaunų pianistų konkursų laureatai, koncertuos Toronto Lietuvių Namuose gegužės 27, trečiadienį, 7 v.v. Šie talentingi jauni pianistai N. Brunswick'e vyksiančiame tarptautiniame pianistų konkurse laimėjo antrą premiją. Visi kviečiami jų pasiklausyti. Įėjimas nemokamas. Rengia LN kultūros komisija.

– LN kultūros komisija yra įsigijusi įvairių vaizduojančių iš Lietuvos. Besidomintys prašomi skambinti S. Fabricienai tel. 416 762-5419 arba V. Kulniui tel. 416 769-1266.

Išganytojo parapijos žinios

– Šį sekmadienį, gegužės 31, 11.15 v. ryto Šv. Sekminių pamaldos. Pamaldų metu vyksa Sekmadienio mokykla vaikams. Birželio mėn. 28 d. įvyks paskutinė pamoka. Sekmadienio mokykla vėl prasidės rugsėjo mėn. 13 d.

– Tarybos posėdis – birželio mėn. 17 d., 7.30 v.v. Alfredos Mikšienės bute.

– Parapijos metinė iškyla įvyks sekmadienį, liepos 12, į kurią kviečiame visus mūsų rėmėjus, gyvenančius įvairiuose Ontario provincijos rajonuose.

– "Angeliukų" chorui auکوjo: \$100 – E. Kripienė, A. Lukošienė.

Prisikėlimo parapijos žinios

– Per Šeštinių šventės 10.15 Mišias fleita grojo Linda Fowle, jai akompanavo D. Radtkienė.

– Santuokai ruošiasi Gintaras Uleckas su Irene Armstrong.

– Kun. E. Putrimas yra išvykęs į Šv. Augustino seminariją atlikti savo metinių rekolekcijų.

– Tris savaites parapijos kunigai pasikeisdami pavaduos Hamiltono Aušros Vartų parapijos kleboną kun. Juvenalį Liaubą, OFM, kuris išvyko į Lietuvą aplankyti savo sergancios sesers.

– Sutvirtinimo sakramento iškilmės mūsų parapijoje vyks šį sekmadienį, gegužės 31 per 10.15 v. Mišias. Giedos jungtinis parapijos ir "Volungės" choras. Sutvirtinimo sakramento visose Toronto arkivyskupijos parapijose suteiks parapijų klebonai. Tai daroma su specialiu vienos vyskupo leidimu ryšium su Šv. Dvasios metais, ruošiantis sutikti 2000 metus.

– Gegužės 25 d. palaidotas a.a. Antanas Maskelis, 72 m. Giminių Kanadoje neturėjo. Lietuvoje mirė Vladas Gaputis, mūsų parapijiečio Kazimiero Gapučio brolis.

– Šį sekmadienį prie biuletenio bus prisegti vokai Toronto arkivyskupijos metinio "SchareLife" vaizdų paskutinei rinklai, kuri vyks birželio 7 d. Jei kas dar neprisidėjo, prašom tai padaryti šios rinklios metu. Arkivyskupijai reikia surinkti apie 11 milijonų dolerių, kad ir toliau galėtų veikti 25 labdaros įstaigos, kunigų seminarija ir būtų galima padėti misijoms bei atsilikušiams kraštams.

– Registracijos blankus visom parapijos rengiamom stovyklom "Kretingos" stovyklavietėje, Vasagoj, galima gauti parapijos raštinėje. Stovyklų tvarka: lietuviškai nekalbantiems lietuvių kilmės vaikams liepos 5-18 d.d., lietuviškai kalbantiems liepos 19 – rugpjūčio 1-8 d.d.

– Mišios sekmadienį, gegužės 31: 8.15 v.r. už a.a. Algirdą Eskelevičių; 9.15 v.r. už Ginevrą ir Orlando Mardigno; 10.15 v.r. už gyvas ir mirusias motinas, už Duliūnų, Siručių ir Radžių šeimų mirusius ir už a.a. Mariją Matusėvičienę; 11.30 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius.

– "TŽ" redakcija gauna nemažai korespondencijų, kuriose yra įrašytos užuojautos, padėkos, sveikinimai, linkėjimai, gautos aukos bei kiti kokie daugiausia asmeninio pobūdžio pranešimai. Jie visi priklauso skelbimams, kurie yra apmokami pagal nustatytus tarifus. Prašome bendradarbius siunčiamose žiniuose skelbimų grupei priklausantių pranešimų neįmaišyti. Juos reikia atskirai pateikti laikraščio administracijai, tvarkančiai skelbimus. **Leidėjai**

A. a. inž. Jono Kšivickio penkerių metų mirties prisiminimui Sofija Rakštienė ir šeima "Tėviškės žiburiams" auکوjo \$50.

A. a. Janinos Kaknevičienės 20 metų mirties prisiminimui Regina Bražukienė "Tėviškės žiburiams" auکوjo \$20.

A. a. P. Šerno dešimties metų mirties prisiminimui M. Vasilaiuskienė "Tėviškės žiburiams" auکوjo \$25.

A. a. Teresės Tamošauskienės atminimui pagerbti "Carito" Lietuvoje globojamais seneliams su negalia auکوjo: \$20 – T. V. Sičiūnai, N. Liačas, P. Čiurlys; \$60 – Lietuvos "Caritui" remti komitetas; \$10 – A. A. Vaičiūnai, V. Simanavičienė, A. Lemežys, J. Z. Mažonai, F. V. Mašalai, S. J. Andriuliai, M. Tamulaitienė, D. Trakymienė. O. G.

Keltuvo vajui auکوjo \$1,000 E. Kripienė (a.a. Petro Kripo mirties metinių proga).

Toronto Lietuvių Namų valdyba ir revizijos komisija 1998-99 m. Stovi iš kairės: P. Šturmas, V. Kulnys, H. Sukauskas, E. Steponas, J. Slivinskas, D. Simonaitytė-Sysak, R. J. Juodis, V. Lucas, E. Pamataitis; sėdi: T. Stanulis, A. Dargytė-Byszkiewicz, W. Drešeris, L. Pocienė, A. Alsbergas. Trūksta K. Petrylos

"Tėviškės žiburiių" administracija kapų lankymo dieną, birželio 7, sekmadienį, bus atidaryta po 9.30 v.r. Mišių iki 3 v.p.p.

Čikagietės dailininkės Giedrės Žumbakienės darbų paroda "Ramybės ieškojimai-monotipai" įvyks š.m. birželio mėn. pradžioje Kanados lietuvių muziejaus-archyvo salėje Anapilyje. Grafikos paroda bus atidaryta šeštadienį, birželio 6, 4 v.p.p. iki 7 v.v., sekmadienį, birželio 7 ji veiks nuo 10 v.r. iki 6 v.v. Anapilio moterų būrelis globoja dailininkę ir kviečia visus jos darbų parodą aplankyti ir pasigrožėti žymiosios menininkės kūryba. A.N.

Dainos ir muzikos sambūris "Klumpė", sėkmingai koncertavęs Amerikoje ir Kanadoje, gegužės 20 d. atsisveikins su Toronto bei Mississauga ir Lenkijos lėktuvu "Lot" per Varšuvą grįžo į gimtąjį Puską. Į Toronto oro uostą juos palydėjo ir padėjo nugabenti visą mantą giminės bei draugai. Oro uoste juos globojo kun. E. Putrimas, kuris dažnai aptarnauja tenyktę koplyčią, ir atnašavo Mišias. "Klumpė" nariai atrodė patenkinti savo kelione, trukusia daugiau kaip mėnesį, nors netruk ir įvairių sunkumų. Savo įspūdžius jie pažadėjo aprašyti "Tėviškės žiburiuose".

Toronto Maironio mokyklos 50-metis buvo gražiai paminėtas praėjusį šeštadienį, gegužės 23 Anapilio sodyboje. Iškilmingos Mišios, paminklinio kryžiaus pašventinimas, šviesinio paroda, meniniai mokinių pasirodymai, abiturientų išleisimui ir vakarėnis-pokylis sudarė šios šventės programą, kuria pasirūpino sukaitytos organizacinės komitetas: Birutė Batriks, Giedra Paulionienė, Donata Puterienė, Aldona Šimonėlienė ir Antanas Rašymas. Minėjimo metu buvo platinamas plačios apimties sukaitytinis leidinys, kurį paruošė redakcinė komisija: Ramūnė Sakalaitė-Jonaitienė, Leokadija Nakrošienė, Giedra Paulionienė, Monika Raščiauskienė, Valentina Balūnienė ir Audra Paulionytė. (Plačiau kt.nr.)

A. a. Joanai Plečkaitienei mirus, užjaušdami jos vyrą Vladą bei jos gimines, sergantiems vaikams "Kova su vėžio liga Lietuvoje" fondui auکوjo: \$25 – B. Stalioraitienė; \$20 – O. Senkuvienė, N. Budrienė, O. Rimkienė, L. Strumilienė, V. Paluilienė, E. Markauskienė, A. Mikšienė, J. Pacevičienė, A. S. Pacevičiai, O. Z. Girdauskai, I. A. Pūkai, I. J. Birštonai, K. Z. tautienė, A. J. Traškai, J. O. Kirvačiai, V. Birštonas; \$10 – E. Žolpienė, S. Bartusevičienė, R. Celejewska, G. Balčiūnienė, V. A. Bubeliai. Per ses. Nijolę Sadūnaitę Albina Mašalienė auکوjo \$50.

Taip pat per ses. Nijolę Sadūnaitę vėžiu Lietuvoje sergantiems \$50 auکوjo Albina Mašalienė. M.P.

Darželio registracija. Laikas atėjo planuoti ateinančius mokslo metus. Anapilio darželis laukia naujų mokinių. Mokslo metų pradžia – rugsėjo 8 d. Priimami vaikučiai nuo 2 iki 5 metų amžiaus. Darželis galima aplankyti iki 1998 m. birželio 26 d. Norintys vaikus registruoti naujiems mokslo metams prašomi skambinti vedėjai Loretai tel. 905 257-8910 arba mokytojai Audrai 416 249-1305. Vietos ribotos. Laukia atvykstančių tėvų Loreta ir Audra.

Numatytas Tauto fondo Kanadoje narių-rėmėjų susirinkimas gegužės 31 d. dėl pasikeitusių aplinkybių NEĮVYKS
Tautos fondo Kanadoje valdyba

Maloniai kviečiame visus atsilankyti į dailininkės Giedrės Žumbakienės meno darbų parodą "Ramybės ieškojimai-monotipai" 1998 m. birželio 6, šeštadienį, 4 v.p.p. iki 7 v.v. birželio 7, sekmadienį, 10 v.r. iki 6 v.v. Kanados lietuvių muziejaus-archyvo salėje Anapilyje, Mississauga, Ont.
Dailininkę globoja – Anapilio moterų būrelis

Lietuvos spaudoje keliamas rūpestis dėl paminklinės Prisikėlimo šventovės Kaune užbaigiamųjų darbų. Sovietmečiu šventovės pavertimas gamykla pakeitė išorės sienų konstrukcijų sprendimą. Atstatant šventovę nutarta nugriauti visas pristatytas konstrukcijas, iš naujo sutvirtinti pastatą ir bokštą. Specialistai pateikė siūlymus, kaip tą padaryti. Didžiausią nerimą jiems kėlė bokštas, kurio mūras turi įvairių gedimų. Su jungimo plokštumose atsivėrusių plyšių, ištrupėjusių išorinių mūro sluoksnių. Dėl to numatytas mūro stulpų bokšto kampuose sustiprinimas. Tačiau žinovai dėl mūro sąrangų nėra vienodos nuomonės. Be to, prie įėjimo į šventovę žiojėja plyšys. Manoma, kad tai atsirado dėl gamyklų technologinės vibracijos. Iš kito klausimas ir dėl šlaito pastovumo, tačiau manoma, kad šlaitas dar keliolika metų neslinks. Teigiama, kad yra būtini geologiniai tyrinėjimai. Šventovės atstatymo iniciatoriai išvada sutikę bei entuzijūsiai, kai kurie tai įvardijo kaip savotišką trukdymą prasidėjusiems darbams. Tačiau grupė žmonių konstrukcinės dalies išvadoms nutarė pritarti. Inf.

Monika Povilaitienė, torontietė, jau kuris laikas išvermingai renka aukas vėžio liga sergantiems Lietuvoje ir palaiko glaudžius ryšius su ses. Nijole Sadūnaitė, tyliai besidarbujančia ligonių slaugos srityje. Pastaroji aukų rinkėjai atsiųstame laiške dėkoja geradariams ir nurodo, kad torontietis K. Manglico nuvežta suma (1,800 dol.) išdalinta sergantiems vėžiu buvusiems politiniams kalinimams, tremtiniams bei vargajai gyvenantiems jų šeimos nariams.

Patikslinimas. "TŽ" 21 nr. "Gintaro" tėvų komiteto padėkoje išspausdinta V. Marcinkevičienė. Turi būti Marcinkevičius.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – saugiomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

BANGA RENOVATIONS, namų remonto bei patalysų bendrovė, atlieka įvairius stalius, vidaus sienų (drywall), plytelių klojimo, dažymo darbus. Įrengia rūsius, vonios kambarius. Taiso smulkius vandentiekio bei elektros gedimus. Stato lauko verandas, tvoras. Garantuojamos priemonės kainos ir darbo kokybė. Skambinti Robertui Melkui, tel. 416 760-7181.

Peter Worthington plačiai žinomas Kanados žurnalistas, "The Ottawa Sun" 1998 m. kovo 26 d. laidoje rašo, kad nacių ieškotojai užnuodija teisėtvarcos sistemą. Galbūt Kanados valdžia per daug tuo nesirūpina, bet pakvietimas Kanadon Neal Sher, dirbusio JAV teisingumo departamente nacių paieškų agentūroje, užgauliai nutaikė kanadiečius. Be to, koks patikimumas, kai paieškų įstaiga OSI ne sykį yra suklydusi. Nurodomas Frank Walus pavyzdys. Po to, kai jis buvo kaltinamas kaip karo nusikaltėlis, paaiškėjo, kad karo metu jis buvo 17 metų ir dirbo bernu lenkų ūkyje. Dar vienas garsus šūvis pro šalį – tai Ivano Ziauriojo iš Treblinkos lagerio ieškojimas. Skelbia suradę Klivlande gyvenusių automechaniką John Demjanjuk'ą, įsitikinę, kad tai jų paieškomasis. Buvo leista jį suminti, išsivežti į Izraelį, kalinti, tardyti, kol paaiškėjo, kad kaltinamas nekaltas.

Nedaug trūko, kad jis būtų buvęs nuteistas mirti. Tik jo žento Ed Nishric dėka nekaltas išgelbėtas pritrūkus įrodymų. Izraelio aukščiausiam teisumui 1993 m. kaltinimą panaikinus, OSI vistiek teigė, kad J. Demjanjuk tarnavęs sargybinu Trawniki ar Sobibor stovyklose. Pagaliau tik Ohio teismo sprendimu buvo atstatyta formali nekaltos būklė – grąžinta pilietybė, tuo pačiu apkalbinant OSI ir jos tardytojus sukčiavimu ir lengvabūdišku pareigų atlikimu. Visa tai jau naujo istorijon. Dabar Kanados valdžia, atrodo, nenusiteikusi bausti įtariamųjų karo nusikaltimais stokojant aiškių įrodymų apie jų kaltę. Autorius prisipažįsta esąs vienas iš tų, kurie savanoriškai kovoją su karo nusikaltėliais. Tačiau, kaip teisėjas Matia pastebėjo, teisėtvarca negali būti užnuodyta neatsakingais veiksmais.

IŠNUOMOJAMAS Vasagoje vasarnamis su patogumais. Skambinti tel. 416 531-4089 Toronte arba 705 429-3864 Vasagoje vakarais.

Punia Construction Ltd.
NAMŲ REMONTO BENDROVĖ atlieka įvairiausių statybos-remonto darbus. Įvedame dujotiekus, oro ir vandens šildymo sistemas, atliekame visus elektros bei vandentiekio darbus, nesusaisinamė rūsius, dengiame stogus ir t. t. Garantuojame gerą darbo kokybę. Skambinti Alvydui tel. 905 848-9628 416 609-5108 (pager).

MONTREALQUE

Vysk. P. Baltakis, OFM, atvykęs į Aušros Vartų parapiją teikti Sutvirtinimo sakramentą, pašventino klebonijoje įruošą koplyčią ir buvusioje krikščionijai įrengtą Aušros Vartų parapijos klebonų portretų kambarį. Šiuos portretus nupiešė dail. A. Kubata. Taip pat vyskupas pašventino dail. Petro Ibiansko paveikslų galeriją koridoriuje tarp šventovės ir klebonijos.

Aušros Vartų šventovėje gegužės 17 d., 11 val. Mišias auکوjo kun. Alain Mongeau, koncelebruojant kun. Kazimierui Ambrašiui, SJ, ir kun. Jan Lipski. Kun. A. Mongeau iš St.-Louis-de-France parapijos, Montrealyje, yra ką tik iššventintas kunigu ir su trimis jaunuoliais liepos mėnesį išvažiuoja į Lietuvą. Jie važiuoja savo lėšomis Panevėžio vyskupo kvietimu ir ten padės jaunimo stovyklose bei evangelizacijos srityje. Kun. A. Mongeau bene penkis kartus jau yra lankęsis Lietuvoje, dar klieriku būdamas.

Naujasis Aušros Vartų parapijos komitetas gegužės 12 d. posėdyje pasiskirstė pareigomis: pirm. Romas Verbyla, ižd. Antanas Mickus, sekr. Stefania Jutuvienė, transportui Pranas Barteška ir Alfredas Piešina, renginiams Agutė Gustainienė.

A. a. Rūta Žugaraitė, 86 m. amžiaus, mirė kovo 26 d. Liko sesuo Anita Montrealyje ir kita sesuo Ela Lietuvoje. B.S.

Vyskupas PAULIUS BALTAKIS, OFM, (viduryje) ir klebonas kun. K. J. AMBRASAS, SJ, su parapijiečiais po Mišių naujojoje Aušros Vartų šventovės koplyčioje

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

Namai – Automobiliai – Prekyba – Atsakomybė
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel. 514 722-3545 FAX 514 722-3546
JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. DONNA SVRAKA, A.I.B.
PETRAS ADAMONIS, C.I.B. Res. 514 256-5355
Greitas ir tikslus pataravimas. Pasiteiravimas nepareiguoja apsidrausti.

LITAS
Montrealio lietuvių kredito unija
1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8
Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

Konferencija Vilniuje

Lietuvos respublikos ambasados Otavoje pranešimu, š.m. rugsėjo 3-4 d.d. Vilniuje įvyks konferencija, kuri svarstys jungimosi į Europą kaip stabilumo užsitikrinimą klausimus. Tai tarsi jau pernai rugsėjo mėn. Vilniuje vykusios konferencijos, kurioje dalyvavo 12 valstybių vadovų, pratęsimas. Konferencija rengia Lietuvos užsienio reikalų ministerija, susitarusi su Tarptautinio saugumo taryba. Globoja Lietuvos ir Lenkijos prezidentai. Numatoma, kad konferencijoje dalyvaus JAV, Didžiosios Britanijos, Vokietijos, Prancūzijos, Danijos, Norvegijos ir kitų SAS-gos valstybių aukštieji pareigūnai; taipgi – Lenkijos, Švedijos, Suomijos, Latvijos, Estijos, Rusijos, Ukrainos, Gudijos ir Lietuvos atstovai.

Žiniasklaidos atstovai kviečiami registruotis ne vėliau kaip rugpjūčio 28 d. Lietuvos užsienio reikalų ministerijoje asmeniškai ar kitu būdu šiuo adresu: Tumo Vaižganto g. 2600 – LT Vilnius, Lithuania, faksas +370-2-620752, +618689, +221287. E-mail: is@urm.lt. Platesnę informaciją teikia Lietuvos ambasada, 130 Albert St., Suite 204, Ottawa, Ont. K1P 5G4. Tel. 613 567-5458; faksas 613 567-5315.

Patikslinimas. "TŽ" 1998 m. 21 nr. skyriuje "Lietuviai pasaulyje" virš žinutės apie Varšuvos lietuvius per neapsižūrėjimą pateko antraštė "Vokietija". Turėjo būti "Lenkija".

MERGINA iš Otavos ieško išsinuomoti kambarį Toronte. Skambinti tel. 613 237-4374.

Aukojo "T. žiburiams"

\$3,500 - Kanados lietuvių fondas; \$200 - Toronto lietuvių pensininkų klubas; \$100 - dr. M. Ramūnas; \$50 - Z. Mažonas; \$30 - L. Abromonis; \$20 - A. Vindašius; \$16 - E. Graibus; \$14 - P. Rudgalvis; \$10 - B. Zabulionis.

Rėmėjų prenumeratą atsiuntė: \$52 - A. Mankus, R. Tirilis, kun. J. Grabyis, J. Žadeikis, V. Danyla, B. Bernat, A. Artickonis;

\$50 - V. Benišius, B. Vaičiūnienė, E. Kimsa, H. Žitikas, A. Skaitys, A. Staugaitis, V. Batriksas, J. Ivanauskas, A. Dobilas.

Rėmėjų auکوjo deves metus atsiuntė: J. Rudys.

Garbės prenumeratą atsiuntė: \$100 - S. Rakštienė; \$65 - J. Dženkaitis; \$62 - V. Bagdonavičius, V. Grenke, V. Levickas.

Nuosirdus ačiū už paramą lietuviškai spaudai. Dėkojame garbės bei rėmėjų prenumeratoriams ir visiems, kurie, siųsdami reguliarią prenumeratą prideda ir auką.

ŠEIMA nori išsinuomoti namą. Tel. 905 427-8239.

ATLIEKU stalius, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė optometristė

1551 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A5 (prie Lietuvių Namų) Prima pacientus pagal susitarimą

Tel. 416 532-7115

Susitarus priima pacientus ir vakarais

Anapilio darželis lanko Toronto zoologijos sodą